

FORSVARSMINISTERIET
AUDITØRKORPSET

Auditørkorpset

Årsberetning 2020

Indhold

Forord	5
Indledning	7
Sanktioner i militære straffesager	11
Særlige fokusområder i 2020.....	14
Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov	19
Sanktioner for overtrædelse af straffeloven.....	32
Sanktioner for overtrædelse af den øvrige strafbelagte særlovgivning	37
Eksempler på sager afsluttet uden tiltale samt frifindende domme	42
Undersøgelser i arbejdsskadesager	46
Efterforskning af sager i internationale missionsområder mv.	49
Supplerende oplysninger om sager omtalt i tidligere beretninger mv.....	53
Den militærjuridiske rådgiverordning i forsvaret og humanitær folkeret	57
Hjemmeværnssager	59
Bilag	65
Gældende bødetakster.....	65
Sagsstatistik 2020	68

Forord

Forsvarsministeriets Auditørkorps er den militære anklagemyndighed i Danmark. Auditørkorpsen – i daglig tale kaldet FAUK – har til opgave at efterforske og foretage retsforfølgning i sager, der vedrører overtrædelse af den militære straffelov samt sager vedrørende overtrædelse af den civile straffe- og særlovgivning, hvis overtrædelsen er begået af *militært personel* i tjenesten, i anledning af tjenesten eller på militært område. Civilt personel er ikke omfattet af Auditørkorpsens jurisdiktion i fredstid.

Auditørkorpsen er en selvstændig myndighed under Forsvarsministeriet og er uafhængigt af forsvaret og det militære kommandosystem. Formålet med dets virksomhed er på den ene side at understøtte disciplinen i forsvaret og på den anden side at sikre personellens retssikkerhed.

Beretningsåret 2020 har med nedlukning og hjemmearbejde som følge af den globale corona-pandemi været et atypisk år, men trods de noget anderledes arbejdsbetingelser, har disse samlet set ikke haft den store effekt på udførelsen af Auditørkorpsens kernevirkomhed, herunder antallet af strafferetlige undersøgelser.

Der har således i årets løb været en mindre stigning i det samlede antal nye militære straffesager, men sammensætningen af sagerne er markant anderledes i forhold til de foregående år. Der har således inden for færdselsområdet været en meget markant stigning som følge af en justeret tilgang i samarbejdet med Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse omkring behandlingen af sager om automatisk trafikkontrol. Omvendt er der et meget markant fald i antallet af sager om værnepligtiges ulovlige udeblivelse fra tjenesten. Det skyldes, at Auditørkorpsen ikke har modtaget nogen anmeldelser fra Forsvarsministeriets Personalestyrelse i 2020. Dette har selvsagt også en indflydelse på opgørelsen af nye sager om overtrædelse af militær straffelov, der samlet set er faldet. Der kan herom henvises til redegørelsen i beretningen.

Der har ligeledes været en vis stigning i antallet af nye administrative sager. Der har herunder blandt andet generelt været en stor stigning i antallet af aktindsigtsanmodninger fra medierne gennem de sidste par år.

For så vidt angår årets afgjorte straffesager, viser opgørelsen over sanktioner et markant højere niveau end året før med en stigning på godt en tredjedel. Det har – foruden de ovennævnte sagskategorier – drejet sig om en bred vifte af sager vedrørende overtrædelse af straffeloven, militær straffelov og færdselsloven.

Auditørkorpsen har også i 2020 haft særligt fokus på sager vedrørende magtmisbrug og 'nepotisme', misbrug af tjenstligt udleverede betalingskort og lignende samt krænkelsessager. Det må umiddelbart konstateres, at effekten af oplysningskampagnerne vedrørende håndtering af misbrug af kreditkort og krænkende adfærd endnu ikke har givet sig udslag i et fald i antallet af sanktioner på disse områder. Der kan herom henvises til afsnittet om særlige fokusområder i 2020.

Blandt de alvorligste sager, der blev hovedforhandlet i 2020, kan navnlig fremhæves sagen vedrørende en tidligere hærchefs magtmisbrug, der fandt sin endelige afslutning med landsrettens alvorlige strafskærpelse i august 2020. Forsvarschefen meldte efterfølgende ud, at sagen havde givet anledning til en række nye tiltag under overskriften '*Ordentlighed, tillid og integritet*'.

Nedlukningen af landets domstole i foråret 2020 ses ikke at have haft nogen nævneværdig indflydelse på antallet af hovedforhandlinger, der har kunnet gennemføres i årets løb. Derimod må det konstateres, at der alene er afsagt et meget begrænset antal udeblivelsesdomme i forhold til gennemsnittet de tidligere år, og sagerne er i 2020 hovedsagelig afgjort ved bødevedtagelse.

Det er som tidligere beskrevet centralt for personellens retssikkerhed og disciplinen i forsvaret, at der foreligger et klart bestemmelsesgrundlag, og at dette løbende opdateres. Auditørkorpsen har også i 2020 haft fokus på dette spørgsmål og har i nogle tilfælde måttet konstatere, at forvaltningsgrundlaget har været så uklart, at videre retsforfølgning har måttet opgives. Auditørkorpsen har i årets løb bidraget til optimering af en række af koncernens forvaltningsgrundlag, herunder bestemmelser, der pålægger forsvarets chefer at foretage indberetning til Auditørkorpsen, når der er mistanke om strafbart forhold. Auditørkorpsen er i en god og løbende dialog med myndighederne herom.

Antallet af nye sager, hvor Generalauditøren foretager en strafferetlig vurdering af ansøgere til og medlemmer af Hjemmeværnet i forbindelse med, at disse er sigtet eller sanktioneret for strafbare forhold, ligger samlet set på niveau med de foregående år. Der har dog været en ikke ubetydelig stigning i antallet af indkomne ansøgersager, mens der omvendt har været et vist fald i antallet af medlemssager. Det gælder dog ikke hjemmевærnsmedlemmers overtrædelse af våbenlovgivningen. Godt en tredjedel af de behandlede medlemssager har i 2020 vedrørt overtrædelse af våbenlovgivningen, herunder særligt overtrædelse af knivloven i form af f.eks. besiddelse eller import af ulovlige knive. Langt størstedelen af disse sager vedrørende knivlovsovertrædelser har ført til, at de pågældende medlemmer ud fra en strafferetlig vurdering er blevet erklæret uegnede til at forrette tjeneste i Hjemmeværnet. Der henvises uddybende til afsnittet om hjemmевærnssager.

Forsvarsministeriets Auditørkorps har også i 2020 fortsat samarbejdet med Forsvarsakademiet om udvikling af en moderniseret uddannelsesstruktur inden for det militære straffe- og disciplinarsystem og har i denne forbindelse blandt andet udarbejdet undervisningsmateriale til flere niveauer af forsvarets ansatte. Dette arbejde er aktuelt tilpasset den foreliggende coronasituation, således at der kan tilbydes et fuldt digitaliseret undervisningsforløb i begyndelsen af 2021.

København, marts 2021

Lars Stevnsborg
Generalauditør

Indledning

Justitia

Bronzeskulptur af billedhugger Jette Vohlert. Vestre Landsret.

Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste.

»**Auditørkorpsets kerneopgave er navnlig at efterforske og retsforfølge militære straffesager**«

Indledning og sondring mellem militær straffelov og militær disciplinarlov

Den militære straffe- og retsplejeordning er som bekendt to-strengt, idet den dels omfatter de militære straffesager og dels de militære disciplinarsager. Begge love omfatter tjenestegørende militært personel inden for Forsvarsministeriets område, jf. lov nr. 1550 af 19. december 2017.

Mens de militære straffesager henhører under Auditørkorpset, henhører de militære disciplinarsager under de militære chefer inden for Forsvarsministeriets område. Forsvarsministeriets Personalestyrelse fører tilsyn med disciplinarordningen.

Det er således den militære chef, der indleder og undersøger en disciplinarsag efter bestemmelserne i militær disciplinarlov som en *administrativ* undersøgelse.

Der er en række sammenhænge mellem de to systemer. Det er for det *første* det samme personel, der er omfattet af de to love, for det *andet* er det Auditøren, der træffer endelig bestemmelse om, hvorvidt en sag skal behandles som en straffesag eller en disciplinarsag, og for det *tredje* kan der, efter at en straffesag er henlagt, indledes en disciplinarsag.

Sanktionerne i straffesager omfatter tiltalefrafald, bøde og fængselsstraf, mens disciplinarloven omfatter en række sanktioner fra *tilrettevisning* (den mildeste) til en *disciplinarbøde* på op til et maksimum på 1/10 af den pågældendes må-

nedsløn for hvert forhold. Hvis disciplinarlovens sanktionsmuligheder ikke er tilstrækkelige – f.eks. i tilfælde, hvor degradering eller afskedigelse kan komme på tale – kan der indledes en tjenestemandssag.

Formålet med den samlede ordning er – hvad enten der er tale om en straffesag eller en disciplinarsag – at sikre disciplinen i forsvaret.

Grundlæggende straffeprocessuelle regler

Som militær anklagemyndighed er det Forsvarsministeriets Auditørkorps opgave at efterforske og retsforfølge militære straffesager. I den årlige faglige beretning redegøres der navnlig for de straffesager, der i årets løb er afsluttet med en sanktion. Beretningen indeholder også eksempler på sager, der er afsluttet uden tiltale mv., fordi efterforskningen er indstillet i medfør af retsplejelovens regler. Beskrivelsen har til formål dels at give et overblik over praksis i militære straffesager, dels at vejlede om de mulige konsekvenser af en tilsidesættelse af gældende militære pligter.

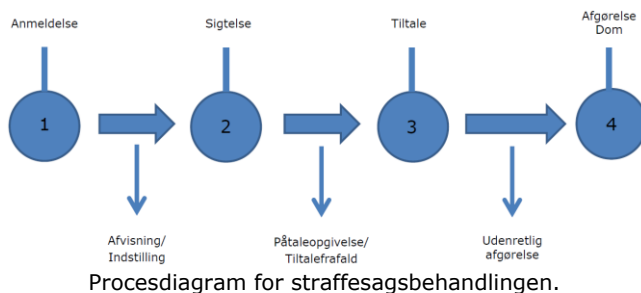
I praksis foretager Auditørkorpset i en række tilfælde indledningsvis en nærmere undersøgelse af, hvorvidt der er grundlag for at indlede efterforskning i en sag. Det kan skyldes medieomtale af en hændelse eller indberetning herom fra militære myndigheder eller henvendelser fra medarbejdere i forsvaret.

Sagerne bliver screenet ved modtagelsen, og Auditøren vurderer på baggrund af indberetningerne, om der er grundlag for at indlede efterforskning.

Kan det umiddelbart fastslås, at der ikke er grundlag for at indlede efterforskning, *henlægges* sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1.

I andre tilfælde skal der foretages en nærmere undersøgelse, før der kan træffes afgørelse. Indledes der efterforskning i en sag, har denne efter retsplejelovens § 743 til formål at klarlægge, om betingelserne for at pålægge strafansvar eller anden strafferetlig retsfølge er til stede og at tilvejebringe oplysninger til brug for sagens afgørelse samt forberede sagens behandling ved retten.

Er der efter afslutningen af efterforskningen ikke grundlag for at rejse tiltale, afsluttes behandlingen af sagen efter retsplejelovens § 749, stk. 2. Hvis der er rejst sigtelse under efterforskningen, afsluttes sagens behandling med påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721.

Er der grundlag for at rejse tiltale, foreligger der flere muligheder. Sagen kan afgøres ved et udenretligt bødeforelæg eller i retten. I visse tilfælde kan sagen i stedet afgøres med et tiltalefrafald. Bødeforelæg anvendes, hvis lovovertrædelsen ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde. Det indebærer, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale den forelagte bøde. Kan den sigtede ikke erkende sig skyldig, sendes sagen til retten med et anklageskrift.

Er der ikke grundlag for at udsende et bødeforelæg, eller skal der nedlægges påstand om frihedsstraf, indbringes sagen for retten med en retsmødebegæring eller et anklageskrift.

Se nærmere publikationen Den Militære Straffe- og Retsplejeordning på www.fauk.dk.

Ændringer af militær straffelov mv.

Som følge af en større organisationsændring på Forsvarsministeriets område i 2014 gør en række militært ansatte i dag tjeneste i styrelser under Forsvarsministeriet, der udfører en række støttefunktioner, men ikke er underlagt forsvarschefen. De opgaver, som de militært ansatte udførte i den daværende Forsvarskom-

mandos støttefunktioner, er i praksis de samme opgaver, som de militært ansatte udfører i styrelserne under Forsvarsministeriet.

Ved lov nr. 1550 af 19. december 2017 om ændring af militær straffelov, militær disciplinarlov og militær retsplejelov blev det på denne baggrund tydeliggjort, at militært ansatte i styrelser under Forsvarsministeriet og militært ansatte i Forsvarsministeriets departement er omfattet af begrebet *tjenstgørende militært personel* og dermed omfattet af de tre love.

Der er endvidere ved § 4 i lov nr. 708 af 8. juni 2018 (forsvarets bistand til politiet og udvidelse af politiklageordningen mv.) foretaget en ændring af militær straffelov, således at denne ikke finder anvendelse for forhold begået af tjenstgørende militært personel inden for Forsvarsministeriets område i forbindelse med, at personellet yder bistand til politiet efter §§ 24a - 24d i lov om politiets virksomhed.

Disse særlige bestemmelser finder som udgangspunkt først anvendelse, når soldaten er mødt til tjeneste på det sted, hvor vedkommende yder bistand til politiet og dermed er underlagt politiets ledelse, jf. lovforslagets alm. bemærkninger, pkt. 2.3.3.

Ændringen indebærer, at sådanne sager fremover skal behandles efter den civile straffelov i den civile strafferetsplejes former og således, at kompetencen til at efterforske og påtale sådanne sager om strafbare forhold er flyttet fra den militære anklagemyndighed (Auditørkorpset) til Den Uafhængige Politiklagemyndighed (DUP) og den civile anklagemyndighed – som udgangspunkt statsadvokaten.

Den militære anklagemyndighed bistår Politiklagemyndigheden og statsadvokaten i disse sager, og efter indstilling fra Politiklagemyndigheden kan videre forfølgning af sagerne overlades til den militære anklagemyndighed til behandling i den militære retsplejes former, hvis viden om militærfaglige forhold eller militærspecifikke regler er af særlig betydning for sagen, og hvis statsadvokaten og den militære anklagemyndighed er enige herom.

Justitsministeriet har primo 2020 sendt et udkast til anordning om politilovens ikrafttræden på Grønland i høring. I udkastet er der lagt op til, at loven med senere ændringer – herunder bestemmelserne om forsvarets bistand til politiet – sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger. Behandlingen af udkastet til anordning er sat i bero af hensyn til afholdelse af valg i Grønland og forventes genoptaget i løbet af 2021.

Eksempler på nye strafferetlige undersøgelser indledt i løbet af 2020

I dette afsnit redegøres der kort for nogle af de nye undersøgelser, som Auditørkorpset har iværksat i beretningsåret. En række af sagerne har været genstand for medieomtale.

Januar

Uregelmæssigheder ved en myndighed

(AU 2020/000148 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 17. januar 2020 en anmeldelse fra en myndighed under søværnet om, at en medarbejder havde oplyst, at der foregik uregelmæssigheder ved et tjenestested på Sjælland. Det blev blandt andet oplyst, at der blev stjålet brændstof og udstyr tilhørende forsvaret, samt at time/dagpenge og arbejdstid ikke blev registreret og afregnet korrekt. Auditørkontoret besluttede på den baggrund at indlede en efterforskning af sagen, der resulterede i, at flere medarbejdere på tjenestestedet blev sigtet.

Sagen verserer fortsat.

Februar

Mulig svindel i Forsvarets Ejendomsstyrelse

(AU 2020/000349)

Auditørkorpset modtog den 20. februar 2020 en anmeldelse fra Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse (FES) om, at en seniorsergent ansat ved styrelsen havde leveret ydelser til styrelsen gennem sit private firma. På den baggrund besluttede Auditøren at iværksætte efterforskning i sagen. Den 8. juni 2020 blev seniorsergenten sigtet for overtrædelse af straffelovens § 155 ved over en periode på godt et halvt år at have sørget for, at ydelser til forsvaret blev leveret af det private firma.

Sagen verserer fortsat.

Dansk soldat anholdt og sigtet for spirituskørsel mv. i Norge

(AU 2020/000412)

Auditørkorpset modtog den 4. marts 2020 orientering om, at en dansk soldat var mistænkt for spirituskørsel i Norge, hvor han havde opholdt sig i anledning af et tjenstligt kursus. Auditøren foretog på den baggrund en vurdering af, om der var grundlag for at overtage påtalekompetencen fra de norske myndigheder i henhold til den såkaldte NATO SOFA-aftale. Efter en gennemgang af sagens oplysninger og en drøftelse med de norske myndigheder besluttede Auditøren at lade strafforfølgningsen fortsætte i Norge.

Marts

Sag om voldtægt ved Trænregimentet

(AU 2020/000455)

Auditørkorpset modtog den 11. marts 2020 en anmeldelse om seksuel tvang begået af en mandlig værnepligtig over for en kvindelig værnepligtig efter en bytur. Auditøren besluttede på den baggrund at iværksætte efterforskning i sagen og foretage afhøringer af den forurettede og en række vidner. Efterfølgende blev den mistænkte i sagen ligeledes afhørt og sigtet for voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 1, nr. 2, ved at have skaffet sig samleje med den forurettede, som på grund af beruselse var ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Den 27. oktober 2020 blev påtale i sagen opgivet i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2, da der ikke fandtes at være fornødent bevis for, at samlejet var foregået ufrivilligt.

Borgeranmeldelse af 'mytteri' mv. i Søværnet på baggrund af artikel på DR.dk

(AU 2020/000414)

Auditørkontoret modtog den 6. marts 2020 en anmeldelse fra en borger om ulydighed og mytteri begået af personel i Søværnet under tjeneste ved Frontex. Ifølge anmeldelsen, som henviste til en artikel fra Danmarks Radio, havde det pågældende personel undladt at efterkomme en ordre om at afvise 33 illegale indvandrere ved EU's yderste grænse. Den 18. marts 2020 besluttede Auditøren at afvise anmeldelsen med den begrundelse, at der ikke var fandtes grundlag for at antage, at personellet havde handlet i strid med det mandat, som var gældende for danske Frontex-personel.

April

Anmeldelse af beruset flyveleder

(AU 2020/000625)

Auditørkorpset modtog den 2. april 2020 en telefonisk anmeldelse fra bevogtningstjenesten på Flyvestation Skrydstrup om, at en seniorsergent var mistænkt for samme dag at have varetaget sin tjeneste som flyveleder i kraftigt spirituspåvirket tilstand, og at han derfor var blevet anholdt af den stedlige bevogtningsenhed. På baggrund af disse oplysninger foranledigede Auditøren, at der straks blev udtaget blodprøve og foretaget indledende afhøring af den mistænkte, som herefter blev løsladt. Auditørkorpset forestod herefter den videre efterforskning i sagen.

Sagen blev afgjort ved Retten i Sønderborgs dom af 18. december 2020, hvor seniorsergenten blev idømt 60 dages betinget fængsel med vilkår om udøvelse af 80 timers samfundstjeneste. Han blev endvidere frakendt

retten til at gøre tjeneste som flyveleder i 3 år. Sagen omtales nærmere nedenfor.

Juni

Anmeldelse af påvirkede værnepligtige ved Livgardens vagtstyrke

(AU 2020/000950 m.fl.)

Auditørkorpset modtog den 20. juni 2020 en anmeldelse om, at menigt vagtpersonel var mistænkt for at være påvirkede af narkotika i tjenesten, idet de blandt andet var observeret med udvidede pupiller og virkede fjantede. På baggrund af disse oplysninger iværksatte Auditøren straks, at politiet blev kaldt til stedet for at foretage ransagning og narkometerkontrol. Desuden blev der udtaget blodprøver af vagtpersonellet.

Efterfølgende vedtog tre værnepligtige i efteråret 2020 hver en bøde på 3.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 20 ved at være mødt til vagttjeneste i kokainpåvirket tilstand, hvorved de ikke var i stand til at varetage deres vagttjeneste, som potentielt indebar håndtering af skarpladt våben, på fuldt forsvarlig måde.

September

Skudulykke på skydebane

(AU 2020/001385)

Auditørkorpset modtog den 18. september 2020 underretning om, at en korporal havde afgivet et utilsigtet skud med pistol på en skydebane, hvorved han havde pådraget sig et skudsår i benet. Der blev herefter indledt efterforskning i sagen, hvorunder korporalen blev sigtet for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved at have fejlbetjent sin pistol med personska-
de til følge.

Den 7. januar 2021 blev tiltale i sagen frafaldet under hensyn til, at korporalen selv var kommet til skade ved forholdet, og at forholdet ikke havde medført skade på andre eller nævneværdig fare derfor. Sagen omtales tillige nedenfor i afsnittet vedrørende undersøgelser i arbejds-skadesager.

Tyveri af forswarets ejendom mv.

(AU 2020/001448)

Auditørkorpset modtog i september 2020 oplysninger fra politiet om, at der ved ransagning af en konstabelelevs bopæl var gjort tilfældighedsfund af 27 patroner fra forsaret. Da der på den baggrund var mistanke om et strafbart forhold, der hørte under Auditørkorpsets påtalekompetence, blev politiets rapportmateriale oversendt til Auditørkorpset, som herefter iværksatte yderligere efterforskning. Den mistænkte blev i den

forbindelse sigtet for tyveri efter straffelovens § 276 samt for overtrædelse af våbenloven.

Sagen er berammet til hovedforhandling den 6. april 2021.

Oktober

Kønskrænkende adfærd under udsendelse til Estland

(AU 2020/001672)

I forbindelse med undersøgelse af en anden sag modtog Auditørkorpset den 23. oktober 2020 oplysninger om kønskrænkende adfærd begået af en mandlig sergent over for en kvindelig konstabel under udsendelse til Estland i sommeren 2020.

Auditørkorpset besluttede på baggrund af de foreliggende oplysninger at indlede en efterforskning i sagen. Sergenten er efterfølgende blevet sigtet for overtrædelse af militær straffelov § 18 ved at have fremsat seksuelt betonedede udtalelser til konstablen.

Sagen verserer fortsat.

November

Anmeldelse om ulovlig bistand til aflivning af mink i Nordjylland

(AU 2020/001777)

Auditørkorpset modtog den 11. november 2020 en anmeldelse fra en borger om embedsmisbrug begået af en højtstående officer i anledning af forswarets bistand til aflivning af mink. Auditøren besluttede på den baggrund at iværksætte en undersøgelse af hændelsesforløbet.

Sagen efterforskes fortsat.

December

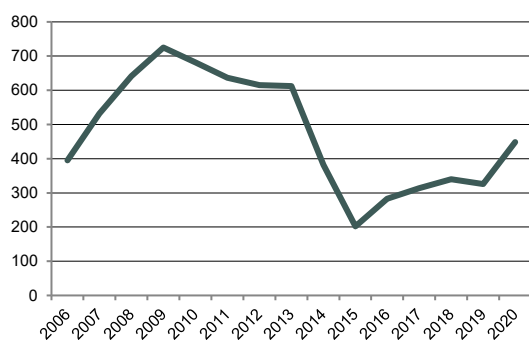
Tilsidesættelse af gældende COVID-19 restriktioner

(AU 2020/001887)

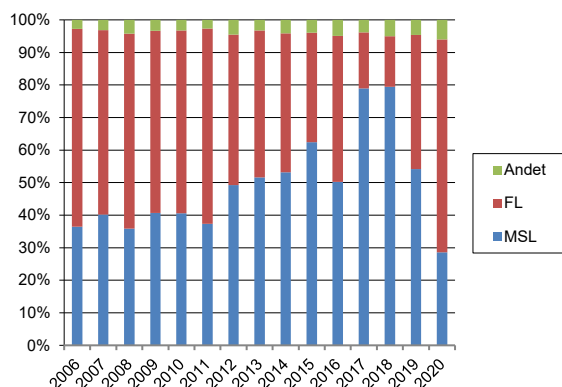
Auditørkorpset modtog den 4. december 2020 en anmeldelse om, at en flok unge soldater havde tilsidesat gældende COVID-19 restriktioner. Soldaterne havde efter det oplyste overtrådt forsamlingsforbuddet i forbindelse med en social sammenkomst i den bygning, hvor de var blevet indkvarteret. Auditørkorpset besluttede på baggrund heraf at indlede en efterforskning af hændelsesforløbet.

Sagen efterforskes fortsat.

Sanktioner i militære straffesager 2020

Figur 1. Sanktioner i militære straffesager (militær straffelov, færdselslov og anden lovgivning) 2006-2020.

Figur 2. Procentuel fordeling af sanktioner for overtrædelser af henholdsvis militær straffelov, færdselslov og anden lovgivning 2006-2020.

Årets nøgletal

Der blev i 2020 oprettet 864 nye straffesager¹. Antallet af nye strafferetlige undersøgelser er således steget med ca. 7 % i forhold til 2019, hvor der blev indledt 806 nye undersøgelser. Der blev i 2020 udmålt en sanktion – der kan omfatte et eller flere forhold – i 448 sager. Dette er en stigning på ca. 37% i forhold til 2019, hvor der var 328 sanktioner.

Der blev i beretningsåret afsagt 36 domme, hvilket er et fald i forhold til 2017, 2018 og 2019, hvor der blev afsagt henholdsvis 194, 175 og 118 domme. Under 10 % af samtlige sanktioner blev således idømt af domstolene. I 2019 var det godt en tredjedel af samtlige sanktioner.

Der var i årets løb hovedforhandling i 34 sager, hvilket er nogenlunde på niveau med tidligere år. Antallet omfatter både hovedforhandlinger i byretterne og landsretterne, herunder i sager, hvor der er sket frifindelse. Foruden de hovedforhandlede sager, var der kun et fåtal, der blev afgjort uden tiltaltes tilstedeværelse.

Blandt de endelige domme i beretningsåret blev der i 22 tilfælde idømt fængselsstraf, hvilket er nogenlunde på niveau med 2019, hvor der blev idømt frihedsstraf i 29 sager. Hovedforhandlingerne i retten vedrørte primært overtrædelse af straffeloven.

Antallet af frifindelser er fortsat marginalt. Der skete i 2020 fuldstændig frifindelse i tre sager. Sagerne er nærmere beskrevet i afsnittet om frifindende domme. I 2017, 2018 og 2019 skete der frifindelse i henholdsvis fem, tre og to sager.

De øvrige sager blev afgjort udenretligt med bødevedtagelse og tilkendegivelser samt tiltalefrafald.

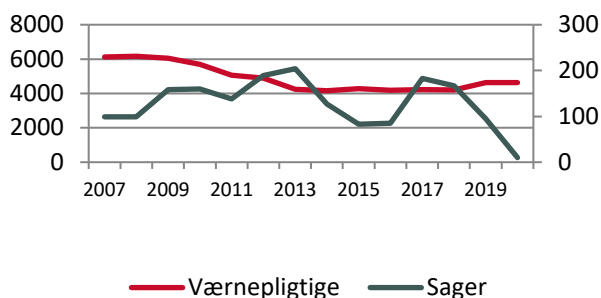
¹ Hvert forhold tælles som en sag.

Der blev i beretningsåret registreret 293 sanktioner for færdselsforseelser, hvilket er en meget markant stigning i forhold til 2018 og 2019, hvor der var henholdsvis 53 og 135 sanktioner. Se nærmere herom i afsnittet "Sanktioner for overtrædelse af færdselsloven". Andelen af militære straffesager, der vedrører færdselslovsovertrædelser udgjorde således mere end 65 % af årets samlede antal sanktioner.

Der er samtidig registreret et fald i det samlede antal sanktioner for overtrædelse af militær straffelov, idet der i beretningsåret var 128 sanktioner mod 270 og 178 sanktioner i henholdsvis 2018 og 2019. Andelen af militære straffesager, der vedrører overtrædelse af militær straffelov, udgjorde således cirka en tredjedel af årets samlede antal sanktioner.

Udeblivelsessager udgjorde i beretningsåret som anført kun nogle få procent af sanktionerne for overtrædelse af militær straffelov.

Særligt om ulovlig udeblivelse efter militær straffelov § 25

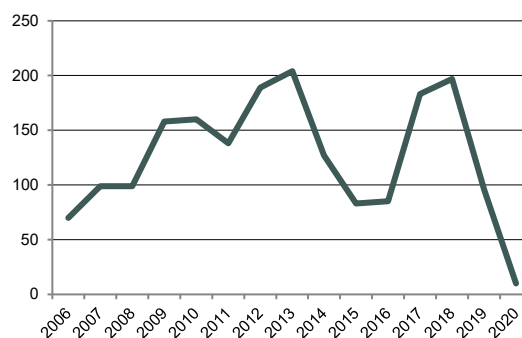
Figur 3. Det samlede antal værnepligtige i forsvaret 2006-2020 (i tusinder) og det samlede antal udeblivelsessager (i hundreder).

Kilde: Forsvarsministeriets Personalestyrelse/FAUK.

Det samlede antal sanktioner for ulovlig udeblivelse fra tjenesten var i beretningsåret 10. Der var 183 sanktioner i 2017, 167 i 2018 og 97 i 2019, og der er således i beretningsåret sket et markant fald i antallet af sanktioner for udeblivelse sammenholdt med de tre foregående år, jf. figur 4.

Det samlede årlige antal værnepligtige i perioden 2006-2020 fremgår af figur 3. Figuren viser endvidere det årlige antal sager om ulovlig udeblivelse. Som det fremgår, er der ingen umiddelbar sammenhæng mellem antallet af værnepligtige og antallet af udeblivelsessager.

Det samlede antal sanktioner for værnepligtiges udeblivelse fra basisuddannelserne var i beretningsåret i alt 4. Sagerne vedførte forhold begået i 2019. Der var henholdsvis 90 sager i 2019, 144 i 2018 og 173 i 2017.

Figur 4. Sager om ulovlig udeblivelse 2006-2020.

Auditørkorpset har indhentet en udtalelse fra Forsvarsministeriets Personalestyrelses (FPS) Værnepligtssektion om baggrunden for, at der ikke i 2020 er indsendt nye sager til auditørkontoret. Værnepligtssektionen har oplyst, at den manglende fremsendelse af sager har beroet på navnlig ressourcspørgsmål og hjemsendelsen af medarbejderne i FPS i marts 2020. Auditørkorpset har på denne baggrund henstillet til Personalestyrelsen, at sagsbehandlingsprocessen hurtigst muligt styrkes, således at der sikres en smidig og effektiv sagsbehandling af sagerne, herunder med henblik på en hurtig afvikling af den aktuelle sagspukkel.

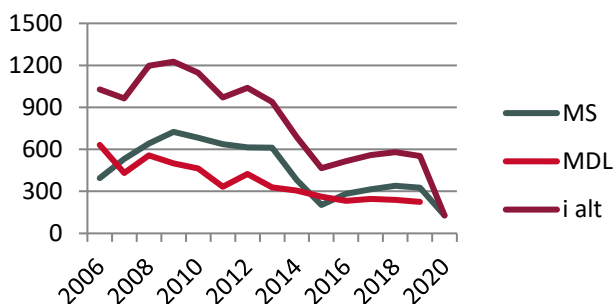
De resterende sager om ulovlig udeblivelse vedrørte andre former for udeblivelse under militærtjenesten.

Sondringen mellem militære straffesager og militære disciplinarsager

Der blev ved lovreformen, der trådte i kraft 1. januar 2006, foretaget en afkriminalisering af mindre grove pligtforsømmelser, der herefter behandles efter militær disciplinarlov. Mens straffesagerne behandles af Auditørkorpset, henhører disciplinarsagerne under den militære chef. Auditøren indleder som udgangspunkt kun en straffesag, når der er tale om et mere alvorligt forhold, og der er handlet forsætligt eller groft uagtsomt.

Der må således i hver enkelt sag foretages en konkret vurdering af forholdets grovhed og af graden af gerningsmandens tilregnelser, når det skal afgøres, om sagen skal behandles som disciplinarsag eller militær straffesag.

Viser det sig under efterforskningen af en sag, at en pligtstridig adfærd må vurderes at være af mindre grov karakter, eller at handlingen alene skyldes simpel uagtsomhed, oversender Auditøren sagen til disciplinarmyndigheden til eventuel videre foranstaltning.

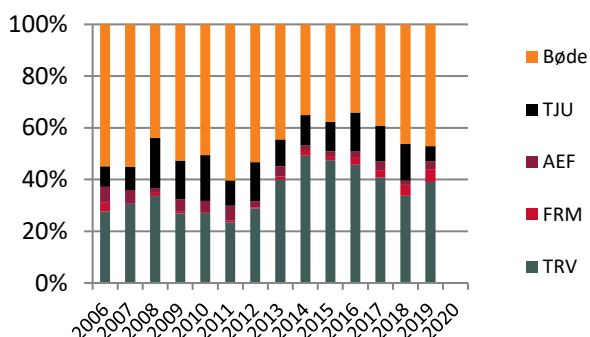
Figur 5. Oversigt over det samlede antal sanktioner 2006-2020 samt fordelingen mellem militære straffesager (MS) og militære disciplinærsager (MDL). Der foreligger ikke tal for disciplinarafgørelser i 2020.
Kilde (MDL): Forsvarsministeriets Personalestyrelse.

Auditøren oversendte 23 sager til disciplinarchefen i 2020.

Der er i figur 5 foretaget en sammenstilling af udviklingen i antallet af strafferetlige sanktioner og disciplinarmidler for perioden 2006-2020.

Fordelingen af de disciplinærretlige sanktioner fremgår figur 6.

Der forelå på tidspunktet for udgivelsen af denne årsberetning ikke en opgørelse over det samlede antal disciplinarafgørelser truffet i 2020.

Figur 6. Procentuel fordeling af disciplinære sanktioner 2006-2019. Disciplinarbøde (bøde); Tjeneste uden for orden (TJU); Arbejde og efterøvelse i en del af fritiden (AEF); Fremstilling (FRM); Tilrettevisning (TRV).
Kilde: Forsvarsministeriets Personalestyrelse.

Særlige fokusområder i 2020

Indledning

Auditørkorpset er i den daglige sagsbehandling opmærksom på forekomsten af tendenser i forsvaret, der kræver særlig opmærksomhed, og en række af disse særlige fokusområder indgår den årlige indsatsplan for kvalitets- og legalitetssikring.

Auditørkorpset har f.eks. i en årrække haft særligt fokus på en række forskellige former for misbrug af statens ejendom, herunder blandt andet misbrug af forsvarets køretøjer, salg af forsvarets materiel og misbrug af tjenstlige betalingskort mv.

Flere store sager om berigelseskriminalitet har også gennem årene lejlighedsvis sat fokus på ledelsens tilsyn med forsvarets økonomiforvaltning mv., herunder det ansvar, der påhviler den enkelte chef for at sikre, at forvaltningen lever op til forskrifterne. Manglende tilsyn med økonomiforvaltningen vil således efter omstændighederne i sig selv kunne danne grundlag for en strafferetlig undersøgelse, ligesom domstolene tillægger alvorlige svigt i ledelsens tilsyn og kontrol med de foretagne dispositioner stor betydning ved straffastsættelsen i den enkelte sag.

Der har også gennem årene været sat fokus på andre områder, herunder f.eks. anvendelse af private knive i forsvaret, krænkelser og særlige ritualer, misbrug af steroider mv.

En række af disse tendenser bør forsvarets ledelse være særlig opmærksom på, og det er vigtigt, at Auditørkorpset inddrages rettidigt i disse sager. Auditørkorpset har derfor i en årrække løbende haft fokus på, om det tilstrækkeligt klart fremgår af forvaltningsgrundlaget, at det er et chefansvar, at Auditørkorpset straks inddrages, når der i konkrete tilfælde er mistanke om strafbart forhold. Problemstillingerne adresseres i den løbende dialog med forsvarets myndigheder, herunder blandt andet i forbindelse med høringer over relevante dele af forvaltningsgrundlaget, ligesom Auditørkorpset i en række tilfælde har henledt forsvarets ledelse på uhensigtsmæssige eller utiltrækkelige forvaltningsgrundlag.

Se herom blandt andet sagen om uregelmæssigheder i Frømandskorpset.

I det følgende foretages en kort opridsning af nogle af årets fokusområder. Det gælder forskellige former for tjenstemisbrug og vennetjenester mv., misbrug af kreditkort og forskellige former for krænkende adfærd. De enkelte sager behandles som hidtil i de respektive afsnit i beretningen.

Magtmisbrug og nepotisme mv.

Auditørkorpset har i 2020 i lighed med de to foregående år fokuseret på efterforskning og behandling af en række sager vedrørende magtmisbrug og nepotisme mv.

Sagen mod den tidligere chef for Hærestaben, der i 2019 blev tiltalt for blandt andet tjenstemisbrug og grov pligtforsømmelse, fandt i 2020 sin endelige afslutning under stor mediebevågenhed. Den pågældende blev i byretten fundet skyldig i de centrale forhold i tiltalen og blev idømt ubetinget fængsel i 60 dage. Den domfældte ankede til Vestre Landsret, der fandt tiltalte skyldig i at have misbrugt sin stilling til blandt andet at have forsøgt at skaffe sin kæreste plads på en eftertragtet lederuddannelse samt en forfremmelse. Landsretten skærpede endvidere sanktionen til tre måneders ubetinget fængsel.

Blandt årets andre undersøgelser kan nævnes efterforskning af muligt embedsmisbrug ved Frømandskorpset, efterforskning vedrørende økonomiforvaltningen ved Specialoperationskommandoen (SOKOM), undersøgelse af muligt tjenstemisbrug begået af en ansat ved Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse samt sigtelse af en medarbejder ved Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse for bestikkelse.

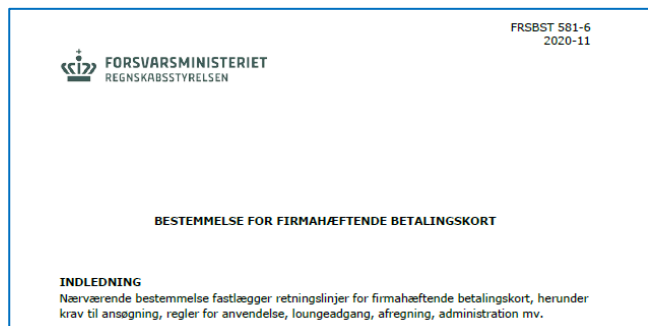
Sagerne er uddybende beskrevet ovenfor i afsnittet "Eksempler på nye strafferetlige undersøgelser indledt i løbet af 2020" samt blandt andet nedenfor vedrørende sanktioner for overtrædelse af straffeloven.

Misbrug af tjenstlige betalingskort

Som nævnt i beretningen for 2019, har Auditørkorpset i en længere periode haft et særligt fokus på sager vedrørende misbrug af tjenstligt udleverede betalingskort. Der blev på denne baggrund iværksat et samarbejde med Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse (FRS) og Forsvarsministeriets Personale-

styrelse (FPS) om indberetning af disse sager til Auditørkorpset med henblik på vurdering af, om der er begået et strafbart forhold.

Auditørkorpset har i beretningsåret fortsat haft et særligt fokus på sager vedrørende misbrug af tjenstlige betalingskort i samarbejde med blandt andet FRS og FPS.

FRS har i bestemmelsesgrundlaget – FRSBST 581-6, Bestemmelse for firmahæftende betalingskort – fastlagt retningslinjer for anvendelse af firmahæftende betalingskort, herunder regler for anvendelse og administration af tjenstlige betalingskort mv. Det fremgår af bestemmelsesgrundlaget, at betalingskortene må anvendes i forbindelse med betaling af tjenstlige rejseudgifter, der kan godtgøres i henhold til cirkulæret om tjensterejseaftalen. Betalingskortene kan endvidere anvendes til mindre private udgifter i forbindelse med tjensterejsen (småforbrødenheder som er nævnt i Personale-administrativ Vejledning, herunder udgifter til fortæring, som skal dækkes af time/dagpenge). Udgifterne må maksimalt svare til time/dagpengesatsen pr. dag, tjensterejsen varer. Tjenstlige betalingskort må aldrig anvendes til rent privat forbrug, da dette ikke er tjenstligt begrundet.

Såfremt FRS konstaterer, at en militært ansat medarbejder har anvendt sit tjenstlige betalingskort i strid med bestemmelsesgrundlaget, overdrager FRS sagen til Auditørkorpset, der i hver enkelt sag foretager en konkret vurdering af, om den uberettigede anvendelse af betalingskortet skyldes en undskyldelig fejl, eller om der er mistanke om, at der kan være tale om en overtrædelse af den militære eller civile straffelovgivning.

Hvis det lægges til grund, at den uberettigede brug af betalingskortet skyldes undskyldende omstændigheder eller fejl, rejses der som udgangspunkt ikke sigtelse. Er dette ikke tilfældet, iværksætter Auditørkorpset en nærmere efterforskning af sagen med henblik på at afdække, om der er tilstrækkeligt grundlag for at rejse sigtelse. Ved vurderingen af, om der er grundlag for at rejse sigtelse eller ej, lægger Auditørkorpset vægt på flere elementer, herunder om

medarbejderen straks har orienteret sin chef og FRS om den uretmæssige brug af betalingskortet, beløbets størrelse og om der er tale om gentagne forseelser, samt om den pågældende selv har forsøgt at stoppe betalingen ved at kontakte forretningsstedet.

Som nævnt i beretningen for 2019 har Auditørkorpset bidraget til udarbejdelsen af en række gode råd til at undgå forkert brug af firmahæftende betalingskort, såsom f.eks. aldrig at anvende samme pinkode på et tjenstligt og et privat betalingskort.

Spørgsmålet om, hvorvidt en anvendelse af det firmahæftende betalingskort i strid med bestemmelsesgrundlaget konstituerer et strafbart forhold, herunder om forholdet må anses som grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 eller f.eks. bør subsummeres som mandatsvig efter straffelovens § 280, nr. 1, beror på en konkret vurdering af forholdets karakter eller grovhed. Mindre grove og simpelt uagtsomme forhold vil i reglen ikke medføre strafferetlig forfølgning, men kan efter omstændighederne medføre et disciplinar- eller ansættelsesretligt ansvar.

I vurderingen af, om en medarbejders uberettigede anvendelse af et tjenstligt betalingskort skal straffes som pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 indgår den subjektive tilregnelser, dvs. graden af uagtsomhed, herunder om der f.eks. er tale om en undskyldelig fejl og om tjenstestedet eller Regnskabsstyrelsen i givet fald uden ugrundet ophold er orienteret om den uautoriserede brug, eller om forholdet er begået forsætligt. I vurderingen indgår endvidere en række objektive elementer så som beløbets størrelse, antallet af forhold, om firmakortet tidligere er anvendt i strid med bestemmelsesgrundlaget og efter tidligere indskærpelse af reglerne mv., om kortet er anvendt til rent privatforbrug eller er anvendt i forbindelse med en tjensterejse.

I vurderingen af et rent privatforbrug lægges der for eksempel vægt på beløbets størrelse samt antallet af transaktioner og deres tidsmæssige udstrækning. I vurderingen af private hævnninger i forbindelse med en tjensterejse lægges der for eksempel vægt på, om beløbet væsentligt overstiger den gældende time-/dagpengesats. Omvendt vil et større antal transaktioner i almindelighed føre til, at størrelsen af det samlede beløb tillægges mindre betydning. Det vil f.eks. også indgå i vurderingen, om kortet er blevet anvendt forsætligt som en slags låneadgang.

Kan det godtgøres, at kortet er anvendt med berigelseshensigt, vil der blive rejst tiltale for mandatsvig efter straffelovens § 280 i sammenstød med militær straffelov § 27, stk. 1, ved at have anvendt kortet i strid med bestemmelsesgrundlaget. Der kan nærmere hen-

vises til Generalauditor Meddelelse nr. 2/2020 om strafpåstande i sager i overtrædelse af militær straffelov mv., afsnit 3.5.2.2., misbrug af tjenstlige betalingskort.

Sager i 2020

Auditørkorpset har i 2020 truffet afgørelse i i alt 59 forhold vedrørende uberettiget anvendelse af tjenstlige betalingskort. Det er et fald i forhold til 2019, hvor der blev truffet afgørelse i 73 forhold. Omvendt er flere af sagerne mundet ud i en sanktion.

Afgørelse af 59 forhold i 2020

Figur 7. Fordeling af afgørelser i kreditkortsager i 2020. Bestemmelserne i retsplejeloven: § 749, stk. 1 (afvisning af anmeldelsen), § 749, stk. 2 (indstilling af efterforskningen) og § 721 (påtaleopgivelse). Oversigten omfatter enkeltforhold. En konkret dom eller et bødeforlæg i en straffesag kan rumme flere (forskellige) forhold. Se eksempelvis side 28f.

Således førte 15 forhold til bødestraf for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27. Det er en stigning i forhold til 2019, hvor der var i alt seks sanktioner. Sagerne er nærmere beskrevet nedenfor i afsnittet vedrørende pligtforsømmelser efter militær straffelov.

I 39 tilfælde indstillede Auditøren efterforskningen efter retsplejelovens § 749, stk. 2. Endelig blev fem anmeldelser afgjort med en påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721. Der blev ikke oversendt sager til disciplinarmyndigheden. Fordelingen af afgørelserne fremgår af figur 7.

Der henvises uddybende til beretningens afsnit om eksempler på sager afsluttet uden tiltale, hvor enkelte af de ovenfor anførte sager er beskrevet.

Sager vedrørende krænkende adfærd

Indledning

Forsvarsministeriets Auditørkorps har også i beretningsåret 2020 haft et øget fokus på sagsområdet

vedrørende krænkende adfærd og herunder særligt kønskrænkende adfærd.

FORSVARSMINISTERIET PERSONALESTYRELSEN		FPSVEJL 061-1 2020-11
VEJLEDNING OM KRÆNKENDE ADFÆRD: KØNSKRÆNKENDE ADFÆRD, MOBNING OG VOLD		
INDHOLD		
1. GYLDIGHEDSOMRÅDE	1	
2. REFERENCER	1	
3. FORMÅL	1	
4. INDLEDNING	2	
5. KRÆNKENDE HANDLINGER GENERELT	2	
6. SAGSBEHANDLENDE AFDELING	2	
7. VEJLEDNINGENS IKRAFTTRÆDEN	3	

FPS har i november 2020 udsendt en ny vejledning vedrørende krænkende adfærd: kønskrænkende adfærd, mobning og vold.

I forrige beretning omtalte Forsvarsministeriets Personalestyrelsen (FPS) kampagne mod krænkende adfærd på Forsvarsministeriets område nærmere. Kampagnen omfattede tiltag mod kønskrænkende adfærd, mobning, arbejdsrelateret vold og diskrimination. Kampagnen er i november 2020 fulgt op af en ny vejledning vedrørende krænkende adfærd: kønskrænkende adfærd, mobning og vold.

Det fremgår blandt andet af vejledningen, at Auditørkorpset altid skal informeres, når der eksempelvis er tale om deling af kønskrænkende billeder på digitale medier uden tilladelse fra de afbildede personer. Det gælder også for hændelser, som hører under kategorien seksuel tvang og vold. Men det kan også gælde for hændelser, som tilhører kategorierne uønsket seksuel opmærksomhed eller kønskrænkende berøringer. Der kan nærmere henvises til vejledningen.

Strafferetlig subsummering

Spørgsmålet om hvorvidt en krænkende handling er strafbar, og om den i givet fald skal sanktioneres efter den militære eller civile straffelov, beror på en afvejning af flere kriterier, herunder handlingens karakter og grovhed. Er handlingen omfattet af gerningsbeskrivelsen i en af straffelovens bestemmelser, skal der som udgangspunkt straffes for overtrædelse af straffeloven frem for den militære straffelov. Der kan dog forekomme tilfælde, hvor en gerning skal straffes efter både civile og militære straffebestemmelser, jf. nærmere nedenfor.

Bestemmelser i militær straffelov

Krænkende handlinger, der ikke vurderes strafbare efter den civile straffelov, kan efter omstændighederne straffes efter militær straffelov, der indeholder en række bestemmelser, der beskriver centrale militære pligter for militært personel, og som – udover beskyttelsen af medarbejderne i forsvaret – har til formål blandt andet at sikre den militære disciplin og forsvarets professionelle omdømme mv.

Det er særligt følgende bestemmelse i militær straffelov, der kan føre til sanktioner for krænkende adfærd:

- § 13 (respektstridig opførsel)
- § 15 (forskelsbehandling, chikane mv. af underordnet)
- § 17 (undladelse af at gribe ind over for underordnetes krænkende behandling)
- § 18 (forsætlig krænkelse af underordnet)
- § 19 (sideordnetes krænkende behandling)
- § 27 (pligtforsømmelse i øvrigt)

Hvis en krænkende handling eller adfærd *ikke* kan henføres under militær straffelov §§ 13, 15, eller 17-19, kan den efter omstændighederne være strafbar efter opsamlingsbestemmelsen i militær straffelov § 27 om pligtforsømmelse.

Omfatter gerningsindholdet i en krænkelssag både overtrædelse af militær straffelov og den civile straffelov, kan der efter omstændighederne straffes for overtrædelse af både den militære og den civile straffelov. Forudsætningen for anvendelse af militær straffelov ved siden af civile straffebestemmelser er, at den militære forseelse kan tillægges *selvstændig* betydning, således at den ikke fuldt ud kan anses for omfattet af de civile bestemmelser.

Som anført ovenfor er formålet med straffebestemmelserne i den militære straffelov i høj grad at sikre disciplinen i forsvaret og forsvarets omdømme, hvorfor der på baggrund af en konkret vurdering kan forekomme tilfælde, hvor der skal straffes for både overtrædelse af militær straffelov og eksempelvis straffelovens § 232.

Bestemmelser i straffeloven

Grove sager vedrørende kønskrænkende adfærd vil efter omstændighederne kunne være strafbare i henhold til straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelse eller en af de øvrige bestemmelser i straffelovens 24. kapitel om seksualforbrydelser, herunder f.eks. voldtægt.

Efter straffelovens § 232 straffes den, som ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden med bøde

eller fængsel indtil 4 år. § 232 omfatter en bred vifte af krænkelser, som har relation til seksuelle forhold og er af en vis grovere karakter, herunder visse berøringer af seksuel karakter, blotteri, beluring og digitale sexkrænkelser i form af videregivelse af nøgenbilleder eller billeder og videoer af seksuel karakter. Bestemmelsens anvendelse forudsætter ikke, at gerningsmanden selv har opfattet sin handling som blufærdighedskrænkende, eller at den forurettede konkret har oplevet sig krænket.

Efter straffelovens § 232, stk. 2, skal der ved fastsættelse af straffen for blufærdighedskrænkelse lægges vægt på den særlige krænkelse, der er forbundet med lovovertrædelsen. Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 257 af 10. april 2018 og finder anvendelse på forhold begået efter lovens ikrafttræden den 15. april 2018. Med lovændringen er bødestraffen for blufærdighedskrænkelse, herunder blotteri, blevet skærpet, således at der generelt sker en fordobling af bødestraffen i forhold til den hidtidige praksis. Straffen for overtrædelse af straffelovens § 264 d, herunder for digitale sexkrænkelser i form af deling af billeder/videoer af seksuel karakter, er samtidig blevet skærpet, når overtrædelsen er begået under særligt skærpende omstændigheder.

Strafskærpelsen medfører, at der i sager om blotteri i førstegangstilfælde, hvor der ikke foreligger skærpende omstændigheder, som udgangspunkt nedlægges påstand om en bøde på omkring 5.000 kr. Hvis der foreligger skærpende omstændigheder, som f.eks. flere forurettede ved overtrædelsen, eller tiltaltes adfærd har været særlig krænkende, nedlægges påstand om en bøde på omkring 7.500 kr. I andengangs tilfælde af blufærdighedskrænkelse foretages en konkret vurdering af, om sagen skal afgøres med bøde eller frihedsstraf.

Andre former for krænkelse kan efter omstændighederne også være strafbare efter straffelovens bestemmelser om vold og trusler mv.

Sanktioner i 2020

Der blev i 2020 udmålt en sanktion i 29 forhold af krænkende adfærd, herunder kønskrænkende adfærd. Forholdene er fordelt på en række sager, idet der i flere tilfælde er rejst tiltale mod samme gerningsmand for flere overtrædelser. Det er en stigning i forhold til året før, hvor der blev udmålt en sanktion i 14 krænkelssager (forhold). Kønskrænkende forhold tegnede sig for ni tilfælde i 2020 mod 10 tilfælde i 2019.

Sanktioner for overtrædelse af straffeloven

Der har i beretningsåret været én enkelt sag, der har ført til bødestraf for blufærdighedskrænkelse efter straffelovens § 232.

Der skete endvidere domfældelse i en sag om voldtægt. Byretsdommen er anket til landsretten og verserer fortsat. Der blev endelig truffet afgørelse i en sag om blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232, stk. 1, der blev sammenlagt med en civil straffesag vedrørende blandt andet tyveri efter straffelovens § 276 og brugstyveri af motorkøretøj efter straffelovens § 293a og blev ført af den civile anklagemyndighed.

Endvidere er der udmålt en sanktion i tre forhold vedrørende trusler efter straffelovens § 266 og 10 voldsforhold efter straffelovens § 244.

Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov

Der var i beretningsåret 15 forhold af krænkende adfærd, der førte til bødestraf efter militær straffelov, herunder syv forhold om kønskrænkende adfærd.

Der henvises uddybende til beretningens afsnit om sanktioner for overtrædelse af militær straffelov §§ 13, 18, 19 og 27, hvor kriterierne for anvendelsen af de enkelte bestemmelser og de vejledende bødetakster mv. er nærmere beskrevet.

Sager afsluttet uden sanktion

Femten forhold blev afsluttet uden en sanktion, herunder som følge af en frifindelse i retten. Sagen drejede sig om blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232 og krænkende adfærd efter militær straffelov § 19. Dommen er nærmere beskrevet side 44 i beretningen.

Auditøren traf afgørelse om afvisning af anmeldelsen, indstilling af efterforskningen eller påtaleopgivelse i de øvrige forhold.

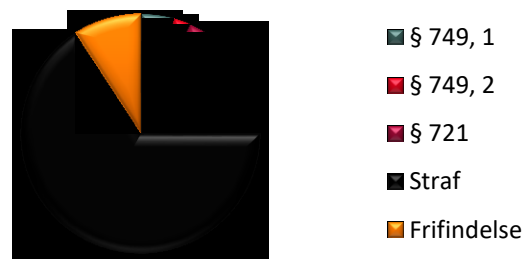
Disciplinarsager

Auditøren indleder som udgangspunkt kun en straffesag efter militær straffelov, når der er tale om et mere alvorligt forhold, og der er handlet forsætligt eller groft uagtsomt. Viser det sig under efterforskningen af en krænkelsessag, at en pligtstridig adfærd må vurderes at være af mindre grov karakter, eller at handlingen alene skyldes simpel uagtsomhed, oversender Auditøren som udgangspunkt sagen til disciplinarmyndigheden med samtidig orientering til FPS JURA til eventuel videre foranstaltning. FPS JURA indleder herefter dialog med disciplinarmyndigheden om, hvorvidt hændelsen skal medføre en disciplinarretlig sanktion og/eller eventuelt have ansættelsesretlige konsekvenser.

Auditøren har i beretningsåret oversendt fire krænkelsessager til disciplinarchefen.

Der henvises uddybende til beretningens indledende afsnit om sondringen mellem militære straffesager og militære disciplinarsager.

Afgørelse af 44 forhold i 2020

Figur 8. Fordeling af afgørelser af sager om krænkende adfærd i 2020.

Oversigten omfatter dels kønskrænkende adfærd efter militær straffelov §§ 18, 19 og 27 samt straffelovens § 232, dels anden form for krænkende adfærd, herunder krænkende adfærd efter militær straffelov § 13 og § 27 samt vold og trusler efter straffeloven § 244 og § 266.

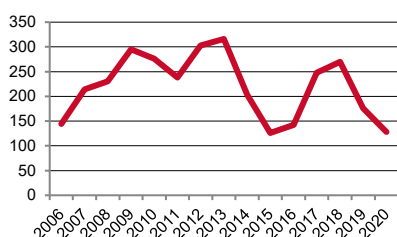
Bestemmelserne i retsplejelovens §§ 749, stk. 1 (afvisning af anmeldelsen), 749, stk. 2 (indstilling af efterforskningen) og 721 (påtaleopgivelse). Oversigten omfatter enkeltforhold. En konkret dom eller et bødeforlæg i en straffesag kan rumme flere (forskellige) forhold. Se eksempelvis side 29.

Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov

Militær straffelov

Oversigt over lovens bestemmelser (speciel del)

Pligter som underordnet (§§ 11-13)
 Pligter som overordnet (§§ 15-19)
 Rusmidler mv. (§§ 20-23)
 Andre pligtforsømmelser (§§ 24-27a)
 Forbrydelser mod forsvarsmagtens
 kampdygtighed (§§ 28-35)
 Andre forbrydelser under væbnet konflikt (§§ 36-38).

Udviklingen i antallet af sanktioner for overtrædelse af militær straffelov 2006-2020.

Indledning

I dette afsnit gennemgås bestemmelserne i militær straffelov og eksempler på sanktioner for overtrædelse af de enkelte bestemmelser i beretningsåret. Gennemgangen følger systematikken i militær straffelovs specielle del.

De hyppigste overtrædelser af militær straffelov har i 2020 været sager om grov pligtforsømmelse efter § 27, vagtforseelser efter § 24 og misbrug af rusmidler efter §§ 20-22. Fordelingen af sanktionerne fremgår af tabel 4 i bilagsdelen.

Sanktioner for overtrædelse af militær straffelov er udmålt efter Generalauditørens bødekatolog: Generalauditør Meddelelse (GM) nr. 2/2020 om strafpåstande i sager om overtrædelse af militær straffelov mv., hvori der er fastsat vejledende bødetakster for overtrædelser af militær straffelov mv. Vejledende strafpåstande i sager, hvor der skal nedlægges påstand om frihedsstraf, fremgår ligeledes af Meddelelsen. Meddelelsen er tilgængelig på Auditørkorpsets hjemmeside www.fauk.dk og i Retsinformation www.retsinformation.dk. Bødetaksterne er optrykt som bilag til årsberetningen.

Der var i 2020 i alt 128 sanktionssager efter den militære straffelov. Antallet ligger markant under niveauet i 2017, 2018 og 2019, hvor der var henholdsvis 248, 270 og 178 sanktionssager efter loven, men på niveau med 2015, hvor der var 126 sanktioner.

Ved rubriceringen af sagerne bemærkes, at de enkelte sager ofte rummer flere elementer. Blandt andet kan en sag omfatte flere forhold. Et hovedforhold kan således være rubriceret under militær straffelov § 11, men samme sag kan f.eks. tillige rumme forhold om respektstridighed efter militær straffelov § 13 eller grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27.

Tilsvarende kan der være blandede sager, hvor der indgår både overtrædelser af militær straffelov og den øvrige strafbelagte særlovgivning eller straffeloven. Sager, der indeholder flere forhold, er rubriceret under hovedforholdet.

Pligter som underordnet (§§ 11-13)

Militær straffelov §§ 11-13 regulerer strafansvaret for tilsidesættelse af underordnet personers særlige pligter til at adlyde en lovlig given ordre og respekten for foranstående. Mytteribestemmelsen i militær straffelov § 12 har endnu ikke været anvendt.

§ 11. Den, der undlader at efterkomme en tjenstlig ordre fra en overordnet eller vagt, eller som efterkommer ordren på klart utilfredsstillende måde, straffes i grove tilfælde for ulydighed med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 2. Straffen kan ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 3 år, når ulydigheden er af særlig grov karakter, navnlig når den har medført betydelig skade eller fare eller har været egnet til at svække lydigheden hos andre tilstedeværende. Er ulydigheden forbundet med vold mod overordnet eller vagt, kan straffen stige til fængsel i 6 år.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 10 år.

§ 12. Udviser flere i forening forsætligt ulydighed, eller bruger de magt, vold eller trussel om vold mod overordnet eller vagt, straffes de for mytteri med fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Under væbnet konflikt kan straffen stige til fængsel på livstid.

§ 13. Den, der forsætligt ved handling eller i ord groft krænker en foranstående eller vagt, straffes for respektstridig opførsel med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Ulydighed (§ 11)

Den vejledende bødetakst for ulydighed efter GM 2/2020 er 2.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder. Der har i 2020 været syv sanktioner for ulydighed efter § 11.

Eksempel 1 – Festlig sammenkomst og indtagelse af alkohol i strid med ordre (AU 2020/001591 m.fl.)

Et antal værnepligtige vedtog hver en bøde på 2.500 kr. for ulydighed efter militær straffelov § 11, stk. 1, ved på en kaserne at have undladt at efterkomme en tjenstlig ordre fra en overordnet, idet de deltog i en festlig sammenkomst, hvor der blev indtaget alkohol, selvom de og deres kompagni havde fået mundtlig ordre om, at fester og indtagelse af alkohol på kasernens område kun måtte foregå i kasernens messer inden for disses åbningstider.

Eksempel 2 – Undladelse af at efterkomme tjenstlig ordre om at forblive på tjenestestedet

(AU 2020/000499)

En værnepligtig vedtog en bøde på 5.500 kr. for ulydighed efter militær straffelov § 11, stk. 1, ved at have nægtet at efterkomme en tjenstlig ordre fra en vagt om ikke at forlade tjenestestedet. Ved bødens fastsættelse blev det tillagt vægt, at ordren blev givet på baggrund af forholdsregler omkring coronasmitte.

Bøden omfattede også en overtrædelse af militær straffelov § 22 ved at have været i besiddelse af en joint.

Respektstridig opførsel (§ 13)

Den vejledende bødetakst for respektstridig opførsel efter GM 2/2020 er 1.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder. Der har i beretningsåret været to sager, der førte til en sanktion for respektstridig opførsel.

Sag 1 – Tre tilfælde af truende adfærd over for to overordnede under julefrokost

Københavns Byret, dom af 5. oktober 2020

(AU 2019/001895)

En oversergent havde til en julefrokost udvist truende adfærd over for en kommandørkaptajn og en chefsergent. Han blev derfor tiltalt for trusler efter straffelovens § 266 mod kommandørkaptajnen ved blandt andet at prikke denne hårdt i brystet med en finger og gentagne gange slå eller trykke ham oven på hovedet med flad hånd, mens han udtalte *"Jeg smadrer dig!"* eller lignende. Oversergenten blev endvidere tiltalt for respektstridig opførsel ved at have udvist truende adfærd overfor chefsergenten, herunder gentagne gange prikke denne hårdt i brystet og udtale, at han ville *"hamre"* den pågældende én eller lignende, og ved overfor kommandørkaptajnen at udtale, at denne ikke var en rigtig soldat.

Retten frifandt tiltalte for trusler efter straffelovens § 266 med den begrundelse, at den truende adfærd ikke fandtes at være egnet til at fremkalde tilstrækkelig alvorlig frygt, og henførte forholdet under militær straffelov § 13. Oversergenten blev tillige kendt skyldig i respektstridig opførsel overfor chefsergenten, idet han dog blev frifundet for at have udtalt, at ville *"hamre"* chefsergenten én. Han blev idømt en bøde på 4.000 kr.

Sag 2 – Respektstridig opførsel over for foranstående

(AU 2020/001043)

En overkonstabel vedtog en bøde på 1.500 kr. for respektstridig opførsel efter militær straffelov § 13 ved på en appelplads i forbindelse med morgenappel, hvor hele kompagniet var samlet, at have trukket en foranstændes træningsbukser ned, således at dennes underliv blev blottet.

Pligter som overordnet og sideordnet mv. (§§ 15-19)

Militær straffelov §§ 15-19 regulerer strafansvaret for tilsidesættelse af de særlige pligter for overordnet og sideordnet personel. Der er primært tale om pligten til at behandle underordnet personel ordentligt, stillingsmisbrug, krænkelse af underordnet og pligten til at gribe ind ved overgreb begået af overordnet personel eller mod sideordnede (ritualer og lignende).

§ 15. Den overordnede, som forsætligt ved forskelsbehandling, chikane eller på tilsvarende måde forfølger en eller flere underordnede, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 16. Den foranstående, der fra efterstående uberettiget modtager gave, pengelån eller anden fordel, straffes for misbrug af stilling med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

§ 17. Den overordnede, der forsætligt undlader at gribe ind over for en underordneds krænkende behandling af dennes underordnede eller sideordnede, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 18. Den overordnede, der forsætligt ved handling eller i ord groft krænker en underordnet, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

§ 19. Den, der udsætter en sideordnet for særlig krænkende behandling, herunder for nedværdigende ritualer, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Den vejledende bødetakst efter GM 2/2020 er 2.000 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder.

Der har i beretningsåret været én sag, der førte til en strafferetlig sanktion for overtrædelse af militær straffelov § 18, mens der har været fire sager (fem forhold) vedrørende krænkende behandling af en sideordnet efter militær straffelov § 19. Sagerne er nærmere beskrevet nedenfor.

Se endvidere den under straffelovens § 232 omtalte sag, hvor der blev straffet for blufærdighedskrænkelser og særligt krænkende behandling efter militær straffelov § 19.

Der har ikke foreligget sanktioner for overtrædelse af bestemmelserne i militær straffelov §§ 15, 16 og 17.

Forsætlig krænkelse af underordnet (§ 18)

Mandlig oversergents fysiske og verbale krænkelse af underordnet kvindelig kollega

(AU 2020/000373)

En mandlig oversergent vedtog en bøde på 3.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 18 ved i en konstabelmesse gentagne gange groft at have krænket en kvindelig underordnet både fysisk og verbalt, herunder blandt andet ved at hive hende i håret, kaste isterninger mod hende og udtale *"fuck dig og dine kæmpepatter"* eller lignende til hende.

Der blev i skærpende retning lagt vægt på krænkernes antal og forskellige karakterer.

Sideordnedes krænkende behandling (§ 19)

Sag 1 – Mandlig værnepligtigs fysiske og verbale krænkelse af kvindelig værnepligtig

(AU 2019/001250)

En mandlig værnepligtig vedtog en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 19 ved at have udsat en kvindelig sideordnet for særligt krænkende behandling, idet han tog fat i og skubbede og forsøgte at kysse hende samt fastholdte hende, da hun forsøgte at gå væk.

Sag 2 – Mandlig oversergents gentagne verbale krænkelse af sideordnet kvindelig kollega

(AU 2020/000262 og 2020/000331)

En mandlig sergent vedtog en bøde på 3.000 kr. for overtrædelser af militær straffelov § 19 ved at have udsat en kvindelig sideordnet for særligt krænkende behandling, idet han fremsatte seksuelt betonedede udtalelser til hende ved et festarrangement. Sergenten havde blandt andet i en større forsamlings påhør beskylt den sideordnede for utroskab og i den forbindelse udtalt *"jeg kan ikke høre, hvad du siger, fordi du har så meget pik i munden"* eller lignende. Sergenten fremsatte endvidere på senere tidspunkt på ny særligt krænkende udtalelser over for den pågældende.

Sag 3 – Mandlig værnepligtigs verbale krænkelse af sideordnet mandlig kollega

(AU 2020/001768)

En mandlig værnepligtig vedtog en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 19 ved at have udsat en mandlig sideordnet for særligt krænkende behandling, idet han i forbindelse med en uoverensstemmelse kaldte ham for *"fucking neger"*. Ved bødens fastsættelse blev der i formildende retning lagt vægt

på, at den forurettede selv havde optrådt provokerende.

Sag 4 – Mandlig marinekonstabels verbale krænkelse af sideordnet kvinde

(AU 2020/001359)

En mandlig marinekonstabel vedtog en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 19 ved under uddannelse at have udsat en kvindelig sideordnet for særligt krænkende behandling, idet han gentagne gange over for deres fælles kolleger blandt andet udtalte, at hun havde opnået en attraktiv stilling ved hjælp af seksuelle ydelser.

Der henvises endvidere til beretningens indledende afsnit om beretningsårets særlige fokusområder.

Rusmidler mv. (§§ 20-23)

Militær straffelov §§ 20-23 regulerer strafansvaret for misbrug af rusmidler, beruselse og omgang med euforiserende stoffer mv. Sager af denne karakter er særligt kvalificerede og kan *ikke* behandles som disciplinarsager.

Beruselse mv. i forbindelse med tjenesten (§ 20)

§ 20. Den, der ved indtagelse af alkohol, euforiserende stoffer, opstemmende eller bedøvende midler eller på lignende måde har bragt sig i en tilstand, hvor vedkommende ikke er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Efter GM 2/2020 er den vejledende bødetakst 2.500 kr. Er forseelsen begået under vagttjeneste og lignende, udmåles en bøde på 3.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder.

Gerningsindholdet i bestemmelsen er opfyldt, når gerningsmanden ikke er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde, f.eks. fordi vedkommende er så beruset, at han ikke kan vågne, går vaklende, taler snøvlende og usammenhængende eller lignende. Der tages kun sjældent blodprøve i denne type sager, da størrelsen af en eventuel promille – i modsætning til sager efter militær straffelov § 21 – ikke i sig selv er afgørende for vurderingen af, om pågældende er i stand til at varetage sin tjeneste på fuldt forsvarlig måde.

Der har i 2020 været 13 tilfælde af denne karakter. 10 af sagerne vedrørte alkoholindtagelse, mens tre sager omhandlede indtagelse af kokain og andre euforiserende stoffer.

Eksempel 1 – Indtagelse af euforiserende stoffer forud for deltagelse i feltøvelse

(AU 2020/000877)

En menig vedtog en bøde på 2.500 kr. for beruselse i tjenesten efter militær straffelov § 20 ved at have indtaget euforiserende stoffer indeholdende blandt andet flualprazolam og THC, således at han ikke var i stand til at varetage sin tjeneste på kaserne på fuldt forsvarlig måde. Han blev derfor udtaget af tjenesten, som bestod i deltagelse i en feltøvelse.

Eksempel 2 – To forhold af indtagelse af alkohol under international tjeneste

(AU 2020/000481)

En korporal vedtog en bøde på 7.500 kr. for beruselse i tjenesten efter militær straffelov § 20, idet han under udsendelse til Letland i to tilfælde var mødt op til tjenesten i beruset tilstand, således at han måtte tages ud af tjenesten.

Bøden omfattede endvidere pligtforsømmelse efter § 27, idet hans adfærd havde medført betydelig ulempe for enheden og for forsvaret, herunder i form af ekstraudgifter til den pågældendes hjemrejse på godt 3.200 kr.

Sagen omtales tillige nedenfor i afsnittet "Efterforskning af sager i internationale missionsområder mv."

Eksempel 3 – Indtagelse af alkohol forud for vagttjeneste

(AU 2020/000074)

En værnepligtig vedtog en bøde på 3.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 20 ved at have indtaget alkohol forud for planlagt vagttjeneste på en kaserne, hvorved han ikke var i stand til at varetage vagttjenesten, der indebar våbenhåndtering, på fuldt forsvarlig måde, hvorfor han blev udtaget af tjenesten.

Eksempel 4 – Indtagelse af alkohol forud for vagttjeneste med skarpt våben

(AU 2020/000263)

En konstabel vedtog en bøde på 3.500 kr. ved forud for planlagt vagttjeneste ved den dansk-tyske grænse at have indtaget alkohol, hvorved han ikke var i stand til at varetage vagttjenesten, der indebar håndtering af skarpladt våben samt nultolerance for alkoholpåvirkning, på fuldt forsvarlig måde, hvorfor han blev udtaget af tjenesten.

Eksempel 5 – Indtagelse af alkohol forud for vagt-tjeneste med skarpt våben

(AU 2020/000506)

En værnepligtig vedtog en bøde på 3.000 kr. ved forud for planlagt tjeneste at have indtaget alkohol, hvorved han ikke var i stand til at varetage tjenesten, der indebar våbenbetjening på skydebane, på fuldt forsvarlig måde, hvorfor han blev udtaget af tjenesten.

Auditøren lagde ved strafudmålingen i skærpende retning vægt på, at tjenesten indebar våbenbetjening på skydebane og i formildende retning, at den værnepligtige meldte sig selv.

Overtrædelse af promillebekendtgørelsen (§ 21)

§ 21. Forsvarsministeren kan fastsætte bestemmelser om promillegrænser på særlige områder for tjeneste i forsvaret, navnlig når sikkerhedsmæssige forhold kan begrunde det. Forsvarsministeren kan herunder bemyndige militære myndigheder til at fastsætte promillegrænser i særlige situationer. Overtrædelse af sådanne promillegrænser straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Forsvarsministeren har ved bekendtgørelse nr. 220 af 20. marts 2009 fastsat promillegrænser på særlige områder for tjeneste i forsvaret. Den vejledende bødetakst efter GM 2/2020 er 2.500 kr. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder, eksempelvis hvis overtrædelsen sker i forbindelse med vagttjeneste.

Sagerne forekommer relativt sjældent. Der har foreligget én sanktion i 2020 i en sag, der omfattede flere elementer.

Sag – Indtagelse af alkohol forud for tjeneste som flyveleder

Retten i Sønderborg, dom af 18. december 2020.

(AU 2020/000625)

En seniorsergent var tiltalt for at varetage sin tjeneste som flyveleder i kraftigt spirituspåvirket tilstand, idet han forud for og under tjenesten havde indtaget alkohol i et sådant omfang, at han havde en alkoholkoncentration i blodet på 2,62 promille, selvom tjenesten omfattede kommunikation med eller kontrol af luftfartøjer.

Seniorsergenten blev af retten fundet skyldig i blandt andet overtrædelse af militær straffelov § 21, jf. promillebekendtgørelsen, og idømt 60 dages betinget fængsel med vilkår om udøvelse af 80 timers samfundstjeneste samt frakendt retten til at gøre tjeneste som flyveleder i 3 år. Retten lagde ved strafudmålingen vægt på det særlige ansvar, der var

forbundet med opgaven som flyveleder, at tjenesten var udført under luftfart, hvor der befordredes personer i erhvervsøjemed, at tiltalte sad alene med opgaven samt hans meget høje promille.

Sagen omtales endvidere nedenfor i afsnittet "Sanktioner for overtrædelse af den øvrige strafbelagte særlovgivning" samt ovenfor vedrørende nye strafferetlige undersøgelser indledt i løbet af 2020.

Besiddelse eller indtagelse af euforiserende stoffer i tjenesten eller på militært område (§ 22)

§ 22. Den, der i tjenesten eller på militært område er i besiddelse af euforiserende stoffer, jf. lov om euforiserende stoffer, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Det samme gælder den, der indtager sådanne stoffer i tjenesten eller på militært område.

Bødetaksten følger taksten i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om "Sanktionspåstande mv. i narkotikasager" med et tillæg på 50 % efter GM 2/2020.

Det vil i udgangspunktet sige, at bødeniveauet for besiddelse af hash og lignende stoffer til eget forbrug er på mindst 2.000 kr., og at bøder for besiddelse af særligt farlige eller skadelige stoffer – f.eks. heroin, kokain, amfetamin og ecstasy – til eget forbrug er på mindst 3.000 kr. Bøderne forhøjes med 50 % i anden gangstilfælde og 100 % ved senere gentagelsestilfælde.

Der var i beretningsåret 10 sager vedrørende narkotikabesiddelse mv. efter § 22, hvilket er nogenlunde på niveauet med antallet af tilsvarende sager i 2017, 2018 og 2019.

Eksempel 1 – Besiddelse af joint på kaserne

Retten i Hillerød, dom af 22. maj 2020

(AU sag 2020/000502)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 4.000 kr. for overtrædelse af militær straffelovs § 22, ved på Garderkasernen i Høvelte at være i besiddelse af en joint indeholdende hash.

Bøden omfattede endvidere tyveri efter straffelovens § 276 ved at have stjålet en skarp og en løs patron fra sin arbejdsplads.

Eksempel 2 – Indtagelse af hash på militært område

(AU 2020/001249)

En oversergent vedtog en bøde på 4.500 kr. for at have indtaget hash på militært område. Ved bødens fastsættelse blev der lagt vægt på, at den pågældende tidligere

var straffet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer.

Eksempel 3 – Opbevaring af hash på militært område (AU 2020/001346)

En værnepligtig vedtog en bøde på 4.500 kr. for at have opbevaret ca. 3 gram hash til eget forbrug på sin belægningsstue og i sin private bil på tjenestestedet. Ved bødens fastsættelse blev der lagt vægt på, at den pågældende tidligere var straffet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer.

Ordensforstyrrelser (§ 23)

§ 23. Den, der forstyrrer den offentlige orden, eller som viser sig synligt påvirket af de i § 20 nævnte årsager, og som gennem sin påklædning el. lign. klart viser at høre til forsvaret, straffes med bøde.

Stk. 2. Den, der i forbindelse med tjeneste i udlandet forstyrrer den offentlige orden, eller som viser sig synligt påvirket af de i stk. 1 nævnte årsager, straffes med bøde. Under særlig skærpende omstændigheder kan straffen stige til fængsel i 1 år.

Den vejledende bødetakst er efter GM 2/2020 1.000 kr. for offentlig uorden og synlig beruselse i Danmark og 2.000 kr. for offentlig uorden og beruselse i udlandet. Bøden kan hæves under skærpende omstændigheder. Bestemmelsen anvendes relativt sjældent. Der blev dog i 2020 sanktioneret flere forhold.

Eksempel 1 – Ordensforstyrrelse under international tjeneste

Retten i Aalborg, dom af 23. januar 2020

(AU 2019/000147)

En oversergent blev blandt andet fundet skyldig i forstyrrelse af den offentlige orden i forbindelse med tjeneste i udlandet efter militær straffelov § 23, stk. 2. idet han under et socialt arrangement på en restaurant i udlandet væltede et bord med glas og flasker.

Sagen er nærmere beskrevet under straffelovens § 244 og militær straffelov § 27 (kreditkort).

Eksempel 2 – Ordensforstyrrelse under international tjeneste

(AU 2020/001053/2020/1056)

To overkonstabler af 1. grad vedtog hver en bøde på 7.000 kr. for blandt andet synlig beruselse under international tjeneste efter militær straffelov § 23, stk. 2. Sagen er nærmere beskrevet under internationale missioner mv.

Andre pligtforsømmelser (§§ 24-27 a)

Militær straffelov §§ 24-27a omfatter strafansvaret for andre pligtforsømmelser end de ovenfor beskrevne i form af vagtforseelse (§ 24), ulovlig udeblivelse (§ 25), militært hærværk (§ 26), øvrig grov pligtforsømmelse (§ 27) samt strafskærpelse for tortur (§ 27 a).

Der har inden for denne gruppe været 90 sager i beretningsåret, hvilket er et fald i forhold til 2019, hvor der var 151 sager. Faldet skyldes navnlig, at der i beretningsåret har været en markant nedgang i antallet af sager vedr. udeblivelse efter militær straffelov § 25, som nærmere beskrevet oven for.

Vagtforseelse (§ 24)

§ 24. Den, der groft tilsidesætter sine pligter som vagt, straffes for vagtforseelse med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 3 år, når forholdet er af særlig grov karakter, navnlig når det har medført betydelig skade eller fare eller har givet anledning til, at der er begået en forbrydelse.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 10 år.

Der kan straffes for en vagtforseelse, når vagten er tiltrådt. Den vejledende bødetakst er efter GM 2/2020 2.500 kr. Bøden forhøjes, når der foreligger skærpende omstændigheder, f.eks. når vagtforseelsen er begået under en skydeøvelse eller i et missionsområde.

Der har i beretningsåret været 30 sager, der har ført til en sanktion for vagtforseelse, hvilket er en markant stigning i forhold til 2018 og 2019, hvor der var hhv. syv og tre sanktionssager.

Eksempel 1 – Vagtforseelse begået ved at undlade at skride ind overfor hærværk mv.

Retten i Næstved, dom af 13. november 2020

(AU 2019/001841)

En oversergent blev idømt en bøde på 2.500 kr. for vagtforseelse efter militær straffelov § 24, stk. 1, for som vagtkommandør på et tidspunkt, hvor et kompagni afholdt julefrokost på kasernens indhegnede areal, at have undladt i påkrævet omfang at skride ind overfor hærværk, der blev udført imod regimentets juletræ, ligesom han undlod at anføre noget om det hændte, herunder navne på de tilstedeværende i vagt-rapporten. Retten lagde ved sin afgørelse vægt på, at det af kasernens vagtbestemmelser fremgår, at det hører under vagtens opgaver at hindre hærværk.

Eksempel 2 – Vagtforseelse begået ved at medbringe mobiltelefon mv.

Københavns Byret, dom af 11. juni 2020.

(AU 2020/001708)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 2.500 for overtrædelse af militær straffelov § 24, stk. 1, ved under vagttjeneste på Amalienborg Slot at have medbragt mobiltelefon og ved under hvilepause at have lagt sig til at sove i en tv-stue frem for et dertil indrettet soverum. Den pågældende var endvidere ikke fuldt uniformsklædt, således at han ikke omgående ville være klar til at stille i tilfælde af alarm.

Eksempel 3 – Vagtforseelse ved at have medtaget en civil til vagttjeneste

(AU 2020/000415)

En værnepligtig vedtog en bøde på 2.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 24, stk. 1, ved som foldvagt på Gardehusarkasernen at have ladet sin kæreste opholde sig uledsaget i foldene og udføre foldvagtens arbejdsopgaver, selv om denne var civil og ikke udannet hertil.

Eksempel 4 – Vagtforseelse ved at medbringe mobiltelefon med henblik på aktiehandel

(AU 2020/001830)

En værnepligtig vedtog en bøde på 2.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 24, stk. 1, ved under vagttjeneste på Amalienborg Slot at have medbragt mobiltelefon med henblik på aktiehandel.

Grov udeblivelse (§ 25)

§ 25. Den, der uberettiget fjerner sig fra tjenestestedet eller udebliver fra tjenesten, straffes i grove tilfælde for udeblivelse med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der forsætligt unddrager sig tjeneste ved at påføre sig sygdom eller legemsskade, foregive sygdom eller benytte andre midler, der er beregnet på at vildlede myndighederne.

Stk. 3. Ved forsætlig udeblivelse kan straffen stige til fængsel i 3 år, når udeblivelsen er af særlig grov karakter, navnlig når gerningsmanden må antages at have til hensigt at udeblive permanent, eller når udeblivelsen har medført betydelig skade eller fare.

Stk. 4. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse af stk. 1 og 2 stige til fængsel i 10 år.

Der sondres mellem sager om værnepligtiges udeblivelse fra *første mødedag* ved forsvarrets basisuddannelser og andre sager om udeblivelse fra tjenesten.

Grov udeblivelse fra tjenesten er traditionelt den hyppigst forekommende overtrædelse af den militære straffelov. Det var dog ikke tilfældet i 2020, hvor der var i alt 10 sanktioner, herunder fire for udeblivelse fra første mødedag. Det kan til sammenligning oplyses, at der året før var 97 sanktioner, hvilket var et fald i forhold til 2018, hvor der var 167 sager om overtrædelse af denne bestemmelse. Om baggrunden for det meget markante fald i sagstallet kan der henvises til indledningen til dette afsnit.

Af de 10 afgjorte sager, blev tre sager afgjort med frihedsstraf, mens resten mundede ud i en bøde eller et tiltalefrafald. Tiltalefrafald meddeles hovedsagelig, fordi den værnepligtige efter en fornyet session var erklæret for varigt uegnet til militærtjeneste.

Værnepligtiges udeblivelse fra første mødedag

Sagerne vedrørende udeblivelse fra første mødedag anmeldes til Auditøren af Værnepligtssektionen ved Forsvarets Rekruttering (under Forsvarsministeriets Personalestyrelse), der modtager besked fra de militære enheder om udeblivelse fra værnepligtstjenesten.

Sanktionen er bøde, der stiger ved gentagelse. Bøderne udmåles efter Generalauditor Meddelelse nr. 2/2020, der følger niveauet for civile værnepligtige, der er fastlagt i Rigsadvokatmeddelelsen i afsnittet om "Overtrædelse af værnepligtsloven mv.", pkt. 5, om straf og andre retsfølger. Ved gentagelser ud over fire gange idømmes som udgangspunkt en ubetinget frihedsstraf. Der vejledes herom i forbindelse med udsendelse af bodeforlæg i fjerdegangstilfælde.

Sanktionsskalaen for ulovligt fravær ved første mødedag er efter praksis således:

1. gang 1.500 kr.
2. gang 2.000 kr.
3. gang 2.500 kr.
4. gang 3.000 kr.
5. gang fængsel i 14 dage.
6. gang fængsel i 20 dage.
7. gang fængsel i 30 dage.
8. gang fængsel i 40 dage.

Er der *flere* forhold til samtidig pådømmelse i forbindelse med en påstand om bødestraf, anvendes der efter retspraksis absolut kumulation, således at bøderne lægges sammen. Er der tale om *flere* forhold til samtidig pådømmelse i forbindelse med en påstand om fængselsstraf, anvendes der efter retspraksis modereret kumulation. F.eks. udmåles typisk 20 dages fængsel for to femtegangs udeblivelser til samtidig pådømmelse. Er der tale om to sytteeangsovertrædelser, bliver resultatet 30 dages fængsel og så fremdeles. Nærmere oplysninger om sanktionsfastsættelsen fremgår af GM

2/2020 om strafpåstande i sager om overtrædelse af militær straffelov mv.

Eksempel 1 – Udeblivelse fra værnepligtstjeneste for femte gang

Vestre Landsret, anke dom af 16. november 2020 (Retten i Aalborg, dom af 25. november 2019)

(AU 2019/001272)

En værnepligtig blev idømt 14 dages ubetinget fængsel for overtrædelse af militær straffelov § 25, stk. 1, ved for femte gang at være udeblevet fra værnepligtstjeneste. Den pågældende ankede efterfølgende dommen, og inden sagen kom for landsretten, færdiggjorde han sin værnepligtstjeneste. I landsretten påstod han derfor, at straffen kunne gøres betinget, eventuelt med vilkår om samfundstjeneste. Landsretten fandt imidlertid, at hverken denne omstændighed eller hans personlige forhold i øvrigt kunne føre til en fravigelse af udgangspunktet om ubetinget fængsel. Vestre Landsret stadfæstede derfor byrettens dom.

Eksempel 2 – Førstegangstilfælde af udeblivelse fra værnepligtstjeneste

Retten i Esbjerg, dom af 17. juni 2020

(AU 2019/001241)

En værnepligtig blev idømt en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 25, stk. 1, ved at være udeblevet fra værnepligtstjeneste.

Eksempel 3 – Tiltalefrafald for ulovlig udeblivelse

(AU 2019/001207)

En værnepligtig var i august 2019 udeblevet fra værnepligtstjeneste på Haderslev Kaserne. Han blev efterfølgende erklæret uegnet til værnepligtstjeneste på grund af cannabisafhængighedssyndrom. Sagen blev afgjort med et tiltalefrafald efter retsplejelovens § 722, stk. 2.

Andre former for udeblivelse

Enkelte sager drejer sig om andre former for grov udeblivelse under militærtjenesten.

Grov udeblivelse efter militær straffelov § 25 omfatter endvidere en række andre former for udeblivelse under tjenesten, herunder f.eks. bortfjernelse eller udeblivelse fra tjenestested uden tilladelse i øvrigt, hvor dette sker som følge af et forsætligt eller groft uagtsomt forhold. Forholdet skal vurderes at være groft på grund af længden af fraværet (mere end 10 tjenestedage for værnepligtige) eller omstændighederne i øvrigt, henset til karakteren af tjenesten. Det sidste vil navnlig være relevant for fast personels ulovlige fravær.

Andre tilfælde er gentagelsestilfælde, dvs. hvor der tidligere er tildelt disciplinarmiddel og/eller straf for udeblivelse, selv om forholdet isoleret set ville blive bedømt som en *simpel udeblivelse*, der sanktioneres efter militær disciplinarlov. Sager om fravær af kortere

varighed afgøres som udgangspunkt med disciplinarmiddel.

Værnepligtiges udeblivelse i mere end 10 dage

Mere end 10 tjenestedages fravær anses som groft fravær og dermed en straffesag. Sanktionen er i disse sager bøde. Er der tale om en værnepligtig, bliver den pågældende som hovedregel hjemsendt med henblik på genindkaldelse til afvikling af ny militærtjeneste.

Den vejledende minimumsbøde for værnepligtiges ulovlige fravær efter 1. mødedag i mere end 10 tjenestedage er efter GM 2/2020 2.500 kr.

Eksempel 1 – Udeblivelse i mere end 10 dage

Retten på Bornholm, dom af 10. august 2020

(AU sag 2020/000381)

En værnepligtig blev straffet med en bøde på 1.500 kr. ved i februar/marts 2019 at være udeblevet fra tjenesten ved Almegårds Kaserne i mere end 10 tjenestedage med hjemsendelse til følge.

Eksempel 2 – Fravær i samlet mere end 10 dage

(AU 2020/000403)

En værnepligtig vedtog en bøde på 2.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 25, stk. 1, ved at have været fraværende fra værnepligtstjenesten i samlet mere end 10 dage med hjemsendelse til følge.

Anden grov udeblivelse

Der er ikke fastsat en standardtakst for andre former for ulovligt fravær fra tjenesten. Sanktionspåstanden beror derfor på en konkret vurdering af sagens karakter og grovhed.

Eksempel 1 – Udeblivelse fra vagttjeneste

(AU sag 2019/001715)

En værnepligtig vedtog en bøde på 2.500 for overtrædelse af militær straffelov § 25, stk. 1, ved i november 2019 for tredje gang at være udeblevet fra befalet vagttjeneste.

Eksempel 2 – Forlod feltøvelse uden tilladelse

(AU 2020/000402)

En værnepligtig vedtog en bøde på 2.500 for overtrædelse af militær straffelov § 25, stk. 1, ved at have forladt en feltøvelse uden tilladelse og uden at informere en overordnet, hvilket medførte, at en eftersøgning blev igangsat.

Eksempel 3 – Unddragelse fra tjeneste for at deltage i optagelsesprøve

(AU 2020/000336)

En konstabel vedtog en bøde på 3.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 25, stk. 2, ved i februar 2020 at have unddraget sig tjenesten, idet han uberet-

tiget sygemeldte sig og i stedet deltog i optagelsesprøve til Hjemmeværnets Specialstyrke.

Eksempel 4 – Udeblivelse fra vagtreserve på Kastellet (AU 2020/001898)

En konstabel vedtog en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af militær straffelov § 25, stk. 1, ved at være udeblevet fra tjeneste som vagtreserve, idet pågældende gentagne gange forsømte at besvare telefonopkald fra tjenestestedet, selvom hun var på tilkaldevagt.

Militært hærværk (§ 26)

§ 26. Den, der bevirker, at ting, der tilhører det militære forsvar, bortkommer, ødelægges eller beskadiges, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Stk. 2. Ved forsætlig overtrædelse af stk. 1 kan straffen under særlig skærpende omstændigheder stige til fængsel i 6 år.

Sanktionspåstanden følger Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om "Strafpåstande i sager om overtrædelse af straffeloven". Udgangspunktet er her, at hærværk efter straffelovens § 291, stk. 1, straffes med bøde, hvis skaden ikke overstiger en værdi på 15.000 kr. Derefter er udgangspunktet en påstand om frihedsstraf. Sager om militært hærværk efter militær straffelov § 26 forekommer relativt sjældent.

Konstabels militære hærværk mod dør på kaserne mv. (AU 2020/000276)

En konstabel vedtog en bøde på 6.000 kr. for blandt andet militært hærværk ved at have sparket til døren til en belægningsstue med skade på døren til ikke under 2.000 kr. til følge.

Bøden omfattede tillige et forhold af vold efter straffelovens § 244 og kønskrænkende adfærd efter militær straffelov § 27. Disse forhold er omtalt nedenfor.

Der er endvidere i beretningsåret pålagt sanktion for militært hærværk i én enkelt sag om bortkomst af ammunition, der er beskrevet under efterforskning i internationale operationer og en sanktion for militær pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 i sammenstød med lovens § 26, i en sag, som omtales nedenfor i afsnittet "Øvrige sager vedrørende omgang med skydevåben, ammunition og blankvåben".

Andre pligtforsømmelser (§ 27)

§ 27. Den, der i øvrigt groft tilsidesætter sine pligter i tjenesten, straffes for pligtforsømmelse med bøde eller fængsel indtil 3 måneder.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 1 år, når pligtforsømmelsen er af særlig grov karakter, eller når den har medført betydelig skade eller fare.

Stk. 3. Under væbnet konflikt kan straffen ved forsætlig overtrædelse stige til fængsel i 3 år.

Militær straffelov § 27 omfatter strafansvaret for pligtforsømmelser, der ikke kan henføres under andre bestemmelser i militær straffelov om tilsidesættelse af militære pligter. Bestemmelsen anvendes endvidere ved grov overtrædelse af tjenestebestemmelser i forsvaret. Sagerne er af meget forskelligartet karakter.

Bestemmelsen i § 27 kan endvidere anvendes i sammenstød med anden lovgivning, når pligtforsømmelsen kan "*tillægges selvstændig betydning*". Efter GM 2/2020 er den vejledende bødetakst 1.500 kr. for groft uagtsomt forhold og 2.500 kr. for forsætligt forhold. Bøden hæves under skærpende omstændigheder.

Er der tale om pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter § 27, stk. 2, nedlægges på baggrund af en vurdering af sagens karakter og grovhed påstand om en skærpet bøde eller fængsel. Ved forsætlig grov pligtforsømmelse under væbnet konflikt efter § 27, stk. 3, nedlægges påstand om fængsel. Eventuelle grænsetilfælde mellem bødeområdet og området for frihedsstraf prøves ved domstolene.

Generalauditørens vejledning af juni 2007 om afgrænsningen mellem militær straffelov og militær disciplinarlov indeholder en liste over eksempler på pligtforsømmelser, der behandles efter militær straffelov § 27.

I beretningsåret har der i alt været 49 sager, heraf 10 sager i de udsendte styrker, hvilket er nogenlunde på niveau med 2019, hvor der var 51 sager.

Pligtforsømmelse efter § 27, stk. 1

Kategorierne i denne beretning omfatter:

1. Skudafgivelse
2. Øvrige sager ved omgang med skydevåben, ammunition og blankvåben
3. Misbrug af tjenstlige betalingskort
4. Sager om krænkende adfærd
5. Misbrug af forsvarets køretøjer
6. Øvrige sager om grov pligtforsømmelse
7. Blandede sager om overtrædelse af straffeloven/særlovgivningen og grov pligtforsømmelse

Se endvidere afsnittet om sager fra de internationale missionsområder.

1. Skudafgivelse

Eksempel 1 – Utilsigtet skudafgivelse i øvelsesterræn

(AU 2019/001840)

En premierløjtnant vedtog en bøde på 3.000 kr. for pligtforsømmelse ved i øvelsesterræn at have afgivet et utilsigtet skud med sin udleverede pistol. Pågældende havde glemt, at våbnet var ladet, da han på eget initiativ foretog sigteøvelser og trykkede på aftrækkeren.

Eksempel 2 – Utilsigtet skudafgivelse i skydeterræn med personskade til følge

(AU 2020/000835)

En konstabel havde i et skydeterræn afgivet et utilsigtet pistolskud, der gik gennem den pågældendes ben. Sagen blev efter omstændighederne afgjort med et tiltalefrafald.

Sagen er omtalt i afsnittet nedenfor om undersøgelser af arbejdsskader.

2. Øvrige sager vedrørende omgang med skydevåben, ammunition og blankvåben

Sag 1 – Manglende tilslutning af alarm til våbenkammer

(AU 2020/000382)

En sergent vedtog en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse ved at have undladt at tilslutte alarmer til et våbenkammer samt at undlade at låse og tilslutte alarmer til hovedindgangen til den pågældende bygning, da han forlod den.

Sag 2 – Manglende aflevering af rørbomber og skarpe patroner

(AU 2019/001364)

En sergent vedtog en bøde på 6.000 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 i sammenstød med lovens § 26 om militært hærværk, idet han efter endt øvelsesaktivitet på Marinestation Kongsøre formentlig i maj 2019 undlod at aflevere to røgbomber og seks stk. skarpe patroner, som han i stedet anbragte ved reservehjulet i sin private personbil. Han solgte efterfølgende i september 2019 den pågældende bil, selvom de pågældende genstande fortsat befandt sig i den.

Bøden omfattede tillige overtrædelse af våbenlovens § 10 og fyrværkeriloven, idet sergenten ikke havde tilladelse til at være i besiddelse af de pågældende genstande.

Eksempel 3 – Ammunitionsregnskab ført ukorrekt

(AU 2020/001337)

En marineoverkonstabel vedtog en bøde på 1.500 kr. for grov pligtforsømmelse ved at have ført ammunition

onsregnskab urigtigt, idet han undlod at foretage korrekt afskrivning af godt 2.000 stk. forbrugt ammunition.

3. Misbrug af tjenstlige betalingskort

Som det fremgår af beretningens indledende afsnit, har misbrug af tjenstlige betalingskort været et særligt fokusområde i beretningsåret.

Der har i beretningsåret været 14 sanktionssager vedrørende ulovlig anvendelse af tjenstligt udleverede betalingskort, der har ført til bødestraffe for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, jf. eksemplerne nedenfor.

Derudover blev der i en sag vedrørende en oversergents ordensforstyrrelse og udøvelse af vold under en tjensterejse til udlandet endvidere idømt straf for oversergentens misbrug af et tjenstligt betalingskort, idet han blandt andet havde anvendt betalingskortet til betaling af private udgifter ud over de time-/dagpenge, han var berettiget til. Sagen er nærmere beskrevet i afsnittene vedr. militær straffelov § 23 og straffelovens § 244.

Eksempel 1 – Anvendt tjenstligt udleveret betalingskort til betaling af private udgifter

(AU 2020/000056)

En premierløjtnant vedtog en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved i fire tilfælde at have anvendt sit tjenstligt udleverede kreditkort til betaling for private udgifter til samlet godt 22.000 kr. Auditøren lagde ved strafudmålingen i skærpande retning vægt på beløbets størrelse og på, at premierløjtnanten ikke selv gjorde Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse opmærksom på, at han havde anvendt det tjenstligt udleverede kreditkort.

Eksempel 2 – Anvendt tjenstligt udleveret betalingskort over den tilladte grænse

(AU 2020/000079)

En seniorsergent vedtog en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved med sit tjenstligt udleverede kreditkort at have hævet for godt 9.000 kr. over det tilladte time-/dagpengebeløb i forbindelse med en tjensterejse til USA af godt en måneds varighed.

Eksempel 3 – Anvendt tjenstligt udleveret betalingskort til private udgifter

(AU 2020/000488)

En sergent vedtog en bøde på 2.000 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved groft uagtsomt at have anvendt sit tjenstligt udleverede betalingskort til betaling for to private udgifter til en samlet værdi af ca. 16.500 kr. Der blev ved bødens fast-

sættelse i skærpende retning lagt vægt på beløbets størrelse sammenholdt med, at sergenten ikke selv blev opmærksom på, at beløbet var blevet trukket fra betalingskortet.

Eksempel 4 – Anvendt tjenstligt udleveret betalingskort til private udgifter

(AU 2020/000155)

En oberstløjtnant vedtog en bøde på 1.500 kr. for pligtforsømmelse ved i fem tilfælde at have anvendt sit tjenstligt udleverede kreditkort til betaling for private udgifter til samlet godt 2.200 kr.

4. Sager om krænkende adfærd

Fem sager vedrørende forskellige former for krænkende adfærd førte i beretningsåret til straf for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, jf. nedenfor.

Der henvises endvidere til de under militær straffelov §§ 13, 18 og 19 samt straffelovens § 232, § 244 og § 266 omtalte sager vedrørende krænkende adfærd.

Sag 1 – Sergents truende adfærd overfor en menig Retten i Esbjerg, dom af 19. november 2020

(AU sag 2019/001729)

En sergent blev fundet skyldig i grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27 ved som befalingsmand at have udvist truende adfærd overfor en menig, idet han udtalte, de skulle "gå udenfor".

Sergenten blev endvidere dømt for at have udøvet vold mod en anden menig. Dette forhold er nærmere beskrevet i afsnittet om straffelovens § 244.

Sag 2 – Menigs uopfordrede fremsendelse af billede af sin nøgne overkrop til sideordnet

(AU 2020/000805)

En mandlig menig soldat vedtog en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved blandt andet uopfordret at have sendt billeder af sig selv med nøgen overkrop til en kvindelig, nyansat sideordnet. Forholdet blev på baggrund af de konkrete omstændigheder vurderet til ikke at udgøre en særligt krænkende behandling af en sideordnet efter militær straffelov § 19, men da situationen fandtes egnet til at forstyrre forholdet mellem kammerater, blev forholdet vurderet til at udgøre en strafbar pligtforsømmelse.

Auditøren lagde ved fastsættelsen af bødens størrelse vægt på, at den forurettede var påbegyndt tjeneste få dage forud for episoderne.

Sag 3 – Oversergents verbale trussel mod underordnet mandlig kollega

(AU 2019/001765)

En oversergent vedtog den 11. februar 2020 en bøde på 1.500 kr. for pligtforsømmelse ved at have truet en underordnet marineoverkonstabel med "at klaske"

denne én eller lignende. Ved bødens fastsættelse blev der i formildende retning navnlig lagt vægt på, at udtalelsen var udtryk for et øjeblikks frustration og at oversergenten umiddelbart herefter undskyldte overfor marineoverkonstablen.

Sag 4 – Konstabels støjende, fornærmelige og aggressive adfærd

(AU 2020/000276)

En konstabel vedtog en bøde på 6.000 kr. for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, idet han på en kaserne under påvirkning af alkohol havde udvist støjende, fornærmelig og aggressiv adfærd ved blandt andet højlydt at have kaldt på en kvindelig konstabelelev og sagt til hende, "at de skulle knalde", givet hende en mindre lussing i ansigtet og kaldt hende en "møgso", efter at hun havde påkaldt kasernevagten, ligesom han gentagne gange sparkede til døre og skubbete en anden konstabelelev i brystet.

Bøden omfattede tillige militært hærværk efter militær straffelov § 26 og vold efter straffelovens § 244 ved at have grebet hårdt fat i en tredje konstabelelevs håndled med blodudtrædning til følge.

Sagen er endvidere omtalt i beretningens afsnit om militært hærværk.

Sag 5 – Værnepligtigs krænkende adfærd under påvirkning af alkohol

(AU 2020/000454)

En værnepligtig vedtog en bøde på 2.000 kr. for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, idet han på en kaserne under påvirkning af alkohol forsøgte at lægge sig nøgen i en kvindelig værnepligtigs seng ved siden af denne, ligesom han urinerede på stuegulvet samt på tøj og sengetøj tilhørende den kvindelige værnepligtige.

5. Misbrug af forsvarets køretøjer

Forsvarskommandoen fremhævede ved skrivelse af 3. oktober 2013 reglerne for anvendelse af forsvarets køretøjer, hvoraf blandt andet fremgår, at tjenestekøretøjer alene må anvendes til tjenesterelaterede formål godkendt af nærmeste chef. Det er chefens ansvar, at anvendelse sker i overensstemmelse med gældende regler.

Mindre alvorlige tilfælde af misbrug af forsvarets køretøjer sanktioneres som udgangspunkt med en bødestraf efter militær straffelov § 27. Mere alvorlige tilfælde af misbrug af forsvarets køretøjer kan efter omstændighederne straffes med ubetinget fængselsstraf i 14 dage efter straffelovens § 293 a om brugstyveri.

Spørgsmålet om subsummering beror på en konkret vurdering af sagens karakter og grovhed, herunder om der er tale om misbrug af et tjenestekøretøj, der er udleveret til tjenstlig kørsel, eller om den pågældende på eget initiativ har sat sig i besiddelse af tjenestekøretøjet.

Der har i beretningsåret været tre sager vedrørende misbrug af forsvarets køretøjer, der har ført til bødestraf for overtrædelse af militær straffelov § 27, stk. 1.

Den ene sag vedrører en sergent, der vedtog en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse ved i forening med fire øvrige sergenter at have anvendt et militært køretøj til kørsel til et privat restaurantbesøg. Sagskomplekset er nærmere beskrevet i Årsberetningen 2019, side 28, jf. AU sag 2019/001606 m.fl., og nedenfor under supplerende oplysninger om sager omtalt i tidligere beretninger.

De to øvrige sager er beskrevet nedenfor.

Sag 1 – Medtaget militært køretøj til bopæl forud for tjensterejse

(AU 2020/000374)

En korporal tog i to perioder i begyndelsen af 2020 forud for planlagt tjensterejse et tjenstligt udleveret køretøj med til sin bopæl, hvor det holdt parkeret, uden at han havde indhentet skriftlig tilladelse hertil. Han vedtog en bøde på 2.000 kr. for pligtforsømmelse.

Sag 2 – Anvendt militært køretøj til privat ærinde

(AU sag 2020/000340)

En seniorsergent vedtog en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse ved i forbindelse med en tjensterejse fra Oksbøl til Hjørring i et tjenstligt køretøj at have afvejet fra ruten, idet han kørte til Esbjerg i forbindelse med et privat ærinde.

6. Øvrige sager om grov pligtforsømmelse

Der kan endvidere henvises til afsnittet om sager fra internationale missionsområder m.v.

Eksempel 1 – Værnepligtig satte sig ned under rundring på vagttjeneste

Retten i Sønderborg, dom af 17. december 2020

(AU 2020/0010138)

En menig livgarder blev idømt en bøde på 2.500 kr. for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, jf. Instruktion for Den Kongelige Livgardes vagttjeneste ved de kongelige slotte og palæer, ved under rundring på vagttjeneste ved Gråsten Slot at have sat sig ned.

Eksempel 2 – Officer handlede i strid med sit ledelsesansvar og begik derved grov pligtforsømmelse

Retten i Hjørring, dom af 12. februar 2020

(AU 2019/000549)

En højt chargeret, nu pensioneret, officer var tiltalt for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, i forbindelse med sin adfærd overfor en major. Tiltalte, der på gerningstidspunktet fungerede som chef for det danske kontingent i Afghanistan, var blevet anmeldt til Auditørkorpset for lydighedsnægtelse og respektstridig adfærd af en underordnet major og blev i denne forbindelse afhørt og sigtet. Umiddelbart herefter indkaldte han majoren, som havde foretaget anmeldelsen, til en samtale, hvor majoren blev beskyldt for at være illoyal. Kort tid derefter udfærdigede tiltalte en meget kritisk såkaldt personelbedømmelse af majorens faglige kvalifikationer.

Efter en samlet vurdering, herunder den tætte tidsmæssige forbindelse mellem tiltaltes adfærd overfor majoren og sigtelsen for lydighedsnægtelse og respektstridig adfærd, fandt retten, at tiltaltes adfærd udgjorde grov pligtforsømmelse og idømte ham en bøde på 2.500 kr.

Eksempel 3 – Kaserneuorden

(AU 2020/001011 og 000369)

En mandlig og en kvindelig værnepligtig vedtog hver en bøde på 2.500 kr. for grov pligtforsømmelse ved under en fest på militært område at have indladt sig i højlydt skænderi og tildelt hinanden en lussing.

Auditøren vurderede på baggrund af nogle særlige omstændigheder i sagen, herunder at de pågældende på tidspunktet var kærester og efterfølgende besluttede at deltage i konfliktråd, at der ikke var grundlag for at forfølge sagen som en voldssag.

Eksempel 4 – Uberettiget opslag i et elektronisk sagsstyringssystem

(AU 2020/001300)

En marinespecialist vedtog en bøde på 2.500 kr. for grov pligtforsømmelse ved at have foretaget et opslag i et elektronisk sagsstyringssystem uden tjenstlig anledning og derved gjort sig bekendt med oplysninger om en kollegas forestående uansøgte afsked, hvilke oplysninger han efterfølgende videregav til en anden kollega.

Eksempel 5 – Modtagelse af gave i strid med forsvarets gavepolitik

Retten i Næstved, dom af 2. december 2020

(AU 2020/001511)

En seniorsergent blev idømt en bøde på 2.500 kr. for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, idet pågældende i forbindelse med sit arbejde i strid med forsvarets gavepolitik havde taget imod et par

specialfremstillede ridestøvler til en værdi af 4.795 kr. som vareprøve fra en rideudstyrsbutik. Butikken og ridestøvleproducentens repræsentant udleverede støvlerne vederlagsfrit til pågældende med henblik på, at seniorsergenten kunne teste dem, idet han havde bragt dem opfattelsen af, at han havde noget at gøre med indkøb af ridestøvler til forsvaret.

Retten lagde ved afgørelsen vægt på, at seniorsergenten først returnerede støvlerne, da han blev opdaget, og tilsidesatte i øvrigt hans forklaring om, at han var blevet presset til at modtage støvlerne af en ekspedient i butikken.

Eksempel 6 – Medbragt og indtaget alkohol på belægningsstue

(AU 2020/000528 m.fl.)

Tre værnepligtige vedtog hver en bøde på 2.500 kr. for grov pligtforsømmelse ved i strid med lokale bestemmelser at have medbragt og indtaget alkohol på en belægningsstue.

Eksempel 7 – Urigtig registrering af arbejdstid

(AU 2020/000123)

En sergent blev idømt en bøde på 3.000 kr. for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved i strid med sandheden at have ført 42 timers arbejdstid, hvorved der var væsentlig risiko for, at forsvaret ville lide et formuetab.

Der blev i skærpende retning lagt vægt på omfanget af den urigtigt førte arbejdstid sammenholdt med den væsentlige risiko for, at pågældende ville opnå uberettiget vinding.

Eksempel 8 – Handlet i strid med befaling vedrørende smitterisiko for corona

(AU 2020/000500 og AU 2020/000501)

En værnepligtig vedtog en bøde på 6.000 kr. for blandt andet grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved på kaserne i strid med mundtlig befaling vedrørende håndteringen af risikoen for coronasmitte at have forladt et på kasernen etableret udslusningsområde, og i stedet indfundet sig på en sygestue i en anden bygning, hvilket indebar forøget smitterisiko ved enheden. Bøden omfattede tillige overtrædelse af militær straffelov § 22, ved besiddelse af 1 gram hash til eget forbrug.

Eksempel 9 – Indtagelse af alkohol i strid med dispensation

(AU 2020/001655)

En marineoverkonstabel vedtog en bøde på 2.500 kr. for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved ombord på et inspektionsskib, der lå på 3-timers varsel i havnen i Reykjavik, Island, at have drukket alkohol i et omfang, der oversteg den af che-

fen udstedte dispensation, således at pågældende fremstod beruset.

7. Blandede sager om grov pligtforsømmelse og overtrædelse af straffeloven eller særlovgivningen

Eksempel – Undladt at tilbagelevere effekter tilhørende forsvaret

Retten i Holbæk, dom af 28. januar 2020

(AU 2018/001576 og 2018/001577)

En tidligere overkonstabel blev idømt en bøde på 10.000 kr. for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved ikke i forbindelse med fratrædelse fra sin stilling i forsvaret at have tilbageleveret flere hundrede stk. skarp og løs ammunition samt visse andre militære effekter, som han var kommet i besiddelse af under sin ansættelse.

Overkonstablen blev desuden fundet skyldig i overtrædelse af våbenloven ved uden tilladelse på sin bopæl blandt andet at have været i besiddelse af ovennævnte ammunition, og retten traf afgørelse om konfiskation af ammunitionen mv.

Pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter § 27, stk. 2

Der har i beretningsåret været et enkelt forhold vedrørende pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter militær straffelov § 27, stk. 2. Forholdet indgik i straffesagen mod den tidligere hærchef (sagens forhold 2), der vedrørte en overtrædelse af straffelovens § 152 om viderebringelse af fortrolige oplysninger ved at have givet sin kæreste adgang til sin tjenstlige indbakke i forsvarets interne mailsystem. Se herom straks nærmere nedenfor.

Øvrige bestemmelser i militær straffelov

Der er ikke afgjort sager efter militær straffelov § 27a og §§ 28-38 i beretningsåret.

Sanktioner for overtrædelse af straffeloven

Straffeloven

Oversigt (forhold i 2020):

Tavshedsbrud (§ 152) – 1

Tjenestemisbrug (§155) – 1

Falsk anmeldelse (§ 164) – 2

Blufærdighedskrænkelser (§ 232) – 1

Vold (§ 244) – 10

Trusler (§ 266) – 3

Tyveri (§ 276) – 3

Hærværk (§ 291) – 1

Brugstyveri, motorkøretøj (§ 293a) – 4

Sanktioner for overtrædelse af straffeloven

I dette afsnit behandles sager om militært personels overtrædelse af straffeloven. Der var i 2020 i alt 23 sanktionssager vedrørende overtrædelse af straffeloven.

Flere af sagerne omfatter straf for flere forhold vedrørende overtrædelse af straffeloven eller den militære straffelov mv. Sagerne er rubriceret under hovedforholdet.

Embedsforbrydelser

§ 152, stk. 1. Den, som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Generalmajor fundet skyldig i at videregive fortrolige oplysninger til sin kæreste

Vestre Landsret, dom af 24. august 2020 (Trykt i TfK 2020.958)

(AU sag 2018/001331 m.fl.)

En tidligere chef for Hærstaben blev blandt andet tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 152 om videregivelse af fortrolige oplysninger og pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter militær straffelov § 27, stk. 2, ved at have givet sin kæreste K adgang til sin tjenstlige indbakke i forsvarrets interne mailsystem, hvorved K blandt andet fik adgang til fortrolige oplysninger af tjenstlig karakter, der alene var tiltænkt tiltalte. Landsretten lagde efter bevisførelsen til grund, at tiltalte ved en aktiv og bevidst handling gav K adgang til sin indbakke.

Sagen er omtalt straks nedenfor.

§ 155. Misbruger nogen, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, sin stilling til at krænke privates eller det offentlige ret, straffes han med bøde eller fængsel indtil 4 måneder. Sker det for at skaffe sig eller andre uberettiget fordel, kan fængsel indtil 2 år anvendes.

Generalmajor fundet skyldig i tjenestemisbrug mv. Vestre Landsrets dom af 24. august 2020 (Trykt i Tfk 2020.958)

(AU sag 2018/001331 m.fl.)

En tidligere chef for Hærstaben blev tiltalt for blandt andet embedsmisbrug efter straffelovens § 155 ved at have foranlediget optagelseskriterierne for en uddannelse ændret for at få sin kæreste K optaget på uddannelsen og for forsøg på overtrædelse af samme bestemmelse ved at have forsøgt at påvirke en oberst til at forfremme K.

Ved Retten i Viborgs dom af 19. maj 2020 blev tiltalte i det væsentlige fundet skyldig i tiltalen og idømt ubetinget fængsel i 60 dage, idet én dommer dog stemte for at fastsætte straffen til fængsel i tre måneder. Tiltalte nægtede sig under sagen skyldig og ankede dommen til frifindelse. Vestre Landsret stadfæstede i det væsentligste byrettens dom, idet landsretten fandt, at tiltalte var skyldig i at have forsøgt at misbruge sin stilling til at få optaget sin daværende kæreste og senere ægtefælle på en meget eftertragtet lederuddannelse inden for forsvaret ved at foranledige optagelseskriterierne for uddannelsen ændret. Han blev endvidere fundet skyldig i at have forsøgt at misbruge sin stilling ved at prøve at påvirke en oberst til at ansætte kærsten i en ledig stilling som major. Herudover blev tiltalte fundet skyldig i overtrædelse af sin tavshedspligt mv. som beskrevet ovenfor.

Landsretten lagde ved strafudmålingen vægt på grovheden af forholdene, som var begået over en periode på 3 år, og på den meget betydningsfulde stilling, tiltalte havde som højtstående chef i forsvaret.

Landsretten frifandt ligesom byretten tiltalte for at have afgivet urigtige oplysninger til forsvarschefen.

Falsk anklage

§ 164, stk. 1. Den, der afgiver urigtige oplysninger til offentlig myndighed med forsæt til, at en uskyldig derved bliver sigtet, dømt eller undergivet strafferetlig retsfølge for et strafbart forhold, straffes med fængsel indtil 6 år.

Afgivelse af urigtige oplysninger om færdselsforseelse Retten i Kolding, dom af 16. juni 2020 (AU 2019/001740 m.fl.)

En konstabelelev T1 havde vedtaget en bøde og et kørselsforbud for spirituskørsel. Han gjorde sig nu skyldig i kørsel i strid med kørselsforbuddet ved at føre civil personbil blandt andet på militært område i strid med lokal skiltning. T1 angav urigtigt til Auditørkorpset, at en anden konstabelelev (T2) havde ført personbilen, og

T2 påtog sig på T1's opfordring skylden overfor Auditørkorpset.

Begge konstabelelever blev af retten fundet skyldige i falsk anklage efter straffelovens § 164. T2 blev idømt 10 dages betinget fængsel for afgivelse af urigtige oplysninger om sin skyld, mens T1 blev idømt 10 dages fængsel for urigtigt at have angivet, at T2 havde begået forholdet, og for at have medvirket til T2's urigtige angivelse af sig selv. T1 blev desuden idømt en tillægsbøde på 15.500 kr. for overtrædelse af færdselsloven.

Blufærdighedskrænkelser

§ 232. Den, som ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller, hvis forholdet er begået over for et barn under 15 år, med bøde eller fængsel indtil 4 år.

Stk. 2. Ved fastsættelse af straffen skal der lægges vægt på den særlige krænkelser, der er forbundet med lovovertrædelsen.

Blufærdighedskrænkelser ved beføling af kollega Retten i Hjørring, dom af 20. oktober 2020 (AU 2020/000153)

En mandlig marineoverkonstabel blev idømt 14 dages betinget fængsel for blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232 og særligt krænkelser behandling af en sideordnet efter den militære straffelov § 19 ved at have befølt en kvindelig kollega i skridtet, efter han havde indfundet sig i hendes seng på tjenestestedet i forbindelse med en julefrokost. Retten lagde til grund, at kollegaen havde inviteret tiltalte ind på sit lukaf, hvor tiltalte havde befølt den kvindelige kollega først på det ene bryst under tøjet, hvilket kollegaen havde afslået ved at fjerne hans hånd, og efterfølgende i skridtet uden på tøjet. Retten fandt, at tiltalte indledningsvis havde føje til at opfatte situationen som en invitation til seksuelt forhold, men at han efter kollegaens afvisning af hans berøring havde det fornødne forsæt til at krænke hendes blufærdighed. Tiltalte blev tillige dømt til at betale 5.000 kr. i godtgørelse til kollegaen.

Vold

§ 244. Den, som over vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

Stk. 2. Begås forhold, der er nævnt i stk. 1, gentagne gange over en periode af en person i eller nært knyttet til den forurettedes husstand, uden at forholdet er omfattet af § 245, kan straffen stige til fængsel indtil 6 år.

Eksempel 1 – Vold på kaserne ved halsgreb
Retten i Hillerød, dom af 27. februar 2020
 (AU sag 2019/000768)

En værnepligtig blev idømt 40 dages betinget fængsel med vilkår om 60 timers samfundstjeneste for vold efter straffelovens § 244 ved på en belægningsstue på Høvelte Kaserne at have presset en anden værnepligtig ind mod et skab og samtidig med sin ene hånd holdt den pågældende i et halsgreb. Efter forklaringerne for retten lagde retten til grund, at tiltaltes halsgreb var hårdt, og at den pågældende værnepligtige derved havde svært ved at trække vejret.

Eksempel 2 – Vold på kaserne ved skub og halsgreb
Vestre Landsret, anke-dom af 28. april 2020
 (AU 2019/000695 m.fl.)

En værnepligtig blev ved Retten i Holstebro dom af 13. august 2019 idømt 40 dages betinget fængsel med vilkår om 60 timers samfundstjeneste for vold efter straffelovens § 244. Den pågældende havde på sin belægningsstue hårdt skubbet en anden værnepligtig ind i et skab, hvorved den værnepligtige blandt andet pådrog sig hjernerystelse, og med én hånd fastholdt denne i et halsgreb. Dommen blev stadfæstet af Vestre Landsret af de af byretten anførte grunde. Landsretten traf endvidere bestemmelse om godtgørelse til forurettede for svie og smerte.

Eksempel 3 – Vold på kaserne begået af tre værnepligtige og en konstabelelev
Retten i Næstved, dom af 28. maj 2020
 (AU 2019/001757 m.fl.)

En konstabelelev (T1) blev af retten idømt 30 dages betinget fængsel for blandt andet vold efter straffelovens § 244 ved i forbindelse med en diskussion med tre værnepligtige at have tildelt den ene (T2) et knytnæveslag i ansigtet. De tre værnepligtige (T2, T3 og T4) blev hver idømt 40 dages betinget fængsel med vilkår om 60 timers samfundstjeneste for vold efter straffelovens § 244 ved umiddelbart efter T1's knytnævelag mod T2 at have løbet efter T1 og derpå i forening slået og sparket denne på kroppen og i ansigtet, hvorved T1 blandt andet pådrog sig operationskrævende brud på underkæben og højre kæbeled.

Ved udmålingen af straffen for T2, T3 og T4 lagde retten i skærpende retning vægt på, at der var tale om et alvorligt overfald udført i forening og i formildende retning på, at T1 umiddelbart forinden havde begået vold mod T2.

T1 blev endvidere fundet skyldig i besiddelse af euforiserende stoffer med henblik på videresalg efter militær straffelov § 22.

Eksempel 4 – Vold under tjenesterejse til udlandet
Retten i Aalborg, dom af 23. januar 2020
 (AU 2019/000147)

En oversergent blev idømt 30 dages betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste i 40 timer for vold efter straffelovens § 244, ved at have nikket en kollega en skalle under et socialt arrangement i forbindelse med en tjenesterejse til udlandet.

Straffen omfattede desuden forstyrrelse af den offentlige orden og misbrug af et tjenstligt kreditkort. Sagen omtales endvidere ovenfor.

Eksempel 5 – Vold under julefrokost
Retten i Kolding, dom af 10. november 2020
 (AU 2020/000073)

En konstabel blev tiltalt for grov vold efter straffelovens § 245, idet konstablen under en julefrokost havde slået en sergent i baghovedet således, at sergenten derved pådrog sig et ca. 4 cm langt behandlingskrævende sår.

Konstablen blev af retten kendt skyldig i vold efter straffelovens § 244, stk. 1, da retten ikke fandt det tilstrækkeligt bevist, at konstablen i forbindelse med slaget havde anvendt en genstand. Han blev idømt 40 dages fængsel som undtagelsesvist blev gjort betinget med vilkår om samfundstjeneste i 60 timer. Ved straffastsættelsen lagde retten blandt andet vægt på, at det ikke kunne afvises, at den forurettede i sagen havde optrådt provokerende over for den tiltalte forud for episoden. Dissens for frifindelse.

Eksempel 6 – Sergeants vold mod menig
Retten i Esbjerg, dom af 19. november 2020
 (AU sag 2019/001711)

En sergent blev idømt 20 dages betinget fængsel for blandt andet vold efter straffelovens § 244, idet han havde givet en menig en skalle med let ømhed og let hjernerystelse til følge. Ved straffens fastsættelse lagde retten vægt på de konstaterede skaders begrænsede omfang og den tiltaltes gode personlige forhold.

Dommen omfattede endvidere et forhold af truende adfærd efter militær straffelov, der er omtalt ovenfor.

Trusler

§ 266. Den, som på en måde, der er egnet til hos nogen at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd, truer med at foretage en strafbar handling, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Sag 1 – Trusler fremsat overfor værnepligtig Retten i Næstved, dom af 28. maj 2020.

(AU 2020/000351)

En værnepligtig blev idømt 10 dages betinget fængsel for trusler efter straffelovens § 266 ved at have udtalt ”Hvis du ikke holder kæft, skal jeg nok selv sørge for, at du dør!” eller lignende til en anden værnepligtig, mens han holdt en foldekniv med udfoldet klinge i hånden.

Sag 2 – Oversergents gentagne trusler mod overordnet Østre Landsret, ankedom af 24. juni 2020

(AU sag 2019/000161 og 2019/000162)

En oversergent blev ved Retten i Næstveds dom af 20. marts 2020 fundet skyldig i to forhold af trusler efter straffelovens § 266 ved i flere tilfælde at fremkomme med udtalelser rettet mod den næstkommanderende på et skib, idet han til kolleger udtalte dels, at ”det jeg har mest lyst til er, at gå nedenunder og oplade en Neuhausen, og så ved jeg ikke, hvad jeg kan finde på” eller lignende, dels, at han ”ville tage en pistol og skyde næstkommanderende” eller lignende. Retten fandt udtalelserne egnede til at fremkalde alvorlig frygt for den næstkommanderendes liv, helbred eller velfærd.

Byretten idømte tiltalte 30 dages betinget fængsel med vilkår om 40 timers samfundstjeneste og lagde blandt andet vægt på udtalelsernes antal og grovhed, og at tiltalte havde adgang til våben. Landsretten stadfæstede byrettens dom med dissens for frifindelse og ophævelse af bestemmelsen om samfundstjeneste.

Tyveri

§ 276. For tyveri straffes den, som uden besidderens samtykke borttager en fremmed rørlig ting for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding ved dens tilegnelse. Med rørlig ting sidestilles her og i det følgende en energimængde, der er fremstillet, opbevaret eller taget i brug til frembringelse af lys, varme, kraft eller bevægelse eller i andet økonomisk øjemed.

Eksempel – Tyveri af skarp og løs ammunition Retten på Bornholm, dom af 7. december 2020

(AU 2019/001744)

En værnepligtig blev idømt 20 dages betinget fængsel for navnlig to forhold af tyveri fra arbejdspladsen efter straffelovens § 276. Den pågældende havde på ukendte tidspunkter både i forbindelse med sin værnepligtstjeneste og under tjeneste ved Hjemmeværnet stjålet skarp og løs ammunition, som han opbevarede dels på tjenestestedet og dels på sin bopæl. For opbevaring uden tilladelse af ammunition på bopælen erkendte han sig desuden skyldig i overtrædelse af våbenloven.

Hærværk

§ 291, stk. 1. Den, der ødelægger, beskadiger eller bortskaffer ting, der tilhører en anden, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Stk. 2-4. (udelades)

Hærværk på Rosenberg Slot

(AU 2020/000543)

En værnepligtig vedtog en bøde på 8.000 kr. for hærværk efter straffelovens § 291, stk. 1, ved under vagttjeneste ved Rosenberg Slot (en ejendom tilhørende Slots- og Kulturstyrelsen) to gange at have ridset sit navn i slottets sokkel, hvorved der skete skade for anslået 5.400 kr.

Bøden omfattede endvidere vagtforseelse efter militær straffelov § 24, stk. 1, ved flere gange at have undladt at foretage befalet rundering, og pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved at have opbevaret en skarp patron i sin pung og spiritus på sin belægningsstue.

Det kan tilføjes, at hærværk mod ”ting, der tilhører det militære forsvar” behandles efter militær straffelov § 26, jf. ovenfor.

Brugstyveri af motorkøretøj

§ 293a. For brugstyveri af motorkøretøj straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder den, der uberettiget bruger et motorkøretøj, der tilhører en anden. Under særligt skærpende omstændigheder, herunder navnlig i gentagelsestilfælde, kan straffen stige til fængsel i 4 år.

Der var i 2020 fire domme for brugstyveri af forsvarets køretøjer.

Sag 1 – Brugstyveri af militært tjenestekøretøj i forbindelse med privat kørsel

Retten i Hillerød, dom af 4. marts 2020

(AU 2019/001656)

En oversergent blev idømt 14 dages betinget fængsel og en tillægsbøde på 3.000 kr. for overtrædelse af straffelovens § 293a om brugstyveri af motorkøretøj, ved at have sat sig i besiddelse af et militært tjenestekøretøj, som han over en periode på en uges tid brugte til privat kørsel, herunder kørsel mellem sin bopæl og sin arbejdsplads.

Sag 2 – Brugstyveri af militært tjenestekøretøj i forbindelse med privat kørsel til hospitalsundersøgelse

Vestre Landsret, ankedom af 13. maj 2020 (Trykt i Tfk2020.689) (Retten i Esbjerg, dom af 29. april 2019) (AU 2018/001433)

En major var i byretten tiltalt for brugstyveri af motor-køretøj efter straffelovens § 293a ved uberettiget og uden tjenstlig anledning at have anvendt et militært tjenestekøretøj til kørsel fra Oksbøllejren til et hospital, videre til sin bopæl og retur til Oksbøllejren, i alt ca. 359 km. Tiltalte erkendte at have ført køretøjet i strid med gældende retningslinjer, men forklarede, at han havde benyttet køretøjet, da han kort forinden havde fået konstateret kræft og i den anledning skulle til en hospitalssamtale og var betænkelig ved, om hans egen bil, der var på værksted, ville kunne klare turen.

Byretten idømte majoren en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, idet retten efter en samlet vurdering af tiltaltes situation, oplysningerne om hans konstaterede alvorlige sygdom og formålet med kørslen ikke fandt, at der var fornødent grundlag for at henføre forholdet under straffelovens § 293a.

Auditørkorpset ankede sagen til landsretten med påstand om idømmelse af en ubetinget fængselsstraf for overtrædelse af straffelovens § 293a. Landsretten lagde til grund, at tiltalte uberettiget havde brugt køretøjet og idømte ham en betinget fængselsstraf på 14 dage for brugstyveri af motorkøretøj, jf. straffelovens § 293a. Som begrundelse for at gøre straffen betinget bemærkede landsretten:

"Efter forarbejderne skal brugstyveri [således] som udgangspunkt straffes med ubetinget fængsel i 14 dage. Landsretten finder imidlertid, at den foreliggende situation, hvor der er tale om uberettiget brug af et køretøj, som tilhørte tiltaltes arbejdsgiver, til transport til en hospitalsundersøgelse, er af en anden karakter end de tilfælde, som den skærpede straffebestemmelse umiddelbart tog sigte på.

Landsretten finder derfor, og i øvrigt under hensyn til de særlige omstændigheder, som førte til den uberettigede anvendelse af motorkøretøjet, at udgangspunktet om ubetinget frihedsstraf kan fraviges."

Sag 3 – Brugstyveri af militær lastbil til fritrækning af privat køretøj

Retten i Hjørring, dom af 29. september 2020

(AU 2019/000860)

En konstabel var tiltalt for uden tilladelse at have anvendt en militær lastbil fra Aalborg Kaserner til at fritrække sit private køretøj, der var kørt fast ved konstablens bopæl.

Retten fandt, at konstablen uberettiget havde gjort brug af køretøjet, og at der ikke forelå en straffri nødretssituation. Konstablen blev idømt 10 dagbøder á 300 kr. for brugstyveri efter straffelovens § 293a. Rettens flertal lagde ved strafudmålingen til grund, at *"der foreligger sådanne særligt formildende omstændigheder, at det er forsvarligt at fravige den udmålingspraksis, som for eksempel er kommet til udtryk i utrykt Vestre Landsrets kom af 13. maj 2020, VLS 1023-19. Vi har her ved navnlig lagt vægt på, at tiltalte var en meget pligttopfyldende soldat, og at han anvendte lastbilen med henblik på at kunne fritrække sin egen fastkørte Toyota, således at han kunne møde på arbejde næste morgen kl. 7.45."*

Sag 4 – Brugstyveri af militært tjenestekøretøj i forbindelse med privat kørsel

Retten i Esbjerg, dom af 11. november 2020

(AU 2020/000318)

En sergent blev idømt 14 dages betinget fængsel for brugstyveri af motorkøretøj ved i slutningen af januar 2020 uberettiget og uden tjenstlig anledning at have anvendt et af forswarets køretøjer til kørsel frem og tilbage mellem Oksbøl Kaserne og tiltaltes bopæl. Straffen blev gjort betinget under henvisning til sergentens forklaring i retten om de komplikationer, han havde efter en operation, og som var den væsentligste årsag til, at han uretmæssigt havde benyttet det omhandlede køretøj.

Sanktioner for overtrædelse af den øvrige straffelagte særlovgivning

Særlovgivningen

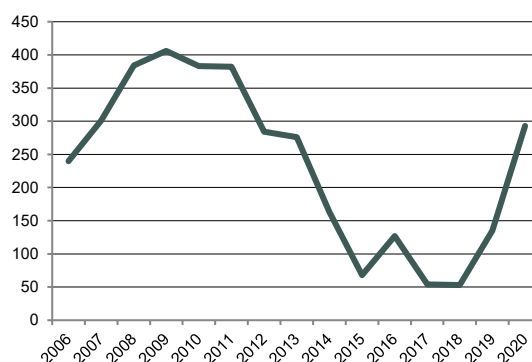
Oversigt

Færdselsloven
Våbenlovgivningen
Beredskabsloven
Dopingloven
Arbejdsmiljøloven

Sanktioner for overtrædelse af færdselsloven

Indledning

Færdselslovsovertrædelser var tidligere den langt hyppigste forseelse inden for de militære straffesager. Herefter var antallet af færdselsforseelser generelt været faldende, således som det fremgår af figur 9. Der har dog i 2019 og navnlig i beretningsåret været en markant stigning i forhold til 2018 og 2017, hvor der var henholdsvis 53 og 54 sanktioner. Antallet steg således til 135 sanktioner i 2019 og til 293 sanktioner i 2020.

Figur 9: Antal sanktioner for overtrædelse af færdselsloven 2006-2020.

Flertallet af færdselssagerne vedrører hastigheds-overtrædelser. De øvrige færdselslovsovertrædelser har blandt andet omfattet spirituskørsel, manglende brug af sikkerhedssele og kørsel med håndholdt mobiltelefon, mv.

De fleste færdselssager kan afgøres med bødeforlæg. Ved sanktionsfastsættelsen følger Auditørkorpset i henhold til GM nr. 2/2020 praksis i civile straffesager, herunder taksterne i Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om "Færdsel – Generelle retningslinier for sanktionspåstande i færdselssager." Minimumsbøderne for overtrædelse af færdselsloven blev forhøjet i 2011. Se herom årsberetningen for 2012.

Færdselsforseelser uden for færdselslovens område og i missionsområder kan efter omstændighederne sanktioneres efter militær straffelov § 27.

Hastighedssager

Færdselslovens § 4 og §§ 41 ff.

Hastighedssagerne udgjorde i 2020 knapt 80 % af de i alt 293 sanktioner i færdselssager. 15 af sagerne medførte klip i kørekortet. I 2019 udgjorde de ca. 75 % af de i alt 135 sanktioner i færdselssager, og 43 af sagerne medførte klip i kørekortet.

Auditøren modtager både hastighedssager fra politiets Automatiske Trafikkontrol (ATK) og fra militærpolitets hastighedskontrol på kaserner og andre militære områder.

Med henblik på at effektivisere sagsbehandlingen og sikre, at hastighedssager ekspederes hurtigt, blev der i 2015 indført en ny bestemmelse i færdselslovens § 118 c om betinget objektivt strafansvar for ejeren (eller den registrerede bruger) af et køretøj i visse sager om hastighedsovertrædelser, der er konstateret ved ATK/fotovogne. Det betingede objektive strafansvar gælder i sager, hvor hastighedsoverskridelsen er på højst 30 %, og betyder, at det er ejeren af et køretøj, der som udgangspunkt hæfter for bøden.

Det er Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI), der er registreret ejer af forswarets køretøjer, hvorfor det er FMI, der som udgangspunkt pålægges strafansvar i sager omfattet af det objektive ansvar, medmindre der er en fører, der erkender at have ført køretøjet.

Såfremt der udpeges en militært ansat fører, skal sagen behandles af Auditørkorpset, som kontakter føreren og orienterer denne om forseelsen. Erkender føreren overtrædelser, udsteder Auditørkorpset et bødeforelæg til pågældende. Erkender føreren at have ført køretøjet, men bestrider eksempelvis fartmålingens rigtighed, indbringer Auditøren sagen for retten.

Eksempel 1 – Bøde for hastighedsoverskridelse i militært køretøj

Retten i Randers, dom af 17. januar 2020

(AU 2019/001636)

En sergent vedtog en bøde på 1.000 kr. for at have ført militær personbil med mindst 129 km/t, selvom det ved færdselstavle var angivet, at hastigheden ikke måtte overstige 110 km/t.

Eksempel 2 – Bøde og klip i kørekortet for hastighedsovertrædelse i militært køretøj

(AU 2020/001612)

En kadet vedtog en bøde på 2.500 kr. samt et klip i kørekortet for at overskride den for byområder gældende fartgrænse med 34 % under kørsel i et militært køretøj.

Førerretsfrakendelse

Bestemmelserne om betinget og ubetinget frakendelse af førerretten fremgår af færdselslovens §§ 125-126. Førerretten frakendes betinget ved blandt andet hastighedsovertrædelser med mere end 60 % af den tilladte hastighed. Ved kørsel med busser eller lastbiler med en vægt på over 3500 kg dog allerede ved en overskridelse af den tilladte hastighed på 40 % eller derover. Ved flere forhold, højere hastigheder eller gentagelse, kan førerretten frakendes ubetinget.

Der har i beretningsåret været én sag vedr. hastighedsovertrædelse, der har medført betinget førerretsfrakendelse.

Seks øvrige færdselssager har medført betinget frakendelse af førerretten på grund af spirituskørsel eller hasarderet kørsel.

Eksempel 1 – Betinget førerretsfrakendelse som følge af hastighedsoverskridelse på landevej

(AU 2020/001519)

En flyverspecialist vedtog en bøde på 3.500 kr. og en betinget frakendelse af førerretten i tre år for overtrædelse af færdselslovens § 4, stk. 1, ved at have overskredet den tilladte hastighed med 66 %.

Eksempel 2 – Sammenstød mellem militært køretøj og civil motorcyklist som følge af det militære køretøjs hasarderede venstresving

(AU 2020/000652)

En sergent vedtog en bøde på 2.000 kr. og en betinget frakendelse af førerretten i tre år for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, og § 26, stk. 6, ved under kørsel i et militært køretøj at have tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, idet pågældende foretog et venstresving uden at sikre sig, at det kunne ske uden ulempe for modkørende færdsel, hvorved en civil motorcyklist kørte ind i siden af det militære køretøj med materiel skade på motorcyklen og lettere personskade på motorcyklisten til følge.

Spiritus – og narkotikakørsel

Færdselslovens §§ 53 og 54

Antallet af sager om spirituskørsel er fortsat meget begrænset. Der var i 2020 fire sager om spirituskørsel.

Det gældende bødeniveau er fastlagt ved lov nr. 363 af 24. maj 2005 om ændring af færdselsloven (Sanktionsfastsættelse i sager om spirituskørsel mv.). Det er i bemærkningerne til lovforslaget forudsat, at spirituskørsel med en promille mellem 0,51 og 2,00 som udgangspunkt skal straffes med en bøde svarende til en måneds nettoløn gange alkoholkoncentrationen i blodet. Endvidere frakendes førerretten.

Er alkoholkoncentrationen i blodet mellem 0,51 og 1,20 promille sker der i førstegangstilfælde betinget frakendelse. Er den 1,21 promille eller derover frakendes førerretten for tre år. I gentagelsestilfælde er perioden længere. Der henvises uddybende til Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om "Færdsel – Spirituskørsel".

Eksempel 1 – Spirituskørsel på vej til tjeneste

Retten i Sønderborg, dom af 18. december 2020

(AU 2020/000625)

En seniorsergent blev fundet skyldig i spirituskørsel på vej til sin tjeneste som flyveleder og blev derfor idømt en tillægsbøde på 20.000 kr. samt betinget frakendelse af førerretten til motorkøretøj.

Sagen omfattede endvidere overtrædelse af luftfartsloven og militær straffelov § 21. Se herom relevante afsnit i beretningen.

Eksempel 2 – Spirituskørsel på militært område

(AU 2019/001866)

En kaptajn vedtog en bøde på 18.660 kr. samt en betinget frakendelse af førerretten for overtrædelse af færdselslovens § 53, stk. 1, ved at have kørt bil på militært område med en promille på mere end 0,50.

Andre færdselssager

Eksempel 1 – Fængsel for kørsel i frakendelsestiden

Retten i Hillerød, dom af 22. juli 2020

(AU 2020/000354)

En konstabel var ved dom af 13. december 2019 frakendt førerretten i 3 år. Han gjorde sig nu skyldig i kørsel i frakendelsestiden, idet han i tre tilfælde førte personbil blandt andet mellem sit hjem og sin arbejdsplads. Han blev af retten idømt 20 dages fængsel for kørsel i frakendelsestiden efter færdselslovens § 117a. Retten fandt grundlag for at fravige udgangspunktet

om betinget fængselsstraf for kørsel i frakendelsestiden i førstegangstilfælde, da konstablen tidligere var straffet for kørsel i strid med et kørselsforbud.

Eksempel 2 – Påkørsel af civil personbil under bakning med pansret mandskabsvogn

(AU 2020/000268)

En konstabel vedtog den 15. december 2020 en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 18, stk. 1, ved under bakning med en pansret mandskabsvogn at have påkørt en civil personbil.

Eksempel 3 – Kørsel uden sikkerhedssele på militært område

(AU 2020/000494)

En overkonstabel vedtog en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 80, stk. 1, ved på militært område at have undladt at anvende sikkerhedssele.

Eksempel 4 – Bøde og klip i kørekortet for brug af håndholdt mobiltelefon under kørsel på militært område

(AU 2020/000563)

En sergent vedtog en bøde på 1.500 kr. samt et klip i kørekortet for overtrædelse af færdselslovens § 55a, stk. 1, ved at have benyttet håndholdt mobiltelefon under kørsel på militært område.

Eksempel 5 – Efterladt militær lastbil uden opsyn

(AU 2020/001560)

En konstabel vedtog en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 28, stk. 4, ved på en kaserne at have efterladt en militær lastbil uden opsyn og uden at sikre, at køretøjet ikke uberettiget kunne benyttes af andre, idet nøglen til køretøjet var efterladt i tændingslåsen, ligesom døren til passagersædet var uaflåst og vinduerne til førerkabinen nedrullede.

Sanktioner for overtrædelse af andre strafferetlige særløve

Indledning

Militære straffesager vedrørende overtrædelser af den øvrige (civile) straffelagte lovgivning er mindre hyppige. Ved vurdering af sanktionspåstanden følges praksis i civile straffesager, herunder bødetaksterne i Rigsadvokatmeddelelsen i det omfang, der er udfærdiget sådanne på området.

Der er i 2020 udmålt sanktioner i fire sager om overtrædelse af den øvrige straffelagte lovgivning. Disse sager vedrørte blandt andet overtrædelse af våbenlov-

givningen og dopingloven og er omtalt nærmere nedenfor.

Hertil kom en alvorlig overtrædelse af luftfartsloven, der indgik i en sag om blandt andet overtrædelse af promillebekendtgørelsen og spirituskørsel.

Våbenlovgivningen

Knivloven

Folketinget vedtog i april 2016 en ny knivlov (Lov nr. 376 af 27. april 2016 om knive og blankvåben mv.). Loven trådte i kraft den 1. juli 2016. Den samler og forenkler reglerne om knive og blankvåben mv. i en ny og selvstændig hovedlov.

Med knivloven er kursen over for knive i nattelivet og i kriminelle miljøer blevet skærpet samtidig med, at reglerne for brug af knive til fornuftige dagligdags gøremål er blevet lempet.

Enhåndsbetjente foldekniive er således ifølge knivloven ikke længere kategoriseret som særligt farlige knive, det er forbudt at besidde, herunder på egen bopæl, uden tilladelse fra politiet. Herudover er princippet om, at lovlig knive mv. kun må medbringes på offentlige steder mv., når der er et anerkendelsesværdigt formål, udvidet til at omfatte alle knive og blankvåben.

Endelig er der indført en betydelig strafskærpelse for personer, som tidligere er dømt for vold mv., og som bærer kniv på steder, hvor der erfaringsmæssigt er høj risiko for vold, f.eks. i nattelivet eller kriminelle miljøer.

Sanktionspåstande i knivsager

Sanktionerne for overtrædelse af den nye knivlov fremgår af Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om "Sanktionspåstande i våbensager". Det følger heraf, at førstegangstilfælde af overtrædelse af knivloven straffes med en bøde på 3.000 kr., hvis der er tale om besiddelse af en almindelig kniv på et offentligt tilgængeligt sted. Er der tale om en kniv, som ikke lovligt kan besiddes, er straffen en bøde på 5.000 kr.

Straffen for personer, som bærer kniv i f.eks. nattelivet, og som tidligere er straffet for vold, trusler mv. er i førstegangstilfælde som udgangspunkt 40 dages ubetinget fængsel, mens straffen i andengangstilfælde som udgangspunkt er 60 dages ubetinget fængsel.

Der har ikke i beretningsåret været sager om overtrædelse af knivloven i tjenesten.

Overtrædelse af våbenlovgivningen, herunder hjemtagelse af våben, ammunition mv.

Militært personel, der har hjemtaget genstande omfattet af våbenloven, f.eks. efter endt øvelse, vil – foruden et strafansvar efter våbenloven – normalt også skulle drages til ansvar for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, jf. det militære bestemmelsesgrundlag, eller for overtrædelse af straffeloven, såfremt betingelserne for at rejse tiltale for berigelseskriminalitet, f.eks. tyveri fra arbejdsplads, er til stede.

Opbevares genstandene midlertidigt og uden berigelseshensigt, f.eks. på den pågældendes værelse på militært område, vil vedkommende normalt alene blive draget til ansvar for pligtforsømmelse efter militær straffelov.

Såfremt en person derimod ulovligt har tilegnet sig eksempelvis militær ammunition, vil dette som udgangspunkt medføre straf for overtrædelse af både våbenlovgivningen og straffelovens bestemmelser om tyveri, uafhængigt af om ammunitionen opbevares på pågældendes bopæl eller på eksempelvis et værelse på en kaserne. Tilsvarende gælder genstande, der er omfattet af fyrværkeriloven.

Der har i beretningsåret været én sag, der har ført til straf for overtrædelse af våbenlovgivningen, og flere sager, der har ført til straf for overtrædelse af både våbenlovgivningen og andre bestemmelser.

Tyveri og ulovlig våbenbesiddelse ved opbevaring af ammunition

Retten på Bornholm, dom af 7. december 2020
(AU 2019/001744)

En værnepligtig havde på ukendte tidspunkter både i forbindelse med sin værnepligtstjeneste og under tjeneste ved Hjemmeværnet stjålet skarp og løs ammunition, som han opbevarede dels på tjenestestedet og dels på sin bopæl. For opbevaring uden tilladelse af ammunition på bopælen erkendte han sig desuden skyldig i overtrædelse af våbenloven.

Han blev herfor idømt 20 dages betinget fængsel for to forhold af tyveri fra arbejdspladsen efter straffelovens § 276 samt for overtrædelse af våbenloven. Ved strafudmålingen anså retten det for en formildende omstændighed, at hovedparten af de omhandlede patroner var afskudte, men navnlig under hensyntagen til våbenlovsovertrædelserne fandt retten, at straffen burde udmåles som fængselsstraf.

Beredskabsloven

Der har ikke i beretningsåret været sager, der har ført til straf for overtrædelse af beredskabsloven.

Dopingloven

Ved vurdering af sanktionspåstanden følges praksis i civile straffesager. Rigsadvokaten har i Rigsadvokatmeddelelsens afsnit "Dopingmidler" fastlagt niveauet for sanktionspåstande i dopingsager.

Der har i 2020 været én sag, der førte til en sanktion for overtrædelse af dopingloven.

Sag – To tilfælde af besiddelse af dopingmidler på militært område

(AU 2020/000256)

En konstabel vedtog en bøde på 2.500 kr. ved i to tilfælde på militært område i strid med dopinglovens § 3, stk. 1, at have været i besiddelse af anabole steroider i form af henholdsvis 37 tabletter og 64,5 tabletter til eget forbrug.

Arbejds miljølovgivningen

Ved vurdering af sanktionspåstanden følges praksis i civile straffesager. Rigsadvokaten har i Rigsadvokatmeddelelsens afsnit "Arbejds miljø" vejledt om behandlingen af sager om overtrædelse af arbejds miljølovgivningen, herunder straffene for arbejdsgivere og ansatte.

I praksis er udgangspunktet ved overtrædelse af arbejds miljølovgivningen en bødestraf, der gradueres efter sagens karakter og grovhed. Arbejdstilsynet afgiver i disse sager en indstilling om en relevant sanktion for den konkrete overtrædelse af arbejds miljølovgivningen, der i almindelighed følges.

Der har ikke i 2020 været sager, der har ført til straf for overtrædelse af arbejds miljøloven.

Luftfartslovgivningen

Der har i 2020 været et forhold, der førte til en sanktion for overtrædelse af luftfartsloven.

Varetagelse af tjeneste som flyveleder i kraftigt spirituspåvirket tilstand

Retten i Sønderborg, dom af 18. december 2020

(AU 2020/000625)

En seniorsergent blev af retten fundet skyldig i blandt andet overtrædelse af luftfartslovens § 149, stk. 1, 1. pkt., jf. stk. 2, jf. § 50, stk. 1 og stk. 4, jf. stk. 1, jf. § 74, ved den 20. april 2020 om formiddagen at have varetaget sin tjeneste som flyveleder med blandt andet ansvar for luftfart, hvor der befordres personer i erhvervsøjemed, i kraftigt spirituspåvirket tilstand, idet han forud for og under tjenesten havde indtaget alkohol i et sådant omfang, at han havde en alkoholpromille i blodet på 2,62 promille.

Seniorsergenten blev idømt fængsel i 60 dage, der blev gjort betinget med vilkår om 80 timers samfundstjeneste samt frakendt retten til at gøre tjeneste som flyveleder mv. i 3 år. Retten lagde ved strafudmålingen vægt på det særlige ansvar, der var forbundet med opgaven som flyveleder, at tjenesten var udført under luftfart, hvor der befordredes personer i erhvervsøjemed, at tiltalte sad alene med opgaven samt hans meget høje promille.

Sagen omtales tillige blandt andet ovenfor i afsnittene vedrørende militær straffelov § 21 og færdselsloven.

Eksempler på sager afsluttet uden tiltale samt frifindende domme

Retsplejeloven – oversigt

Sager uden sanktion

1. Sager uden sigtelse

- Afvisning af anmeldelsen (§ 749, stk. 1),
- Indstilling af efterforskningen (§ 749, stk. 2).

2. Sager med sigtelse

Hel eller delvis påtaleopgivelse, hvis

- sigtelsen har vist sig grundløs (§ 721, stk. 1, nr. 1),
- på bevisets stilling (§ 721, stk. 1, nr. 2) eller
- i særlige tilfælde på grund af et uforholdsmæssigt ressourceforbrug (§ 721, stk. 1, nr. 3).

3. Sager med tiltale

- Frifindelse.

Indledning

I dette afsnit omtales eksempler på sager, som i 2020 er afsluttet *uden* en strafferetlig sanktion, enten fordi anmeldelsen er afvist, efterforskningen er indstillet, påtale er opgivet eller fordi retten har frifundet den tiltalte.

1. Sager afsluttet uden sigtelse

Afslutningen af en straffesag uden tiltale kan efter retsplejelovens regler ske ved afvisning af anmeldelsen, indstilling af efterforskningen eller ved påtaleopgivelse.

Afvisning af anmeldelsen efter retsplejelovens § 749, stk. 1

Eksempel – Sag om mobning af soldat forældet (AU 2020/000289)

Auditørkorpset modtog den 13. januar 2020 en anmeldelse fra Forsvarsministeriet om, at en tidligere soldat var blevet udsat for mobning og krænkende adfærd under uddannelse i forsvaret i sommerhalvåret 2016. Auditøren besluttede den 3. marts 2020 at afvise anmeldelsen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1, da det på baggrund af oplysningerne i sagen måtte antages, at et eventuelt strafansvar ville være forældet.

Indstilling af efterforskningen efter retsplejelovens § 749, stk. 2

Er der ikke grundlag for at fortsætte en påbegyndt efterforskning, kan efterforskningen indstilles efter retsplejelovens § 749, stk. 2, hvis der ikke har været rejst sigtelse i sagen.

Eksempel 1 – Militær enheds våbenhåndtering mv.

(AU 2019/000703)

Foranlediget af en sag om et skuddrab med et våben, der tilhørte en militær enhed, iværksatte Auditørkorpset efterforskning af enhedens håndtering og optælling af våben og sensitivt materiel. På baggrund af efterforskningen måtte det lægges til grund, at enheden på tidspunktet for drabet havde håndteret sin våbenbeholdning efter forældede retningslinjer, men at dette skyldtes, at de nye retningslinjer først senere var tilgået

enheden. Da der ikke var oplysninger om, at enheden på noget tidspunkt forud for implementering af de nye retningslinjer havde tilsidesat de forældede retningslinjer, fandt Auditøren ikke, at der var rimelig formodning om, at et strafbart forhold var begået ved enheden. Auditøren indstillede derfor den 6. marts 2020 efterforskningen i sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2.

Eksempel 2 – Krænkende adfærd overfor underordnet (AU 2020/000225)

Auditørkorpset modtog fra Forsvarsministeriets Personalestyrelse en anmeldelse om, at en kvindelig konstabel angav sig udsat for krænkende adfærd af en overordnet mandlig sergent i form af blandt andet befølinger og indladende bemærkninger. Auditøren besluttede derfor at iværksætte afhøring af begge personer. Den 10. marts 2020 blev efterforskningen i sagen indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, idet der var afgivet modstridende forklaringer til sagen, og idet de omstændigheder ved hændelsesforløbet, der var enighed om, ikke kunne antages at have den for en militær straffesag fornødne grovhed.

Eksempel 3 – Anvendt tjenstligt udleveret betalingskort til private udgifter (AU 2020/000457)

Auditørkorpset modtog fra Forsvarsministeriets Regnskabsstyrelse orientering om, at en oberst i strid med forsvarrets retningslinjer havde anvendt sit tjenstligt udleverede kreditkort til betaling af en privat udgift til en værdi af godt 11.000 kr. Den pågældende havde selv rettet henvendelse til styrelsen og forklaret, at der var tale om en fejl. Auditøren besluttede at indlede efterforskning med henblik på at afdække, om kortet bevidst var blevet anvendt i strid med retningslinjerne. Da de ved efterforskningen indhentede oplysninger støttede, at der var tale om en fejl, og da den pågældende selv havde oplyst om fejlen kort efter hændelsen, fandtes forholdet ikke at have den for en militær straffesag fornødne grovhed. Den 22. april 2020 indstillede Auditøren derfor efterforskningen i sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2.

2. Påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721, stk. 1

Har der i forbindelse med efterforskningen været rejst sigtelse i sagen, og er der efter afslutning af efterforskningen ikke grundlag for at rejse tiltale, kan påtale opgives efter retsplejelovens § 721. I hovedparten af sagerne sker påtaleopgivelsen på *bevisets* stilling efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2.

Eksempel 1 – Håndtering af skarp ammunition (AU2019/001600)

En overkonstabel af 1. grad efterlod efter øvelsesvirksomhed en kasse med skarp ammunition på ladet af en lastbil. Han blev indledningsvis sigtet for

pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, men påtale blev efterfølgende opgivet i medfør af retsplejelovens § 721, da Auditøren fandt, at forholdet ikke havde den for en militær straffesag fornødne grovhed. Auditøren lagde vægt på, at der var tale om en relativt begrænset mængde skarp ammunition i en slumpekasse, og at pågældende var under tidspres, idet de assisterende konstabelelever skulle aftræde på et nærmere angivet tidspunkt, samt at pågældende ved forespørgsel til konstabeleleverne fik melding om, at vognen var tømt. Der blev endvidere lagt vægt på, at kompagniledelsen som følge af sagen blandt andet havde iværksat forebyggende foranstaltninger.

Eksempel 2 – Anvendt tjenstligt udleveret kreditkort til private udgifter under rejse (2020/000489)

En konstabel havde under en privat rejse ved en fejl foretaget en privat betaling på godt 3.400 kr. med sit tjenstligt udleverede kreditkort. Han opdagede selv fejlen efter hjemkomst fra rejsen og orienterede sin ledelse. Da han desuden kunne godtgøre dækning for beløbet på sin private konto, fandtes sagen ikke at have den for en militær straffesag fornødne grovhed, og påtale blev derfor opgivet i medfør af retsplejelovens § 721.

Eksempel 3 – Overordnet undladt at gribe ind over for krænkende udtalelser (AU 2020/000460)

En kompagnichef foretog anmeldelse af en kaptajn for at have undladt at gribe ind, da en underordnet sergent i kaptajns påhør fremsatte krænkende udtalelser over for en kvindelig kollega. Kaptajnen blev derfor sigtet for overtrædelse af militær straffelov § 17. På baggrund af den gennemførte efterforskning måtte det imidlertid lægges til grund, at kaptajnen i et vist omfang havde irettesat sergenten, men at han ikke havde foretaget sig noget i forhold til den kvindelige kollega. Herefter fandtes der ikke at være begået et strafbart forhold, og påtale blev således opgivet i medfør af retsplejelovens § 721.

Sagen blev herefter fremsendt til disciplinarchefen med henblik på dennes vurdering af, om et disciplinaransvar kunne gøres gældende. Auditørkorpset modtog efterfølgende underretning om, at disciplinarchefen havde afholdt samtale med kaptajnen og herefter besluttet ikke at foretage sig yderligere i sagen.

Eksempel 4 – Blufærdighedskrænkelser ved festarrangement (2020/000824)

En mandlig marinekonstabel blev sigtet for blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232 ved at have udsat en kvindelig sideordnet for kønskrænkende ad-

færd i forbindelse med et festarrangement. Den pågældende havde ifølge den forurettedes forklaring blandet andet fastholdt hende og kysset hende på halsen samt befølt hende på brystet og bagdelen uden på tøjet. Den sigtede nægtede sig imidlertid skyldig og forklarede, at han havde lagt an på den sideordnede, men at han havde accepteret hendes afvisning. Da der ikke var nogen vidner eller andre beviser, der væsentligt støttede den ene forklaring frem for den anden, blev påtale i sagen opgivet i medfør af retsplejelovens § 721.

Eksempel 5 – Undladt at efterkomme tjenstlige ordrer om at undgå coronasmitte

(AU 2020/000554)

En marinekonstabel havde under et havneophold i Nuuk havn opholdt sig sammen med andre end skibets besætning, selv om der løbende var udgået ordre om at undgå kontakt til andre for at forhindre coronasmitte.

Marinekonstablen blev derfor sigtet for ulydighed efter militær straffelov § 11. Efter en samlet betragtning fandt Auditøren imidlertid, at der ikke kunne føres det for en militær straffesag fornødne bevis for, at marineoverkonstablen havde haft den nødvendige tilregnelser til at handle i strid med de afgivne ordrer, samt at forholdet ikke kunne antages at have den for en militær straffesag fornødne grovhed. Auditøren lagde herved vægt på, at der var en vis usikkerhed om forståelsen af de udstedte ordrer samt oplysningerne om marineoverkonstablen adfærd, herunder at samværet foregik udendørs under overholdelse af behørig afstandskrav.

Sagen blev i stedet oversendt til disciplinarchefen til vurdering af, om et disciplinansvar kunne gøres gældende. Auditørkorpset modtog efterfølgende underretning om, at disciplinarchefen havde tildelt marinekonstablen en tilrettevisning.

Eksempel 6 – Materiel opbevaret i strid med forsvarrets retningslinjer

(AU 2020/001288)

En oversergent opbevarede militært materiel, herunder sensitivt materiel, i sit private skab på militært område. Han blev derfor sigtet for tyveri af materiellet efter straffelovens § 276, subsidiært pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved at have opbevaret materiellet i strid med forsvarrets retningslinjer. På baggrund af den gennemførte efterforskning fandtes der dog ikke at være rimelig formodning om, at oversergenten havde haft forset til at tilegne sig genstandene, og påtale for tyveri blev derfor opgivet i medfør af retsplejelovens § 721. Henset til formildende omstændigheder blev også forholdet vedrørende urigtig opbevaring af materiellet påtaleopgivet.

Sagen blev i stedet fremsendt til disciplinarchefen til vurdering af, om et disciplinansvar kunne gøres gældende. Auditørkorpset modtog efterfølgende underretning om, at oversergenten var blevet pålagt en disciplinarbøde på 1.000 kr.

3. Frifindelse

Der blev i beretningsåret afsagt tre frifindelsesdomme. Endvidere er der i et begrænset antal sager sket frifindelse for enkeltstående forhold.

Sag 1 – Frifindelse for overtrædelse af straffelovens § 232 og militær straffelov § 19

Retten i Esbjerg, dom af 13. maj 2020

(AU 2019/001835)

En mandlig overkonstabel blev tiltalt for ét forhold af blufærdighedskrænkelser efter straffelovens § 232 ved at have taget fat i en kvindelig kollega og forsøgt at kysse hende, samt for to forhold af særligt krænkende behandling af sideordnet efter militær straffelov § 19, ved blandt andet gentagne gange at have klappet den kvindelige kollega i bagdelen og at være fremkommet med en seksuelt betonet bemærkning, idet han udtalte, at han mente, at hun var til S/M og håndjern, og at hun kunne lide at få "den" hårdt. Henset til kollegaens forklaring i retten blev blandt andet tiltalen for blufærdighedskrænkelser frafaldet.

Retten frifandt i det hele den tiltalte. Retten henviste til forarbejderne til militær straffelov § 19, hvorefter det afgørende er, om en handling har været egnet til at krænke eller virke nedværdigende, og ikke om den forurettede konkret har følt sig krænket, hvilket ikke var tilfældet i den konkrete sag. Efter en samlet vurdering fandt retten ikke, at forholdene havde en sådan særligt krænkende karakter, at de var omfattede af militær straffelov § 19.

Sag 2 – Frifindelse for kørsel uden sikkerhedssele

Retten i Esbjerg, dom af 14. juli 2020

(AU 2019/001536)

En kaptajn blev tiltalt for overtrædelse af færdselslovens § 80, stk. 1, ved at have ført personbil på en kaserne uden at anvende sikkerhedssele.

Kaptajnen blev frifundet, idet retten ikke på baggrund af de afgivne vidneforklaringer sammenholdt med de i øvrigt foreliggende oplysninger fandt det med den til domfældelse fornødne sikkerhed bevist, at tiltalte ikke havde anvendt sikkerhedssele. Retten lagde herved blandt andet vægt på, at der først blev rettet henvendelse til tiltalte efter, at denne havde forladt bilen, samt på, at selen ifølge militærpolitiets forklaring blev beskrevet som sort, selvom den var grå, mens bilens interiør var sort på det sted, hvor selen hænger, når den ikke er i brug.

Sag 3 – Frifindelse for underslæb

Retten i Aarhus, dom af 29. september 2020

(AU 2019/001470)

Militærpolitivagten anmeldte, at en flyveroverkonstabel, der var ansat som bevogtningsassistent, havde beholdt en kasse sodavand til en værdi af 99 kr., som han havde i sin varetægt. Han havde ifølge anmelder fået penge til at indkøbe otte kasser sodavand til ”sodavandskassen” men afleverede efter indkøbet på trods heraf kun syv kasser.

Auditøren tiltalte flyveroverkonstabelen for underslæb efter straffelovens § 278. Retten frifandt den pågældende, idet det ikke var fuldt tilstrækkeligt grundlag for at tilsidesætte tiltaltes forklaring om, at han havde betalt for de manglende sodavand.

Eksempler på frifindelse i enkeltstående forhold

Frifindelse for at tale usandt over for Forsvarschefen

Vestre Landsret, dom af 24. august 2020 (Trykt i TfK 2020.958)

(AU sag 2018/001331 m.fl.)

En tidligere chef for Hærestaben blev tiltalt for blandt andet pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter militær straffelov § 27, stk. 2, ved at have talt usandt.

Landsretten frifandt ligesom byretten den tiltalte for forholdet, idet landretten fandt, at Forsvarschefens forespørgsler ikke havde haft en sådan præcis og konkret karakter, at tiltaltes svar udgjorde grov pligtforsømmelse.

Sagen er tillige omtalt ovenfor under straffelovens § 155.

Undersøgelser i arbejdsskadesager

Forsvarsministeriets cirkulæreskrivelse af 30. juni 2014 om behandling af erstatningssager i forsvaret

»4.3. RAPPORTERING

Såfremt en ansat afgår ved døden, skal følgende myndigheder underrettes snarest muligt:

...
• Forsvarets Auditørkorps (FAUK), jf. ref. e.

Ved alvorlig personskade rapporteres således:

...
• Forsvarets Auditørkorps. jf. ref. e.

Ved alvorlig personskade forstås, at der er fare for liv og førlighed, herunder fare for varigt mén.

Om underretning af Forsvarets Auditørkorps om en arbejdsskade i andre tilfælde end ovenfor anført henvises til ref. e.«

Ref. e: Kundgørelse for Forsvaret B.3-5, (KFF B. 3-5) (Cirkulære om underretning af Forsvarets Auditørkorps i arbejdsskadesager).

Undersøgelser af tilskadekomst i tjenesten mv.

Den militære anklagemyndighed indleder rutinemæssigt en undersøgelse, når dansk militært personel afgår ved døden eller kommer alvorligt til skade i tjenesten. Der foretages i hvert enkelt tilfælde en individuel undersøgelse, der har til formål at fastslå eller udelukke, om der er begået et strafbart forhold. Den militære retsplejelov, retsplejeloven og sundhedsloven m.fl. finder anvendelse i disse sager.

Det følger af Forsvarsministeriets cirkulæreskrivelse af 30. juni 2014 om behandling af erstatningssager i forsvaret, at Auditørkorpsen skal underrettes snarest muligt, hvis en ansat afgår ved døden. Det gælder også, hvis en ansat pådrager sig alvorlig personskade, dvs. hvor der er fare for liv og førlighed, herunder fare for varigt mén.

Auditørkorpsen underrettes endvidere om en arbejdsskade i andre tilfælde end de anførte efter retningslinjerne i Kundgørelse for Forsvaret (KFF) B. 3-5, Forsvarsministeriets cirkulære af 27. april 1994 om underretning af Auditørkorpsen i arbejdsskadesager. Auditørkorpsen har til opgave at foretage bevissikring i erstatningssager.

Det følger i øvrigt af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 2 om retten til liv, at der må kræves en uafhængig undersøgelse af omstændighederne omkring soldaters mistænkelige dødsfald i tjenesten, og at de personer, der foretager undersøgelsen, bør være uafhængige af de, der er implicerede i hændelsen.

Europarådets Rekommandation om menneskerettigheder inden for de væbnede styrker og undersøgelser vedrørende dræbte og tilskadekomne danske soldater er nærmere beskrevet i udgivelsen *Den Militære Straffe- og Retsplejeordning*, som kan findes på Auditørkorpsens hjemmeside www.fauk.dk.

Samarbejdet med forsvarrets havarikommissioner

Der er fastlagt særskilte bestemmelsesgrundlag i forsvaret for håndtering af ulykker og etablering af havarikommissioner for Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet. Bestemmelsesgrundlagene fastlægger blandt andet rammerne for samarbejdet mellem havarikommissionerne og den militære anklagemyndighed i de tilfælde, hvor en hændelse/ulykke undersøges af både en nedsat havarikommission og af Auditørkorpset.

De militære havarikommissioners undersøgelser gennemføres overordnet set for at tilgodese sikkerhedsmæssige forhold, hvorimod Auditørkorpsets undersøgelse af et havari/en ulykke primært har til formål at afklare, om der er grundlag for at placere et strafferetligt ansvar. De militære havarikommissioners undersøgelsesarbejde og sagsbehandling foregår således adskilt fra en eventuel sideløbende strafferetlig undersøgelse, og oplysninger indsamlet til brug for en havarikommissions arbejde (interviews, rapporter mv.) må som udgangspunkt ikke overgives til Auditørkorpset til brug for en strafferetlig behandling.

De militære havarikommissioner har en forpligtigelse til straks at underrette Auditørkorpset, såfremt de i forbindelse med undersøgelsesarbejdet får mistanke om, at der er begået strafbart forhold i forbindelse med ulykken.

Undersøgelser i 2020

Auditørkorpset har i beretningsåret foretaget undersøgelser af 11 hændelser.

Eksempel 1 – Uheld med luge i et infanterikampkøretøj

(AU 2020/001192)

Auditørkorpset modtog den 26. juli 2020 orientering fra militærpolitiet om, at en befalingsmand var kommet til skade under kørsel med et infanterikampkøretøj i Estland, idet en luge på køretøjet var faldet ned over den pågældendes hånd, således at befalingsmandens ene pegefinger var kommet let til skade. På baggrund af disse oplysninger blev militærpolitiet bemyndiget til at efterforske hændelsen. Den 4. november 2020 blev efterforskningen indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, da der ikke var grundlag for at antage, at befalingsmanden eller nogen anden havde begået et strafbart forhold i forbindelse med hændelsen.

Eksempel 2 – Officer afgang ved døden på et hospital under tjeneste i udlandet

(AU 2020/001001)

Auditørkorpset modtog underretning om, at en officer var afgang ved døden på et hospital under tjeneste i udlandet. På baggrund af underretningen blev der indledt en undersøgelse af sagen. Det stod dog hurtigt

klart, at omstændighederne ved dødsfaldet ikke var mistænkelige, og sagen blev således henlagt den 30. juni 2020.

Eksempel 3 – Fragmentskade på tre soldater i forbindelse med sprængning

(AU 2019/001366)

Auditørkorpset modtog underretning om, at tre soldater var blevet kørt til hospitalet med fragmentskader, som de havde pådraget sig ved en sprængning i forbindelse med etablering af en faskine i militært øvelsesterræn. Militærpolitiet ankom samme dag til stedet og understøttede Auditøren med efterforskning af sagen. På baggrund af den af militærpolitiet gennemførte efterforskning måtte det lægges til grund, at forholdet til dels var indtrådt som følge af menneskelige fejl. Det kunne dog ikke antages, at nogen havde handlet med den for en militær straffesag fornødne grove uagtsomhed. Den 6. februar 2020 blev efterforskningen derfor indstillet, og sagen blev oversendt til disciplinarchefen til vurdering af, om et disciplinaransvar kunne gøres gældende.

Eksempel 4 – Fragmentskade fra håndgranat på oversergent i forbindelse med undervisning

(AU 2019/001855)

Auditørkorpset modtog underretning om, at en oversergent i forbindelse med undervisning i kast af håndgranat i Borris Skydeterræn var blevet ramt af fragmenter fra en håndgranat, som var blevet kastet af en sergentelev. På baggrund af underretningen blev der indledt efterforskning i sagen.

Den 27. januar 2020 blev efterforskningen i sagen indstillet med den begrundelse, at kastet var blevet udført forskriftsmæssigt, og at ingen kunne antages at have handlet forsætligt eller groft uagtsomt i henseende til den indtrådte skade.

Eksempel 5 – Utilsigtet skudafgivelse i skydeterræn med personskaade til følge

(AU 2020/000835)

Auditørkorpset modtog den 27. maj 2020 underretning om, at en konstabel havde afgivet et utilsigtet skud med pistol i skydeterræn, og at pågældende ved skudet havde pådraget sig et overfladisk kødsår i benet, hvorfor han var blevet afhentet i ambulance. På baggrund af underretningen blev der indledt efterforskning i sagen. I denne forbindelse blev konstablen afhørt og sigtet for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved at have fejlbetjent sin pistol med personskaade til følge.

Den 18. september 2020 blev tiltale i sagen frafaldet med den begrundelse, at konstablen selv var kommet til skade ved forholdet, og at forholdet ikke havde medført skade på andre eller nævneværdig fare derfor.

Sagen omtales tillige ovenfor under afsnittet om militær straffelov § 27.

Eksempel 6 – Ukontrolleret eksplosion af røgbombe med personskaade til følge

(AU 2020/001571)

Auditørkorpset modtog underretning om, at der under en øvelse var sket en ukontrolleret eksplosion med en røgbombe, hvorved en medarbejder var blevet forbrændt i ansigtet. På baggrund af underretningen blev der indledt en undersøgelse af sagen. Den pågældende medarbejder, som var frivillig hjemmeværnsmand, forklarede til sagen, at han selv var skyld i forholdet, idet han havde ventet for længe med at kaste røgbomben efter antændelse. Da der ikke i øvrigt var nogen indikationer på, at sikkerhedsbestemmelser var blevet tilsidesat af tjenstgørende militært personel, blev efterforskningen i sagen indstillet den 1. december 2020.

Eksempel 7 – Utilsigtet skudafgivelse på skydebane med personskaade til følge

(AU 2020/001385)

Auditørkorpset modtog den 18. september 2020 underretning om, at en korporal havde afgivet et utilsigtet skud med pistol på skydebane, og at pågældende ved skuddet havde pådraget sig et overfladisk, men dog behandlingskrævende kødsår i benet, hvorfor han blev afhentet i ambulance.

Den 7. januar 2021 blev tiltale i sagen frafaldet med den begrundelse, at korporalen selv var kommet til skade ved forholdet, og at forholdet ikke havde medført skade på andre eller nævneværdig fare derfor.

Se afsnittet ovenfor om på nye strafferetlige undersøgelser.

Efterforskning af sager i internationale missionsområder mv.

Militær straffelov

» § 3. Loven finder anvendelse på lovovertrædelser, der begås i og uden for den danske stat«

Indledning

En række af de sager, som Auditørkorpset undersøger, vedrører handlinger foretaget i udlandet. Det kan dreje sig om handlinger foretaget i de internationale missionsområder, hvor danske styrker er indsat, eller handlinger, der f.eks. er foretaget under udstationering eller under internationale øvelser og lignende. Karakteren og antallet af de internationale sager hænger derfor sammen med det danske forsvars operationsmønster.

I nogle af de internationale sager foretager Auditørkorpset udrykning til de konkrete missionsområder i forbindelse med efterforskningen. Det beror dog altid på en konkret vurdering af sagens karakter, hvorvidt auditøren beslutter at sende auditørpersonel til missionsområdet.

Generalauditørens retningslinjer for i hvilken type af sager, der som udgangspunkt normalt foretages udrykning, fremgår nærmere af Generalauditør Meddelelse 2/2020. Der har ikke været foretaget udrykning til missionsområder i 2020.

Den militære anklagemyndigheds efterforskning i de internationale missionsområder er nærmere beskrevet i udgivelsen *Den Militære Straffe- og Retsplejeordning*.

Oversigt over internationale indsatsområder i 2020

NATO Mission Irak (NMI)

Forsvaret har siden december 2018 bidraget til NATO Mission Irak (NMI), som er en trænings- og kapacitetsopbygningsmission. Danmark overtog den 24. november 2020 ledelsen af NMI frem til midten af 2022. Udover at varetage ledelsen bidrager Danmark på baggrund af beslutningsforslag B 159 den 11. juni 2020 med op til 285 personer til NMI fra ultimo 2020 til medio 2022 fordelt på en styrkechef med dertilhørende stabsbidrag, et sikrings- og eskorteringsbidrag og et forbindelsesofficersbidrag. Størstedelen af det danske bidrag har været placeret i Bagdad. På grund af COVID-19 pandemien har de fleste aktiviteter dog haft nedsat kapacitet i store dele af 2020.

NATO Resolute Support Mission (RSM), Afghanistan

Ved årsskiftet 2014-2015 blev den internationale sikkerhedsstyrke ISAF nedlagt og afløst af den NATO-ledede Resolute Support Mission (RSM), som har til formål at styrke afghanernes evne til at varetage egen sikkerhed og forhindre, at landet igen bliver fristed for terrorister. Missionen er således en trænings-, rådgivnings- og støttemission. Det danske styrkebidrag til RSM har i 2020 været på omkring 145 soldater, herunder blandt andet et sikrings- og eskortebidrag fra hæren på omkring 50 soldater.

NATO Enhanced Forward Presence (eFP), Estland

NATO besluttede i 2016 at forøge tilstedeværelsen i de baltiske lande og Polen. Enhanced Forward Presence (eFP) initiativet består i hovedsagen af fire bataljoner på hver ca. 1.100 soldater, som er placeret i Estland, Letland, Litauen og Polen. Bataljonerne er til stede på rotationsbasis med en defensiv karakter. Danmark udsendte den 6. januar 2020 et bidrag med op til 200 soldater i form af en enhed på kompagnistørrelse med nødvendige støttefunktioner. Bidraget, som indgik i den britiske bataljonskampgruppe i hele 2020, har haft indstationeret stabsofficerer til relevante estiske og britiske hovedkvarterer. Det danske eFP-bidrag var opdelt i to hold, der hver var udsendt i et halvt år.

NATO's stående minerydningsstyrke i Østersøen og Nordatlanten

Danmark stillede i 2019 og frem til januar 2020 med chef og flagskib for den ene af NATOs stående minerydningsstyrker (Standing NATO Mine Counter Measures Group 1). Chefen for styrken har i denne periode haft ansvaret for ledelsen af staben samt de minerydningsenheder, der har været tilkommanderet styrken. Et inspektionsskib med skiftende besætninger har varetaget opgaven som flagskib, og derudover har den modulariserede minerydningsenhed været tilkommanderet i to perioder. Ledelsen af flådestyrken blev afsluttet i januar 2020.

NATO Composite Special Operations Component Command (C-SOCC)

Specialoperationskommandoen har i samarbejde med Belgien og Nederlandene opstillet et operativt hovedkvarter, Composite Special Operations Component Command (C-SOCC), i NATO-regi. Hovedkvarteret skal kunne indsætte danske og internationale specialoperationsstyrker i internationale operationer. Den 10. december blev det trilaterale specialoperationsstyrke-hovedkvarter meldt operationsklar til et års beredskab ved NATO Response Force, NR.

NATO – Assurance Measures

Danmark fortsatte i 2020 deltagelsen i NATO's Assurance Measures, der er implementeret af NATO-landene som reaktion på krisen i Ukraine. Tiltagene

skal vise, at landene i NATO-alliancen står sammen og støtter partnere i forhold til de sikkerhedspolitiske udfordringer.

Operation Inherent Resolve (OIR), Irak

Danmark har siden 2014 bidraget til den amerikansk-ledede Operation Inherent Resolve (OIR) i Irak. Det danske kapacitetsopbygningsbidrag gennemførte frem til sommeren 2020 kapacitetsopbygning i form af rådgivning, træning og uddannelse af irakiske styrker på Al Asad luftbasen i det vestlige Irak. Derudover støttede Danmark koalitionen med operatører udsendt til Al Dhafra luftbasen i De Forenede Arabiske Emirater samt et stabsbidrag på op til ca. 20 personer til koalitionen's hovedkvarterer. På baggrund af Danmarks overtagelse af ledelsen af NATO Mission Iraq (NMI) blev det politisk besluttet at hjemtage danske soldater fra Al Asad Airbase i juni 2020 og lukke træningsbidraget. Dermed var Danmarks bidrag til koalitionen begrænset til operatørbidraget, et stabsbidrag i relevante hovedkvarterer samt et nationalt støtteelement, der understøtter indsatsen i såvel OIR som i NMI.

Operation Agénor, Hormuzstrædet

I lyset af sikkerhedshændelserne i Hormuzstrædet i 2019 tog Frankrig initiativ til at etablere en maritim overvågningsmission i Hormuzstrædet, Operation Agénor, som indgår i en bredere indsats under navnet European Maritime Awareness in The Strait of Hormuz (EMASoH). Missionen har til formål at beskytte navigationsfriheden, sikre koordination mellem partnere i området samt medvirke til deeskalering gennem tilstedeværelse på begge sider af strædet. EMASoH blev lanceret i februar 2020 af Belgien, Danmark, Finland, Frankrig, Grækenland, Italien, Nederlandene, Portugal og Tyskland, og missionen blev erklæret fuldt operativ ultimo februar 2020. Missionen består af minimum to deployerede skibe og udgøres desuden af et diplomatisk spor under ledelse af en særlig repræsentant for maritim sikkerhed.

Danmark vedtog ved Folketingsbeslutning B 160 af 11. juni 2020 at udsende et dansk militært bidrag på op til cirka 195 personer til overvågningsmission i Hormuzstrædet. Danmark har siden januar 2020 bidraget med stabsofficerer til operationen samt fra august til december 2020 tillige med fregatten Iver Huitfeldt og dens besætning. Fregatbidragets opgaver var at vise tilstedeværelse, yde overvågning samt at etablere et maritimt situationsbillede, som kan understøtte skibsfartens fri bevægelighed i området.

Guinea-bugten

Danmark har siden 2008, hvor truslen fra pirateriet ved Østafrika for alvor tog til, leveret markante bidrag til den internationale indsats for at imødegå pirateriet og anden maritim kriminalitet til søs i farvandet ud for

Afrikas Horn og Guineabugten i det vestlige Afrika. Forsvarets indsats er blandt andet rettet mod kapacitetsopbygning af lokale sikkerhedsstyrker. Blandt andet har danske specialoperationsstyrker støttet uddannelse af partnerenheder fra Ghana, Nigeria og Cameroun med henblik på at styrke deres evne til at imødegå pirateri og anden kriminalitet til søs. Endvidere har Danmark udsendt en maritim militærrådgiver til Nigeria.

Operation Barkhane i Mali

Danmark bidrog frem til udgangen af 2020 med to EH-101-Merlin transporthelikoptere samt cirka 70 soldater til at støtte den fransklejede operation Barkhane i Sahel-regionen i Afrika. Operationen er den del af den internationale indsats mod terrorisme i Sahel-regionen. Helikoptererne blev indsat i en fransk lejr i Gao i det østlige Mali. Danmark bidrog derudover med stabsofficerer til den franske operation.

Frontex

Forsvaret bidrager til Det Europæiske Agentur for Grænse- og Kystbevogtning (Frontex)'s arbejde med at overvåge Europas ydre grænser. Opgaven løses i samarbejde med lokale myndigheder og det danske politi.

Forsvaret har kontinuerligt et antal medarbejdere udsendt, der bistår de lokale myndigheder i Italien, Spanien og Grækenland med at tage fingeraftryk på migranter. I begyndelsen af 2020 stillede forsvaret terrængående køretøjer med avanceret overvågningsudstyr til rådighed for Frontex. Køretøjer og mandskab har været med til at overvåge kysten på græske øer for at opdage flygtninge og migranter.

Øvrige missionsområder

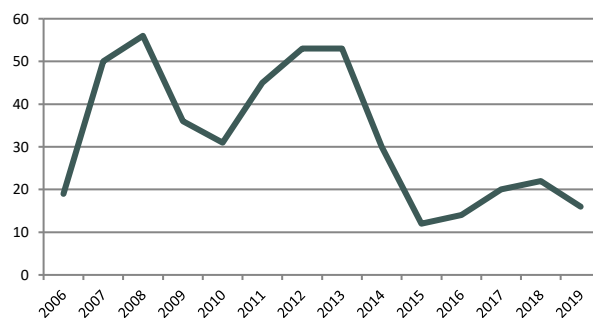
Danmark bidrog i 2020 med en bevogtningsdeling og et mindre stabsbidrag til NATO-missionen Kosovo Force (KFOR) i Kosovo, samt med personel primært i form af et mindre antal stabsofficerer og siden januar 2020 med et personelbidrag på op til ca. 10 personer til indhentning af oplysninger til FN-mission MINUSMA (Mali). Desuden bidrog Danmark tillige til UNTSO (Mellemøsten) og UNCMAC (Korea).

Sager ved de udsendte styrker mv. i 2020

Der er i beretningsåret registreret 18 sanktioner ved de udsendte styrker. Det er nogenlunde på niveau med de seneste år.

Langt størstedelen af sanktionerne for de udsendte styrker i 2020 vedrørte grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, vedrørende eksempelvis beruselse og våbenhåndtering, herunder tjenestevåben, der er efterladt frit tilgængeligt og uden opsyn, jf. nærmere herom nedenfor.

Antal sanktioner

Figur 10. Udviklingen i antallet af sanktioner for forhold i de udsendte styrker 2006-2020.

Sager om færdselsforseelser

Den danske færdselslov gælder ikke i udlandet. Under tjeneste i internationale missioner mv. træder militære bestemmelser vedrørende regulering af lokale færdselsforhold i stedet for bestemmelserne i færdselsloven. For så vidt angår færdselsforseelser under udsendelse, henvises til bestemmelsesgrundlaget FKOBST O.096-3, Bestemmelser for indsættelse i internationale operationer, Kapitel 9 – Juridiske forhold, pkt. 5. Færdselsforhold, samt VFKBST H.202-050 om færdselssikkerhed i forsvaret, kapitel 7 om international kørsel mv.

I beretningsåret har der været en enkelt sanktion for grov pligtforsømmelse ved de udsendte styrker, der vedrørte en færdselsforseelse.

Ført militært køretøj uden kørekort til den relevante kategori køretøj

(AU sag 2019/001371)

En konstabel vedtog en bøde på 3.000 kr. for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, jf. VFKBST H.202-050, ved at have ført militært køretøj (beskyttet) med en tilladt totalvægt på 4.800 kg. på Al Asad Airbase i Irak, uden at have kørekort til den pågældende kategori køretøj og uden at være omskolet til den pågældende type køretøj.

Det blev ved bødens udmåling i formildende retning lagt vægt på, at pågældende kun tilbagelagde cirka 100 meter i køretøjet, og at pågældende var omskolet til den ubeskyttede version af samme køretøj.

Sager om våbenhåndtering

Eksempel 1 – Efterladt pistol med påsat magasin i toiletbås med almindelig adgang

(AU 2020/000459)

En overkonstabel af 1. grad vedtog en bøde på 3.000 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved under tjeneste i Irak at have efterladt sin pistol

med påsat magasin med skarp ammunition i en toiletbås, hvortil der var almindelig adgang.

Eksempel 2 – Efterladt pistol med påsat magasin på sted med almindelig adgang

(AU 2020/000885)

En flyverkonstabel vedtog en bøde på 3.500 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved under tjeneste i Mali at have efterladt sit gevær med påsat magasin med skarp ammunition på et sted, hvortil der var almindelig adgang både for militært personel fra andre lande og for lokalt, civilt personel. Geværet var efter ca. 1 time blevet opdaget af en lokal, som havde orienteret det svenske vagtpersonel.

Det blev ved bødens fastsættelse tillagt skærpende betydning, at den pågældende tidligere havde modtaget en advarsel for at have glemt en pistol i den danske lejr.

Eksempel 3 – Utilsigtet skudafgivelse i Afghanistan

(AU 2019/001910)

En overkonstabel vedtog en bøde på 3.000 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved på et parkeringsareal på Hamid Karzai International Airport i Afghanistan at have fejlbetjent sin udleverede pistol, idet han foretog afladning uden at anvende en kontrollant og under funktionskontrol af pistolen endvidere undlod at sikre, at pistolen var afladt, hvorved han ved påvirkning af aftrækkeren utilsigtet afgav et skud ned i jorden.

Eksempel 4 – Bortkomst af skarppatroner under udsendelse

(AU 2020/000573)

En seniorsergent vedtog en bøde på 1.000 kr. for militært hærværk efter militær straffelov § 26, stk. 1, ved under udsendelse til Hamid Karzai International Airport i Afghanistan at have bevirket, at et magasin med tilhørende 30 stk. skarppatroner, som han havde fået udleveret ved udsendelsens begyndelse, bortkom. Auditøren lagde ved bødens fastsættelse i skærpende retning vægt på, at der var tale om våbengestande.

Andre udlandssager

Eksempel 1 – Beruselse under udsendelse til Letland

(AU 2020/000481)

En korporal vedtog en bøde på 7.500 kr. for beruselse i tjenesten efter militær straffelov § 20, idet han under udsendelse til Letland i to tilfælde var mødt op til tjenesten i beruset tilstand, således at han måtte tages ud af tjenesten.

Bøden omfattede endvidere pligtforsømmelse efter militær straffelovs § 27, jf. ovenfor.

Eksempel 2 – Beruselse mv. under udsendelse til Estland

(AU 2020/001053 og 2020/1056)

To overkonstabler af 1. grad vedtog hver en bøde på 7.000 kr. for pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, jf. CHDANCON direktiv for påklædning, fremtoning og adfærd, V4, pkt. 3, ved under tjeneste i Estland at have indtaget alkohol både uden for og på tjenestestedet, selv om der ikke var givet bemyndigelse til dette, og efterfølgende sat sig i besiddelse af et estisk militært køretøj, som den ene førte på tjenestestedet med den anden som passager. Bøden omfattede endvidere overtrædelse af militær straffelovs § 23, stk. 2, ved at have optrådt synligt berusede.

Sager vedrørende mulig overtrædelse af den humanitære folkeret

Den militære anklagemyndighed undersøger sager om mulige overtrædelser af den humanitære folkeret, herunder mulige civile tab, indberetninger om potentielle overgreb begået af andre landes myndigheder og mulig urigtig rapportering i forbindelse med tilbageholdte.

Blandt andet har Auditørkorpsset siden 2002 undersøgt en lang række sager om særlige hændelser i forbindelse med danske styrkers udsendelse til Afghanistan, herunder mulige civile tab i dette missionsområde.

Under tjeneste i missionsområder kan danske soldater også blive vidner til overtrædelser af den humanitære folkeret eller andre ulovligheder, som begås af allierede styrker eller af modpartens styrker.

Danske soldater har i de senere år i henhold til blandt andet Forsvarskommandoens direktiv 005-1 om forbud mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf haft en udvidet pligt til om muligt at gribe ind overfor, og under alle omstændigheder ad kommandovejen at melde om alle overtrædelser af f.eks. den humanitære folkeret, som observeres i forbindelse med tjenesten. Men også før implementeringen af direktivet i 2004 var danske soldater forpligtede til at melde om sådanne overgreb.

Der kan herom nærmere henvises til tidligere årsberetninger og publikationen *Den Militære Straffe- og Retsplejeordning*.

Supplerende oplysninger om sager omtalt i tidligere beretninger mv.

1. Supplerende oplysninger om sager omtalt i Årsberetningen 2018

Dom i sagen mod den tidligere chef for Hærkommandoen for tjenestemisbrug og pligtforsømmelse mv.
(AU sag 2018/001331 m.fl.)

Sagen mod den tidligere hærchef fandt sin endelige afgørelse ved Vestre Landsrets anke-dom af 24. august 2020, hvor den pågældende blev straffet med ubetinget fængsel i 3 måneder for tjenestemisbrug efter straffelovens § 155 samt overtrædelse af straffelovens § 152 og pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter militær straffelov § 27, stk. 2.

2. Supplerende oplysninger om sager omtalt i Årsberetningen 2019

Undersøgelse af økonomiske transaktioner i SOKOM
(AU sag 2019/001291)

Forsvarets Regnskabsstyrelse (FRS) orienterede i juli 2019 Forsvarskommandoen (FKO) om, at FRS i forbindelse med den løbende controlling havde konstateret, at der ved Specialoperationskommandoen (SOKOM) var et væsentligt anderledes indkøbsmønster i forhold til normalbilledet ved øvrige operative myndigheder, hvilket havde givet FRS anledning til at iværksætte en temabaseret controlling ved SOKOM.

Den temabaserede undersøgelse afdækkede, at en række forhold i relation til rejseområdet og indkøbsprocessen, herunder anvendelse af betalingskort, afveg fra normalbilledet og forsvarets bestemmelsesgrundlag.

FKO fremsendte i september 2019 sagen til Auditørkorpset med henblik på en strafferetlig vurdering af de af FRS konstaterede forhold vedrørende økonomiforvaltningen ved SOKOM.

Auditøren indledte herefter en strafferetlig efterforskning i sagen med henblik på at afklare, om der blandt de af medarbejdere ved SOKOM foretagne dispositioner var forhold, som kunne medføre strafferetlige sanktioner.

Efter gennemførelse af en række afhøringer indstillede Auditøren i februar 2021 efterforskningen i sagen, da der ikke fandtes rimelig formodning for, at der var begået strafbare forhold. Auditøren lagde ved afgørelsen navnlig vægt på de enkelte forholds karakter samt de foranstaltninger, SOKOM har iværksat for at imødekomme anmærkningerne ved FRS revision.

Efterforskning af sag om mobning på Hærens Sergentskole i Varde
(AU sag 2019/001566)

I slutningen af oktober 2019 blev Auditørkorpset opmærksom på en række artikler i medierne om mobning på Hærens Sergentskole i Varde. Af artiklerne fremgik blandt andet, at Arbejdstilsynet havde udstedt et såkaldt strakspåbud til skolen om at rette op på forholdene. På baggrund af disse oplysninger indledte Auditørkorpset en strafferetlig efterforskning.

Den 17. juni 2020 blev efterforskningen i sagen indstillet, idet der var afgivet modstridende forklaringer om skolelederens adfærd, og der ikke i øvrigt var fremkommet oplysninger om en adfærd af en sådan grovhed, at der kunne antages at være tale om et strafbart forhold.

Anmeldelse om mulig bestikkelse begået af medarbejder ved Forsvarets Materiel- og Indkøbsstyrelse
(AU sag 2019/001750)

Auditørkorpset modtog den 27. november 2019 en anmeldelse om mulig bestikkelse begået af en medarbejder ved Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse. Den pågældende medarbejder havde selv rettet henvendelse til Auditørkorpset for at fortælle om sin rolle i en sag, hvor han kunne mistænkes for i forbindelse med sit arbejde at have modtaget bestikkelse.

På baggrund af anmeldelsen indledte Auditørkorpset en strafferetlig efterforskning og iværksatte afhøring af den pågældende medarbejder.

Der er den 28. oktober 2020 rejst tiltale mod den pågældende ved Københavns Byret for bestikkelse efter straffelovens § 144.

Sagen afventer berømmelse til hovedforhandling.

Efterforskning af muligt embedsmisbrug i Frømandskorpset

(AU sag 2019/001630 m.fl./GAU sag 2020/000367)

På baggrund af en henvendelse fra FKO indledte Auditørkorpset i november 2019 en strafferetlig efterforskning af, hvorvidt der er foregået embedsmisbrug i Frømandskorpset i relation til anvendelse af forsvarrets etableringer til afholdelse af arrangementer af privat karakter ved Frømandskorpset mv.

Efter gennemførelse af en omfattende efterforskning indstillede Auditørkorpset i februar 2021 efterforskningen i sagen, da der ikke fandtes rimelig formodning for, at der var begået strafbare forhold. Der blev herved blandt andet lagt vægt på, at der på tidspunktet for gennemførelsen af de af efterforskningen omfattede private besøg ikke forelå et bestemmelsesgrundlag vedrørende procedure og kriterier for civiles besøg og deltagelse i aktiviteter ved Frømandskorpset, ligesom nogle af forholdene var forældede.

Auditøren har oversendt sagen til disciplinarchefen med henblik på stillingtagen til, hvorvidt der eventuelt er grundlag for at pålægge disciplinarmidler.

Generalauditøren orienterede Forsvarschefen om afgørelsen og anbefalede FKO at overveje, hvorvidt sagens forhold giver anledning til regulerende præciseringer og opstramninger af forsvarrets forvaltningsgrundlag.

FKO har med virkning fra 1. februar 2021 udsendt et direktiv for håndtering af særlige aktiviteter ved specialoperationsstyrkerne (SOKOM), der fastlægger de fremadrettede retningslinjer for håndtering af særlige aktiviteter og beskriver procedurer, der skal følges for at sikre dokumentation for godkendelse af særlige aktiviteter gennemførelse.

Auditøren efterforsker fortsat den del af sagskomplekset, der vedrører muligt embedsmisbrug i forbindelse med forsvarrets indkøb af bådmotorer.

Anmeldelse om overkonstabels krænkelse af kvindelig premierløjtnant under udsendelse

(AU 2019/001882)

Auditørkorpset modtog den 16. december 2019 underretning om, at en kvindelig premierløjtnant i forbindelse med en udsendelse i 2019 var blevet udsat for grov krænkelse af en overkonstabel.

Auditøren rejste den 6. april 2020 tiltale mod overkonstabelen for voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 1, nr. 1, og den pågældende blev ved Retten i

Glostrups dom af 14. august 2020 fundet skyldig i tiltalen. Domsmandsretten fastsatte straffen til fængsel i 2 år og 6 måneder, ligesom pågældende blev pålagt at betale 100.000 kr. i godtgørelse til den forurettede. Retten lagde ved sin afgørelse til grund, at tiltalte i forbindelse med episoden mod den forurettedes vilje afklædte hende og holdt hende fast, og at han derefter til trods for, at forurettede tydeligt sagde fra over for tiltalte, tiltvang sig samleje med hende.

Afgørelsen blev anket af den dømte, og sagen afventer således hovedforhandling ved Østre Landsret den 18. og 19. maj 2021.

Anvendt militært køretøj til kørsel til privat restaurantbesøg

(AU sag 2019/001605 m.fl.)

Fem sergenter anvendte en aften i september 2018 sammen et militært køretøj til kørsel fra Varde Kaserne til en restaurant i Esbjerg i forbindelse med et privat restaurantbesøg, og derefter til Borisløjren i Skjern, hvorved de afveg med ca. 45 km. fra den tjenstligt anviste rute fra Varde Kaserne til Borisløjren. Fire af sergenterne vedtog hver især ultimo 2019 en bøde på 2.500 kr. for pligtforsømmelse. Ultimo februar 2020 vedtog den femte sergent et tilsvarende bødeforelæg.

Afsluttede ankesager i landsretterne

Der blev i 2020 behandlet fem domsmandssager i de to landsretter. Sagerne er beskrevet i de relevante afsnit ovenfor.

Vestre Landsret, anke af 28. april 2020

(AU 2019/000695)

Landsretten *stadfæstede* Retten i Holstebro dom af 13. august 2019, hvorved den tiltalte blev straffet med betinget fængsel i 40 dage for vold efter straffelovens § 244.

Vestre Landsret, anke af 13. maj 2020 (Trykt i TfK 2020.689)

(AU 2018/001433)

Landsretten omgjorde Retten i Esbjergs dom af 29. april 2019, idet landsretten fulgte anklagemyndighedens påstand om at henføre forholdet under straffelovens § 293a og i denne forbindelse *skærpede* straffen fra bøde på 2.500 kr. til 14 dages betinget fængsel. *Initiativanke*.

Østre Landsret, anke af 24. juni 2020

(AU sag 2019/000161 og 2019/000162)

Landsretten *stadfæstede* Retten i Næstveds dom af 20. marts 2020, hvorved den tiltalte blev idømt 30 dages betinget fængsel med vilkår om 40 timers samfundstjeneste for trusler efter straffelovens § 266. Dissens for frifindelse.

Vestre Landsret, ankedom af 24. august 2020 (Trykt i TfK 2020.958)

(AU 2018/001331 m.fl.)

Landsretten *stadfæstede* i det væsentligste Retten i Viborgs dom af 19. maj 2020, hvorved den tiltalte blev idømt fængsel i 60 dage for forsøg på tjenestemisbrug efter straffelovens § 155, overtrædelse af straffelovens § 152 og pligtforsømmelse af særlig grov karakter efter militær straffelov § 27, stk. 2. Landsretten *skærpede* dog straffen til fængsel i 3 måneder.

Vestre Landsret, ankedom af 16. november 2020

(AU 2020/001272)

Landsretten *stadfæstede* Retten i Aalborgs dom af 25. november 2019, hvorved den tiltalte blev straffet med 14 dages ubetinget fængsel for grov udeblivelse efter militær straffelov § 25, stk. 1.

Verserende ankesager i landsretterne 2021

Der verserede pr. 1. januar 2021 seks byretsdomme fra 2020, der er anket til landsretten, herunder to domme, der er indanket med Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Retten i Hillerød, dom af 31. januar 2020

(AU sag 2019/001212)

En værnepligtig blev idømt 14 dages fængsel for udeblivelse fra værnepligtstjeneste for femte gang efter militær straffelov § 25 ved ikke at være mødt til første indkaldelsesdag til Hærens Basisuddannelse på Høvelte Kaserne. Tiltalte har anket dommen med påstand om frifindelse, subsidiært formildelse.

Sagen er berammet til hovedforhandling i Østre Landsret den 27. april 2021.

Retten i Esbjerg, dom af 14. juli 2020

(AU sag 2019/000593)

En korporal blev af retten fundet skyldig i grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved på et hotel i Spanien under udsendelse til Frontex gentagne gange at have banket hårdt på døren til en kvindelig kollegas værelse, ligesom han gentagne gange råbte til pågældende, at hun skulle komme ud, hvilket skræmte pågældende i en sådan grad, at hun ikke turde forlade værelset og derfor telefonisk kontaktede sin chef, der iværksatte hendes hjemsendelse samme dag. Retten fandt, at tiltalte som udsendt til Frontex havde en forpligtelse til at opretholde en sådan relation til de kolleger, han var udsendt sammen med, at han sammen med disse kunne løse de arbejdsopgaver, udsendelsen omfattede. Ved sin voldsomme adfærd overfor den kvindelige kollega fandtes tiltalte groft at have tilsidesat sine pligter i tjenesten.

Tiltalte har med Procesbevillingsnævnets tilladelse anket dommen til Vestre Landsret, hvor den afventer berømmelse.

Retten i Glostrup, dom af 14. august 2020

(AU sag 2019/001882)

En overkonstabel blev af retten fundet skyldig i voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 1, nr. 1, ved en aften omkring midnatstid under udsendelse til den militære base HKIA Nord i Kabul, Afghanistan, ved vold og en i situationen liggende trussel om vold at have tiltvunget sig samleje med en kvindelig premierløjtnant. Retten lagde ved sin afgørelse til grund, at tiltalte i forbindelse med episoden mod den forurettedes vilje afklædte hende og holdt hende fast, og at han derefter til trods for, at forurettede tydeligt sagde fra over for tiltalte, tiltvang sig samleje med hende.

Tiltalte blev under hensyn til blandt andet karakteren og varigheden af den begåede voldtægt, herunder den forudgående kontakt mellem parterne op til overgrebet, idømt fængsel i 2 år og 6 måneder og tillige pålagt at betale 100.000 kr. i godtgørelse til den forurettede. Tiltalte har anket dommen med påstand om frifindelse.

Der er berammet hovedforhandling i Østre Landsret den 18. og 19. maj 2021.

Retten i Nykøbing Falster, dom af 15. september 2020

(AU sag 2020/000664)

En oversergent blev idømt 7 dages betinget fængsel for tyveri efter straffelovens § 276, jf. til dels § 89, ved at have tilegnet sig en række effekter til en samlet indkøbsværdi af ca. 4.300 kr. Tiltalte blev samtidigt frifundet for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, idet forholdet ikke fandtes at være tilstrækkeligt groft til at udgøre en overtrædelse af militær straffelov.

Retten lagde ved straffastsættelsen i skærpende retning vægt på, at der var tale om arbejdspladstyveri, mens der i formildende retning blandt andet blev lagt vægt på, at effekterne i det hele var kasseret af forsvarret og derfor havde en meget begrænset værdi.

Tiltalte har anket sagen med principal påstand om ophævelse og hjemvisning af dommen og subsidiær påstand om frifindelse.

Sagen afventer berømmelse til domsforhandling ved Østre Landsret.

Retten i Glostrup, dom af 15. september 2020

(AU sag 2017/000877)

En civil ansat i forsvarret blev idømt en bøde på 2.500 kr. for grov pligtforsømmelse efter militær straffelov § 27, stk. 1, ved i 2016 under tjeneste ved Stabsbidraget

ved HQ Operation Resolute Support i Kabul, Afghanistan, i strid med feltpostbestemmelserne til brug for sin private virksomhed at have benyttet Forsvarets Feltposttjeneste til at afsende 15 pakker med importpligtige radioer fra Afghanistan til Danmark.

Retten lagde ved dommen til grund, at tiltalte som civil ansat var omfattet af militær straffelov under udsendelsen, idet der ifølge Forsvarsministeriets oplysninger om operationsplanen for Operation Resolute Support på det pågældende tidspunkt forelå en ikke-international væbnet konflikt i Afghanistan.

Sagen er med Procesbevillingsnævnets tilladelse anket til Østre Landsret, hvor sagen afventer berømmelse.

Retten i Randers, dom af 5. oktober 2020

(AU sag 2020/000136)

En menig blev fundet skyldig i kørsel under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden med et militært køretøj, hvorved hun ramte en forankørende bil med materiel skade til følge. Retten fandt, at den tiltalte ved sin kørsel ikke havde optrådt hensynsfuldt og udvist agtpågivenhed, ligesom tiltalte ikke havde holdt tilstrækkelig afstand til den forankørende bil og idømte hende en bøde på 2.500 kr. og pålagt et kørselsforbud. Tiltalte har anket dommen med påstand om frifindelse.

Sagen afventer berømmelse til domsforhandling ved Vestre Landsret.

Den militærjuridiske rådgiverordning i forsvaret og humanitær folkeret

»Artikel 82

Juridiske rådgivere i de væbnede styrker

De Høje Kontraherende Parter skal til enhver tid, og de stridende Parter under en væbnet konflikt, sikre, at juridiske rådgivere er til rådighed, når det er nødvendigt, med henblik på at vejlede militære ledere på passende niveau vedrørende anvendelsen af Konventionerne og denne Protokol og vedrørende den behørig instruktion, der skal gives de væbnede styrker om dette spørgsmål«

Tillægsprotokol I af 18. juni 1977 til Genève-konventionerne af 12. august 1949 vedr. beskyttelsen af ofre i internationale væbnede konflikter.

Indledning

Efter artikel 82 i Tillægsprotokol I til Genève-konventionerne skal juridiske rådgivere være til rådighed med henblik på at vejlede militære chefer på passende niveau vedrørende anvendelsen af den humanitære folkeret og den instruktion, som de væbnede styrker skal have herom.

Ved Danmarks ratifikation af Tillægsprotokollen i 1982 blev ansvaret for denne rådgivning pålagt Auditør-korpset. Med henblik på at styrke den ekspertise, som den militære chef skal have til sin rådighed for at løse et stigende antal juridiske spørgsmål, besluttede Forsvarsministeriet i 1997 desuden at oprette en særlig militærjuridisk rådgiverordning (MJUR-ordningen).

De militærjuridiske rådgiveres primære opgave er at rådgive militære chefer om anvendelsen af humanitær folkeret mv. i planlagte og aktuelle militære operationer, ligesom de med henblik herpå deltager i operationsplanlægning og i militære øvelser for at vurdere juridiske spørgsmål i forbindelse hermed.

Herudover bidrager de militærjuridiske rådgivere til undervisningen i humanitær folkeret og andre juridiske spørgsmål i forsvaret generelt, herunder ikke mindst i forbindelse med den missionsorienterede uddannelse, som gennemføres af forsvarets enheder, inden de bliver udsendt i internationale operationer.

Der var i beretningsåret 12 fastansatte militærjuridiske rådgivere i forsvaret; syv ved Forsvarskommandoen, en ved hver af hærens to brigader samt en ved henholdsvis Militærpolitiet, Hærens Efterretningscenter og Specialoperationskommandoen.

Militærjuridiske rådgivere udsendt til internationale operationer

Et vigtigt arbejdsområde for militærjuridiske rådgivere har fra begyndelsen været deltagelse i udsendelser til internationale militære operationer, hvor danske styrker har deltaget.

Under udsendelse vil den militærjuridiske rådgiver blandt andet rådgive militære chefer om anvendelsen

af den humanitære folkeret og om reglerne for magt-anvendelse. Den militærjuridiske rådgiver yder både konkret rådgivning af staben under planlægning af militære operationer og i form af undervisning af soldaterne. Under løsningen af konkrete militære opgaver er det den militærjuridiske rådgivers rolle at forholde sig til de juridiske udfordringer, der måtte opstå, imens operationerne pågår. Opgaverne under udsendelse kan ud over den traditionelle folkeretlige rådgivning bestå i en række andre opgaver inden for området *operational law* (OPLAW), som f.eks. anden juridisk gennemgang af operationsplanlægning, undervisning i direktiver for magtanvendelse, forhandling af og rådgivning om indholdet af internationale aftaler og behandling af erstatningskrav rettet mod danske udsendte styrker.

I 2020 har danske militærjuridiske rådgivere i en række tilfælde forrettet tjeneste i forbindelse med internationale missioner. Danmark overtog den 24. november 2020 ledelsen af NATO Mission Iraq (NMI), som fra december 2020 har været bemandet med en dansk militærjuridisk rådgiver. Denne bemanding planlægges at strække sig til maj 2022. Desuden har en militærjuridisk rådgiver været deployeret med støtteskibet AB-SALON til det fransk ledede initiativ European Maritime Awareness in Strait of Hormuz (OP AGËNOR) i tredje kvartal af 2020. Der henvises til afsnittet "Oversigt over internationale indsatsområder i 2020" ovenfor.

Generalauditørens opgaver

Det faglige ansvar for de militærjuridiske rådgivere (MJUR), såvel som ansvaret for disses uddannelse i humanitær folkeret, påhviler ifølge forsvarets bestemmelsesgrundlag Generalauditøren. De militærjuridiske rådgivere kan ved eventuel tvivl om fortolkning af den humanitære folkeret, eller andre spørgsmål af folkeretlig karakter, rette henvendelse til Generalauditøren eller dennes repræsentant.

Generalauditøren udsender kvartalsvis et fagligt nyhedsbrev til kredsens af militærjuridiske rådgivere, hvori der redegøres for den seneste udvikling inden for den humanitære folkeret, international strafferet samt relevante dele af den internationale menneskeret. Nyhedsbrevet omfatter tillige oplysninger om relevante kurser og faglige arrangementer, herunder i udlandet, som militærjuridiske rådgivere bør overveje at deltage i.

Hjemmeværnssager

Hjemmeværnsloven

»§ 7. Som frivillige i hjemmeværnet kan optages mænd og kvinder, som er fyldt 18 år, og som

- 1) har dansk indfødsret, jf. dog stk. 2,
- 2) er egnede til tjeneste i hjemmeværnet,
- 3) er bosiddende her i landet, jf. dog stk. 2, og som
- 4) er værdige til den agtelse og tillid, som tjenesten forudsætter.

Stk. 2. Forsvarsministeren kan tillade, at en person, der ikke har dansk indfødsret eller ikke er bosiddende her i landet, kan optages som frivillig i hjemmeværnet, når særlige omstændigheder taler derfor, og det ikke strider mod overenskomst med fremmed stat.

Stk. 3. Forsvarsministeren kan bestemme, at personer, der er ansat ved bestemte myndigheder og virksomheder, eller som har mødepligt ved forswarets øvrige myndigheder eller redningsberedskabet, ikke eller kun under bestemte betingelser kan optages som frivillige i hjemmeværnet.«

Bekendtgørelse nr. 198 af 9. februar 2007 af lov om hjemmeværnet.

Hjemmeværnsdistrikternes og distriktsudvalgenes struktur

Hærhjemmeværnet er inddelt i Landsdelsregion Vest og Landsdelsregion Øst. Hver region er inddelt i seks hærhjemmeværnsdistrikter, som er geografisk identiske med landets politikredse, hvilket blandt andet skyldes, at Hjemmeværnet i dag løser mange opgaver for politiet. Flyverhjemmeværnet og Marinehjemmeværnet er pr. 1. januar 2017 samlet i hver sin myndighed med placering i henholdsvis Vordingborg og Ringsted. Virksomhedshjemmeværnets distrikt blev nedlagt i 2016.

Der er i alt 18 værnssælles distriktsudvalg fordelt med et til to udvalg ved hvert af de 12 hærhjemmeværnsdistrikter, hvor de er administrativt forankret. Medlemmerne af de enkelte distriktsudvalg mødes 10-12 gange om året og behandler de indkomne ansøgninger.

Formanden for et distriktsudvalg udpeges af Forsvarsministeriet efter indstilling af den kommitterede for Hjemmeværnet. Distriktsudvalgets øvrige medlemmer udpeges af Forsvarsministeriet efter indstilling fra hver af landets kommunalbestyrelser, jf. cirkulære om Hjemmeværnets distriktsudvalg, § 3 stk. 2.

Jurisdiktion over hjemmeværnspersonel

Det er alene fast personel i Hjemmeværnet, der er omfattet af Auditørkorpsets strafferetlige jurisdiktion.

Frivilligt personel er i fredstid omfattet af politiets og den civile anklagemyndigheds strafferetlige jurisdiktion. Efter hjemmeværnslovens § 13 er frivillige i Hjemmeværnet kun under krig eller andre ekstraordinære forhold omfattet af reglerne i militær straffelov, militær retsplejelov og militær disciplinarlov.

Screening af frivilligt hjemmeværnspersonel og ansøgere til Hjemmeværnet

Der er etableret en ordning, således at Generalauditøren yder bistand til hjemmeværnsmyndighederne i form af en strafferetlig vurdering af ansøgere til og medlemmer af Hjemmeværnet i forbindelse med, at disse er sigtet for eller dømt for strafbare forhold, jf. nærmere herom nedenfor.

Kriterierne for og procedurerne i forbindelse med optagelse i Hjemmeværnet

Som udgangspunkt kan mænd og kvinder, som er fyldt 18 år, optages som frivillige i Hjemmeværnet, forudsat at de har dansk indfødsret. De skal endvidere for at være egnede til tjenesten i Hjemmeværnet som udgangspunkt være bosiddende i landet og være værdige til den agtelse og tillid, som tjenesten forudsætter. Det følger af § 7 i hjemmевærnsloven.

Den lokale hjemmевærnsenhed videregiver modtagne ansøgninger om medlemskab til Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS), der undersøger, vurderer og afgiver fornøden indstilling til Hjemmевærnets distriktsudvalg, som træffer den endelige afgørelse om optagelse af frivillige i Hjemmевærnet. Distriktsudvalgene er uvildige og uafhængige organer, der er tillagt selvstændig kompetence til at afgøre, hvem der kan optages som frivillig i hjemmевærnet. Afgørelser kan ikke påklages.

FPS indhenter ved behandling af alle ansøgninger oplysninger om, hvorvidt personen er registreret i Det Centrale Kriminalregister. Er dette tilfældet, anmodes Rigspolitichefen om yderligere oplysninger. Alle oplysninger sendes til Generalauditøren, som på baggrund heraf udarbejder en begrundet udtalelse, der indeholder en vurdering af, om ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering er egnet. Ved vurderingen lægges der vægt på, om udlevering af våben vil kunne udgøre en risiko for misbrug af våbnet (farlighed), samt om tidligere straffe har betydning for den pågældendes værdighed. Udtalelsen sendes til distriktsudvalget. Ordningen er uddybet nedenfor.

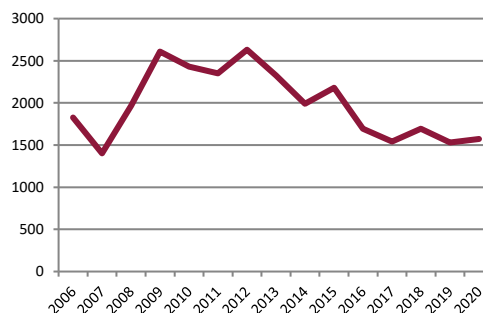
Distriktsudvalget foretager den fornødne oplysning af sagen, herunder indhentelse af oplysninger fra den person, som af underafdelingschefen er udpeget til at afholde en obligatorisk samtale med ansøgeren, samt oplysninger fra andre offentlige myndigheder, f.eks. kommunernes social- og sundhedsforvaltninger, jf. cirkulære om Hjemmевærnets distriktsudvalg, § 5. Kommandolægen vurderer ligeledes ansøgerens egnet.

Distriktsudvalget træffer endelig afgørelse om en ansøgers optagelse på baggrund af de indhentede oplysninger, hvis ansøgeren opfylder de fastsatte krav i hjemmевærnsloven.

Generalauditoriatets personvurderingssager – baggrund og opgaver

Generalauditørens bistand til hjemmевærnsmyndighederne udgør et væsentligt område inden for Auditørkorpsets opgaver uden for strafferetsplejen. Bistanden omfatter en strafferetlig vurdering af ansøgere til og medlemmer af Hjemmевærnet i forbindelse

med, at disse er sigtet eller sanktioneret for strafbare forhold.

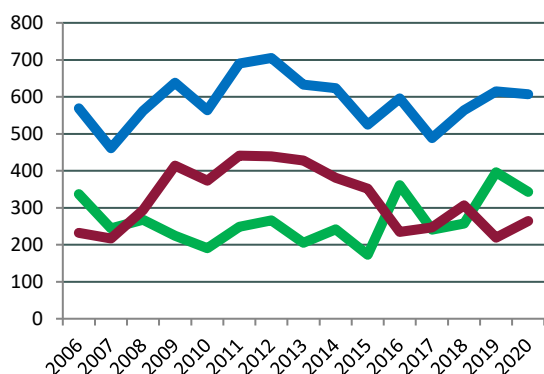

Figur 11. Det samlede antal ansøgere til Hjemmевærnet 2006-2020. Kilde: Hjemmевærnet.

De juridiske rammer for Generalauditørens vurdering er fastsat på baggrund af en rapport fra Forsvarsministeriets styringsgruppe om et forbedret vurderingssystem i visse personelsager fra 1990.

Forsvarsudvalget har ved sin beretning af 1. oktober 1990 til Folketinget tillige udtrykt, at man fandt, at der burde etableres et system til fremskaffelse og behandling af vandelsoplysninger fra politiet ved optagelse i Hjemmевærnet og om medlemmer i Hjemmевærnet, herunder at der burde etableres den fornødne registrering i tilknytning hertil. Udvalget lagde i den forbindelse vægt på, at kontrolordningen vedrørende enkeltpersoner etableres i overensstemmelse med tilkendegivelser fra Registertilsynet (nu Datatilsynet), ligesom der skulle indhentes en udtalelse fra Generalauditøren til brug for Hjemmевærnskommandoen ved vurdering af enkeltpersoners strafferetlige forhold.

Det nuværende kontrolsystem vedrørende frivillige medlemmer af Hjemmевærnet blev etableret med virkning fra 1. januar 1992 med henblik på at øge sikkerheden vedrørende de personer, der som frivillige medlemmer af Hjemmевærnet kan få udleveret skydevåben.

Figur 12. Det samlede antal indkomne sager ved Generalauditøren om personvurdering af ansøgere og medlemmer 2006-2020 (blå). Ansøgere (rød) og medlemmer (grøn).

Medlemmer

Rigspolitiet underretter vedkommende politidirektør, når et medlem af Hjemmeværnet registreres med strafbare forhold i Det Centrale Kriminalregister. I henhold til databeskyttelsesreglerne om videregivelse af oplysninger er det herefter politidirektørens afgørelse, om der skal ske underretning til Hjemmeværnet. I de tilfælde, hvor denne underretning gives, sendes den strafferetlige afgørelse eller sagens akter til Generalauditøren, der her fungerer som konsulent for hjemmevernsmyndighederne.

Generalauditoriatet foretager herefter en konkret vurdering af sagens strafferetlige elementer og afgiver på den baggrund en udtalelse om den pågældendes egnethed som frivillig i Hjemmeværnet.

Generalauditoriatet afgiver en udtalelse, der kan være positiv, forbeholden positiv eller belastende negativ og anvender i sine udtalelser terminologien "egnet", "muligt egnet" eller "uegnet". Vurderingen af en person som "muligt egnet" angiver, at hjemmevernsmyndighederne på baggrund af de indberettede oplysninger bør have skærpet opmærksomhed med den pågældendes medlemskab. Den endelige afgørelse om medlemskab træffes dog fortsat af hjemmevernsmyndighederne.

Ansøgere

Proceduren er den samme, når der er tale om *ansøgere* til Hjemmeværnet. Der vil dog her altid på forhånd foreligge et samtykke fra den pågældende til at indhente oplysninger hos politiet.

FPS rekvirerer de relevante akter hos politiet, som sender disse til Generalauditøren.

Den endelige afgørelse om optagelse i Hjemmeværnet træffes af vedkommende distriktsudvalg.

Distriktsudvalget modtager foruden Generalauditørens udtalelse også akterne fra de straffesager, der har dannet grundlag for udtalelsen.

Kriterier for egnethedsvurderingen

Der anvendes to kriterier i forbindelse med egnethedsvurderingen – et farligheds-kriterium og et værdighedskriterium.

I farlighedsvurderingen indgår blandt andet registreringer af visse overtrædelser af straffeloven, herunder vold, samt overtrædelse af våbenloven, lov om euforiserende stoffer og lov om jagt- og vildtforvaltningen. I værdighedsvurderingen indgår alle fældende domme for overtrædelse af straffeloven samt særlovsovertrædelser, der har medført ubetinget frihedsstraf.

Generalauditoriatets udtalelser i hjemmevernssager indeholder alene en *strafferetlig* vurdering af den pågældendes egnethed til at forrette tjeneste som frivillig i Hjemmeværnet.

Kriterier

Farlighed

I vurderingen indgår visse overtrædelser af straffeloven samt overtrædelser af våbenloven, lov om euforiserende stoffer og lov om jagt- og vildtforvaltningen

Værdighed

I vurderingen indgår alle fældende domme for overtrædelse af straffeloven samt særlovsovertrædelser, som har medført ubetinget frihedsstraf

Der foretages en konkret og individuel vurdering af hver enkelt sag. I vurderingen indgår blandt andet karakteren af lovovertrædelserne, strafudmålingen, antallet af lovovertrædelser og gentagelse af lignende kriminalitet samt den medgåede tid siden lovovertrædelserne blev begået.

Generalauditoriatet vurderer løbende praksis og interne retningslinjer for behandling af hjemmevernssager og afholder blandt andet et årligt møde med hjemmevernsledelsen med henblik på erfaringsudveksling mv.

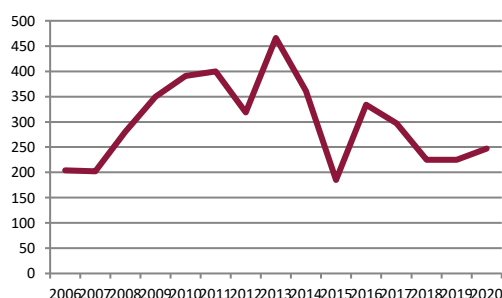
Generalauditoriatet er endvidere i løbende dialog med politiet med henblik på optimering af samarbejdet og sagsbehandlingstiden for politiets fremsendelse af straffesagsakter til Generalauditøren.

Behandlede sager i 2020

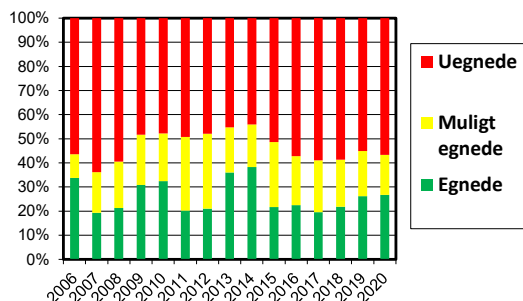
Antallet af indkomne sager i beretningsåret ligger på niveau med det foregående år. Der blev således registreret 607 sager i 2020 mod 615 sager i 2019. Ca. 57 % af de indkomne sager vedrørte medlemmer af Hjemmeværnet, hvilket er et mindre fald i forhold til 2019, hvor andelen af indkomne medlemssager lå på ca. 65 %.

Som det fremgår af figur 13 og 15, har der i beretningsåret været en stigning i antallet af ansøgersager og et tilsvarende fald i antallet af indkomne medlemssager i forhold til 2019.

Personvurderinger af ansøgere i 2020

Figur 13. Antal personvurderinger af ansøgere 2006-2020.

Figur 14. Personvurderinger af ansøgere 2006-2020. Fordeling af afgørelser i procent.

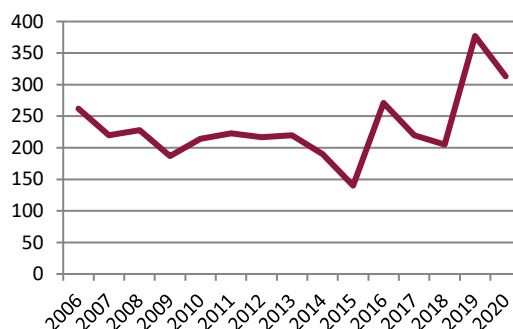
Ved behandlingen af i alt 260 afsluttede sager blev 66 ansøgere fundet "egnet", mens 41 blev fundet "muligt egnet" og 140 fundet "uegnet" til at forrette tjeneste som frivilligt medlem af Hjemmeværnet.

Resten af sagerne blev henlagt, uden at der blev afgivet en udtalelse, eksempelvis fordi ansøgeren trak sin ansøgning, eller af lægelige årsager er blevet bedømt som uegnet eller ansøgningen af andre årsager er blevet henlagt.

Personvurderinger af medlemmer i 2020

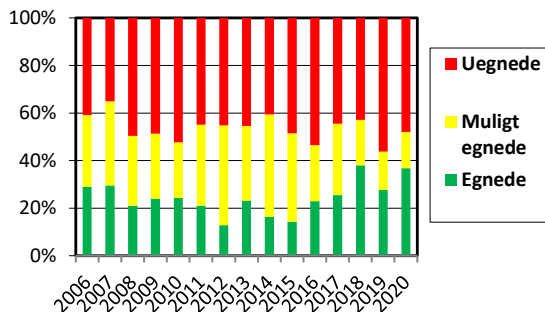
Ved behandlingen af i alt 353 afsluttede sager blev 115 medlemmer fundet "egnet", mens 48 blev fundet "muligt egnet" og 150 fundet "uegnet" til at forrette tjeneste som frivilligt medlem af Hjemmeværnet.

Resten af sagerne – ca. 11 % – blev henlagt, uden at der blev afgivet en udtalelse, eksempelvis fordi medlemmet har meldt sig ud, før behandlingen af sagen er tilendebragt, eller er opsagt på grund af manglende opfyldelse af uddannelseskrav eller af helbredsmaessige årsager.

Figur 15. Antal personvurderinger af medlemmer 2006-2020.

I 2020 har godt en tredjedel af de afsluttede medlemsager omhandlet overtrædelse af våbenlovgivningen, og ca. halvdelen af disse sager har omhandlet overtrædelse af knivloven i form af f.eks. besiddelse eller import af ulovlige knive som springknive, halsknive og kastknive mv. Langt størstedelen af sagerne vedr. knivlovsovertrædelser har ført til, at de pågældende medlemmer ud fra en strafferetlig vurdering er blevet erklæret uegnet til fortsat at forrette tjeneste i Hjemmeværnet.

Figur 16. Personvurderinger af medlemmer 2006-2020. Fordeling af afgørelser i procent.

Eksempler på hjemmeværnssager behandlet i 2020 Medlemmer af Hjemmeværnet

I dette afsnit behandles udvalgte eksempler på udtalelser i såvel ansøgnings- som medlemssager, som Generalauditoriatet har afgivet til hjemmeværnsmyndighederne i 2020.

Ansøgere til Hjemmeværnet

Eksempel 1 – Uegnet

(GAU 2020/001708)

En 46-årig ansøger vedtog i 2019 en bøde på 5.000 kr. for overtrædelse af våbenlovgivningen ved i maj 2018 uden politiets tilladelse at have indført en såkaldt tactical pen og en slangebøsse. Politiet oplyste i den forbindelse, at ansøgeren ville blive nægtet samtykke til at erhverve jagttegn/våbentilladelse.

Generalauditoriatet udtalte på denne baggrund, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var uegnet til at forrette tjeneste som frivillig i hjemmeværnet. Der blev herved lagt vægt på, at medlemmet var straffet for overtrædelse af våbenlovgivningen, og at han ifølge politiets vurdering ville blive nægtet samtykke til erhvervelse af jagttegn/våbentilladelse.

Eksempel 2 – Muligt egnet

(GAU 2020/001712)

En 25-årig ansøger vedtog i 2017 en bøde på 2.000 kr. for overtrædelse af bekendtgørelse om euforiserende stoffer ved i juni 2017 at have været i besiddelse af 2 gram skunk til eget brug.

Generalauditoriatet udtalte på denne baggrund, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var fundet muligt egnet til at forrette tjeneste som frivillig i hjemmeværnet. Der blev i skærpende retning lagt vægt på, at ansøgeren var straffet for ulovligt at have været i besiddelse af skunk. I formildende retning blev der lagt vægt på den idømte sanktion.

Eksempel 3 – Egnet

(GAU 2020/001050)

En 42-årig ansøger vedtog i juni 2014 en bøde på 600 kr. for overtrædelse af straffelovens § 298, nr. 3, ved i marts 2014 uden at betale at have forladt en taxa efter at være blevet befordret for 351 kr.

Generalauditoriatet udtalte på denne baggrund, at ansøgeren ud fra en strafferetlig vurdering var fundet egnet til at forrette tjeneste som frivillig i hjemmeværnet. Der blev herved lagt vægt på overtrædelsens karakter og bødens størrelse.

Eksempel 1 – Uegnet

(GAU 2020/001765)

Et medlem blev i september 2020 idømt 40 dages betinget fængsel for vold ved i juni 2020 at have overfaldet en person i offentlig tjeneste, idet medlemmet slog personen flere gange i ryggen og herefter skubbede vedkommende kraftigt i ryggen. Politiet oplyste i denne forbindelse, at medlemmet ville blive nægtet samtykke til at erhverve jagttegn/ våbentilladelse.

Generalauditoriatet udtalte på denne baggrund, at medlemmet ud fra en strafferetlig vurdering var uegnet til at forrette tjeneste som frivillig i hjemmeværnet. Der blev herved lagt vægt på, at medlemmet var idømt betinget fængsel for vold begået mod en person i offentlig tjeneste, og at medlemmet ifølge politiets vurdering ville blive nægtet samtykke til at erhverve jagttegn/våbentilladelse.

Eksempel 2 – Muligt egnet

(GAU 2020/001486)

Et medlem vedtog i november 2020 en bøde på 4.000 kr. for overtrædelse af våbenbekendtgørelsen ved i perioden juni til juli 2020 på sin bopæl uden politiets tilladelse at have været i besiddelse af en riffel, selvom våbentilladelsen hertil var tilbagekaldt og fristen for fornyelse på 4 uger var overskredet.

Generalauditoriatet udtalte på denne baggrund, at medlemmet ud fra en strafferetlig vurdering var muligt egnet til at forrette tjeneste som frivillig i hjemmeværnet. Der blev herved i skærpende retning lagt vægt på, at medlemmet var straffet for overtrædelse af våbenbekendtgørelsen. I formildende retning blev der lagt vægt på forholdets og sanktionens karakter.

Eksempel 3 – Egnet

(GAU 2020/000722)

Et medlem vedtog i maj 2020 en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af våbenloven ved uden politiets tilladelse at have erhvervet og via Det Internationale Postcenter indført et optisk elektronisk sigtemiddel med lysstråle, der var konstrueret til montering på skydevåben eller armbrøster.

Generalauditoriatet udtalte på denne baggrund, at medlemmet ud fra en strafferetlig vurdering var egnet til at forrette tjeneste som frivillig i hjemmeværnet. Der blev herved lagt vægt på forholdets karakter samt størrelsen af den vedtagne bøde.

BILAG

Gældende bødetakster

Oversigt over vejledende bødetakster

(Bilag til Generalauditør Meddelelse nr. 2/2020)

Taksterne for overtrædelse af militær straffelov § 25 er revideret pr. 1. april 2015 i overensstemmelse med udmålingsprincipperne for udeblivelse fra civil værnepligt, jf. herved Rigsadvokatmeddelelsens afsnit "Overtrædelse af værnepligtsloven mv."

1. Bødestørrelsen for de bestemmelser i militær straffelov, der har pendanter i militær disciplinarlov

<u>Bestemmelse</u>	<u>Vejledende takst</u>
§ 11 (ulydighed)	2.500 kr.
§ 13 (respektstridig optræden)	1.500 kr.
§ 15 (forskelsbehandling)	2.000 kr.
§ 16 (uberettiget modtagelse af ydelser)	2.000 kr.
§ 17 (myndigheds ikke brug)	2.000 kr.
§ 18 (overordnets krænkelse)	2.000 kr.
§ 19 (sideordnets krænkelse)	2.000 kr.
§ 23 stk. 1 (offentlig uorden – synlig beruselse i DK)	1.000 kr.
§ 23 stk. 2 (offentlig uorden – synlig beruselse i udlandet)	2.000 kr.
§ 24 (vagtforseelse)	2.500 kr.
§ 25 (ulovligt fravær ved første mødedag)	Første gang 1.500 kr. Anden gang 2.000 kr. Tredje gang 2.500 kr. Fjerde gang 3.000 kr. <i>Femte gang nedlægges påstand om ubetinget frihedsstraf</i>

(Bilag til Generalauditør Meddelelse nr. 2/2020)

Taksterne for overtrædelse af militær straffelov § 25 er revideret pr. 1. april 2015 i overensstemmelse med udmålingsprincipperne for udeblivelse fra civil værnepligt, jf. herved Rigsadvokatmeddelelsens afsnit "Overtrædelse af værnepligtsloven mv."

1. Bødestørrelsen for de bestemmelser i militær straffelov, der har panderter i militær disciplinarlov

§ 25 (ulovligt fravær efter første mødedag, mere end 10 tjenestedages fravær)	2.500 kr.
§ 26 (militært hærværk)	Se Rigsadvokatmeddelelsens afsnit "Strafpåstanden i sager om overtrædelse af straffeloven"
§ 27 (pligtforsømmelse, groft uagt-somt)	1.500 kr.
§ 27 (pligtforsømmelse, forsætligt)	2.500 kr.
§ 27 (§ 27 træder i stedet for sær-lovgivning)	For vejledende bødetakst henvises til den relevante særlovgivning, herunder Rigsadvokatens Meddelelser

2. Bødestørrelsen for de bestemmelser i militær straffelov, der ikke har panderter i militær disciplinarlov

<u>Bestemmelse</u>	<u>Vejledende takst</u>
§ 20 (påvirkethed i tjenesten)	2.500 kr.
Påvirkethed i tjenesten i forbindelse med vagt eller andre skærpende omstændigheder	3.500 kr.
§ 21 (overtrædelse af promillegrænser)	2.500 kr.
§ 22 (narko/euforiserende stoffer)	Se Rigsadvokatmeddelelsens afsnit "Narkotika" med tillæg på 50 % af bødens størrelse.

(Bilag til Generalauditør Meddelelse nr. 2/2020)

Taksterne for overtrædelse af militær straffelov § 25 er revideret pr. 1. april 2015 i overensstemmelse med udmålingsprincipperne for udeblivelse fra civil værnepligt, jf. herved Rigsadvokatmeddelelsens afsnit "Overtrædelse af værnepligtsloven mv."

1. Bødestørrelsen for de bestemmelser i militær straffelov, der har panderter i militær disciplinarlov

3. Gentagelse (bortset fra overtrædelse af § 25)

2. gangstiltælde

Tillæg på 50 %

3. gangstiltælde

Tillæg på 100 %

Sagsstatistik 2020

1. Det samlede antal oprettede sager i Forsvarsministeriets Auditørkorps

Antal sager oprettet	2016	2017	2018	2019	2020
Straffesager	739	577 ¹⁾	690	806	864
Hjemmeværnssager	606	488	564	615	607
Øvrige sager	470	401	436	482 ²⁾	481
I alt	1.815	1.466	1.690	1.903	1952

Note

¹⁾ Antallet af oprettede sager for 2017 er berigtiget. Der er korrigeret fra 605 til 577 sager, idet testsager og fejlloppede sager indgik i Årsberetningen for 2017.

²⁾ Tallet er i forbindelse med Årsberetningen for 2020 korrigeret fra 497 til 482, idet testsager og fejlloppede sager indgik i Årsberetningen for 2019.

2. Straffesager

Anklagevirksomhed ^{1, 2)}	2016	2017	2018	2019	2020
Oprettede sager	739	577	690	806	864
Veriserende sager	240	97	68	274	220
Afsluttede sager ³⁾	799	671	725	719	787

Noter

¹⁾ Konkrete straffesager oprettet hos Auditøren. Oversigten omfatter ikke generelle sager om strafferet og strafproces samt sager, der er behandlet af Generalauditøren.

²⁾ Hvert forhold tælles som en sag.

³⁾ Sager afsluttet i Captia ved afvisning af anmeldelsen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1, indstilling af efterforskning i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721, stk. 1, tiltalefrafald efter retsplejelovens § 722, stk. 1 og 2, bødevedtagelse, dom, henlæggelse uden yderligere sagsbehandling samt oversendelse til den civile anklagemyndighed, fordi sagen ikke angår personer, der er omfattet af den militære retspleje, herunder f.eks. sager vedr. civilt personel, der er registreret i Automatisk Trafik Kontrol (ATK).

Oversigt over sanktioner i militære straffesager 2020

Ved rubriceringen af sagerne bemærkes, at de enkelte sager ofte rummer flere strafbare forhold. Der kan således være sager, hvori der indgår overtrædelser af eksempelvis både den civile straffelov og den militære straffelov. Sager, der indeholder flere forhold, er rubriceret under hovedforholdet.

Tabel 1. Oversigt over sanktioner i militære straffesager

Karakteren af sanktioner mv. ¹⁾	2016	2017	2018	2019 ⁵⁾	2020	%
Bødevedtagelse (<i>udenretlig</i>)	170	101	154	200	402	89,7
Tilkendegivelse	9	3	4	5	6	1,3
Tiltalefrafald	11	16	7	5	4	0,9
Dom	93	194	175	118	36	8,0
- heraf frihedsstraf ²⁾	19	21	25	29	22	4,9
- heraf bødestraf ³⁾	71	171	148	86	14	3,1
- heraf psykiatrisk behandling	-	-	-	1		
- andet ⁴⁾	3	2	2	2		
I alt	283	314	340	328	448	100
Frifindelse	1	5	3	2	3	
Ankesager	2	4	5	4	5	

Noter

- ¹⁾ Der kan indgå flere forhold i én afgørelse.
²⁾ Domme vedr. betinget/ubetinget frihedsstraf/samfundstjeneste. I beretningsåret 2016 var der ni domme med ubetinget fængsel og 10 med betinget fængsel. I beretningsåret 2017 var der 11 domme med ubetinget fængsel og 10 domme med betinget fængsel. I beretningsåret 2018 var der 16 domme med ubetinget fængsel og ni domme med betinget fængsel. I beretningsåret 2019 var der 22 domme med ubetinget fængsel og syv domme med betinget fængsel. I beretningsåret 2020 var der 4 domme med ubetinget fængsel og 18 domme med betinget fængsel.
³⁾ Herunder indenretlig bødevedtagelse.
⁴⁾ Advarsel, strafforfald mv.
⁵⁾ Korrigeret 2020.

Tabel 2. Fordelingen af sanktioner (lovgivning)

Fordelingen af sanktioner	2016	2017	2018	2019 ¹⁾	2020	%
Militær straffelov	142	248	270	178	128	28,6
Straffeloven	10	8	12	13	23	5,1
Færdselsloven	127	54	53	135	293	65,4
Øvrig særlovgivning	4	4	5	2	4	0,9
I alt	283	314	340	328	448	100

Note

- ¹⁾ Opgørelsen for 2019 er opjusteret med én afgørelse.

Tabel 3.a. Fordelingen af sanktioner (værn)

Værnsfordeling	2016	2017	2018	2019 ¹⁾	2020	%
Forsvarskommandoen	1	-	-	-	-	0
Hæren	247	279	291	252	349	77,9
Søværnet	18	17	20	25	48	10,7
Flyvevåbnet	17	18	29	51	50	11,2
Hjemmeværnet	-	-	-	-	-	0
Øvrige	-	-	-	-	1	0,2
I alt	283	314	340	328	448	100
- heraf udsendte styrker	14	20	22	16	18	4,0

Note

1) Opgørelsen for 2019 er opjusteret med én afgørelse.

Tabel 3.b. Fordelingen af sanktioner (personelgrupper)

Personelgruppe mv.	2016	2017	2018	2019 ¹⁾	2020	%
M3xx / M4xx Officersgruppen	29	13	27	31	71	15,8
M2xx Sergentgruppen	67	40	43	75	122	27,2
M1xx Konstabelgruppen	71	54	74	97	206	46,0
Værnepligtige	115	207	196	124	47	10,5
Øvrige, herunder musikere, mekanikere og myndigheder mv.	1	-	-	1	2	0,4
I alt	283	314	340	328	448	100

Note

Statistikens opbygning svarer til Forsvarsministeriets Personalestyrelses (FPS) statistik over disciplinarafgørelser.

1) Opgørelsen for 2019 er opjusteret med én afgørelse.

Tabel 4. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af militær straffelov

Bestemmelse	2016	2017	2018	2019 ¹⁾	2020	%
Pligter som underordnet (§ 11 ulydighed mv.) ¹⁾	-	2	1	-	9	7
Pligter som overordnet/sideordnet mv.	1	2	5	4	5	3,9
Rusmidler mv.	28	27	24	23	24	18,8
§ 20 påvirkethed (alkohol)	20	16	12	10	10	7,8
§ 20 påvirkethed (narkotika)	1	-	-	1	3	2,3
§ 21 promillegrænser	-	-	1	-	1	0,8
§ 22 narkotikabesiddelse / indtagelse	5	11	11	12	10	7,8
§ 23 offentlig uorden mv.	2	-	-	-	-	0
Andre pligtforsømmelser	113	217	240	151	90	70,3
§ 24 vagtforseelse	1	4	7	3	30	23,4
§ 25 ulovligt fravær	85	183	167	97	10	7,8
§ 26 militært hærværk	-	1	2	-	1	0,8
§ 27 pligtforsømmelse	27	29	64	51	49	38,3
§ 27a strafskærpelse for tortur	-	-	-	-	-	0
Forbrydelser mod forsvarsmagtens kampdygtighed og andre forbrydelser under væbnet konflikt (§§ 28-38)	-	-	-	-	-	0
I alt	142	248	270	178	128	100

Note

1) Opgørelsen for 2019 er opjusteret med én afgørelse.

Tabel 5. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af straffeloven

Bestemmelse	2016	2017	2018	2019	2020	%
Vold mv.	6	3	3	1	12	52,2
Berigelse	3	4	2	3	6	26,1
Andet	1	1	7	9	5	21,7
I alt	10	8	12	13	23	100

Tabel 6. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af færdselsloven

Sanktioner Færdselslov	2016	2017	2018	2019	2020	%
§ 3 manglende agtpågivenhed	-	1	1	3	-	0
Hastighedsovertrædelser	38	27	28	100	227	77,5
- heraf § 4 skiltning	33	25	21	60	115	39,2
- heraf § 42 generel	5	2	7	38	110	37,5
- heraf § 43 tunge køretøjer	-	-	-	2	2	0,7
§ 53 spirituskørsel	6	3	3	3	3	1
§ 54 medicin- og narkotika kørsel	-	-	-	1	-	0
§ 56 kørsel uden kørekort	15	-	1	7	9	3,1
§ 80 undladt at bruge sikkerhedssele	44	11	11	8	14	4,8
Øvrige bestemmelser	24	12	9	13	40	13,7
I alt	127	54	53	135	293	100
- heraf frakendelser af førerret	9	4	4	5	7	0
- heraf klip	22	15	25	43	15	5,1

Tabel 7. Fordelingen af sanktioner for overtrædelse af øvrig særlovgivning

Øvrige særlove	2016	2017	2018	2019	2020	%
Våben/fyrværkerilovgivning	3	2	3	2	1 ¹⁾	25
Øvrige	1	2	2	-	3 ²⁾	75
I alt	4	4	5	2	4	100

Noter

¹⁾ Våbenloven (1).

²⁾ Dopingloven (1) og Bekendtgørelse om cyklers indretning og udstyr (2).

3. Hjemmeværnssager

Indkomne sager	2016	2017	2018	2019	2020	%
Indkomne sager	596	488	564	615	607	
- heraf sager vedr. medlemmer	361	241	307	396	343	56,5
- heraf sager vedr. ansøgere	235	247	257	219	264	43,5
Behandlede sager i alt	705	549	464	642	613	

Personvurderinger ¹⁾	2016	2017	2018	2019	2020	%
Egnet til tjeneste	137	114	127	163	181	
- heraf medlemmer	62	56	78	104	115	63,5
- heraf ansøgere	75	58	49	59	66	36,5
"Muligt egnet"	132	130	83	103	89	
- heraf medlemmer	64	66	39	61	48	54
- heraf ansøgere	68	64	44	42	41	46
Uegnet til tjeneste	336	273	220	336	290	
- heraf medlemmer	145	98	88	212	150	52
- heraf ansøgere	191	175	132	124	140	48
Antal udtalelser	605	517	430	602	560	
Udtalelser vedr. medlemmer	271	219	205	377	313	56
Udtalelser vedr. ansøgere	334	297	225	225	247	44
Henlagte uden udtalelse ²⁾	100	32	34	40	53	
Behandlede sager i alt	705	549	464	642	613	

Noter

¹⁾ Procent af afgivne udtalelser vedr. henholdsvis medlemmer og ansøgere (afrundet).

²⁾ Denne kategori omfatter navnlig sager, hvor medlemmet har udmeldt sig af Hjemmeværnet, eller ansøgeren har opgivet sin ansøgning om optagelse i Hjemmeværnet, inden Generalauditørens udtalelse foreligger.

Generalauditøren
Kastellet 14A
2100 København Ø

Telefon: :+ 45 7281 1040
E-mail: FAUK-MYN@MIL.DK
WEB: WWW.FAUK.DK

EAN: 5798000201996
CVR: 25 77 56 35
ISBN 978-87-92431-17-2